În curs de apariţie:

N. STOE — ASASINUL COBOARĂ CÎNTÎND

H. TECUCEANU — CĂPITANUL APOSTOLESCU INTERVINE

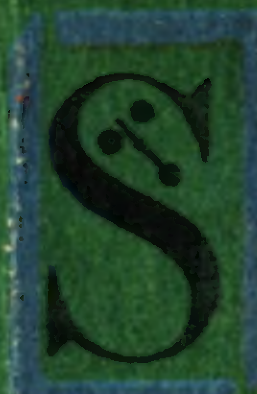
x x x — CRIMA CARE NU-MI IESE DIN CAP

Lei 3,75

VIOREL CACOVEANU / BLONDELE ÎNTOTDEAUNA TRIŞEAZĂ

scorpionul

VIOREL
CACOVEANU

BLONDELE ÎNTOTDEAUNA TRIŞEAZĂ

VIOREL
CACOVEANU

BLONDELE ÎNTOTDEAUNA TRIȘEAZĂ...

EDITURA DACIA CLUJ

1971

Coperta colecției : L. BARDOCZ

1

La ora unu și douăzeci, procurorul Octav Vornicu își întoarse ceasul de mînă și se întinse, căscînd, în pat. Luă de pe o noptieră volumul de poeme al lui Jacques Prévert, îl deschise cu gesturi moi și rămase o vreme pe gînduri. Afară, se auzea în răstimpuri ploaia, cînd depărtată șfichiuind asfaltul, cînd izbindu-se în geamurile odăii. Octav se trăgea dintr-o veche familie de juriști : bunicul său fusese judecător de pace, tatăl — un foarte apreciat și respectat judecător în județul S. Așa dar, nici el nu trădase pasiunea de generații a familiei. Studiase dreptul la Cluj, era un talent în meseria sa și ajunsese criminalist-șef. Faptul în sine nu putea trece neobservat, căci procurorul abia trecuse de 40 de ani. Era un om de o rară modestie, excelent pregătit profesional, cuceritor prin zîmbetul plin de bonomie cu care te întîmpina întotdeauna, prin căldura, sinceritatea și amiciția cu care vorbea. Tot așa discuta și în anchetă, și, nu o dată, infractorii au rămas dezarmați, surprinși, în fața lui. Nimeni nu l-a auzit țipînd sau amenințînd în timpul interogatoriilor. Încărunțise înainte de vreme și asta îi sporea prestanța, îl făcea mai autoritar și mai bătrîn decît era în realitate. Își făcu, în gînd, socoteala că, dacă a doua zi lucrurile merg bine, va mai ancheta cinci din cei patruzeci de țigani și, in două zile va sfîrși și cu ceilalți zece, cîți îi mai rămăseseră. An-

cheta îl distra. Își aminti gaguri și întîmplări din cele zece zile de cînd audia țiganii. Ce se întîmplase ? Pe lîngă Hinedoara — cum zic țiganii — era o colonie, un „trib" de romi. Și ei aveau cea mai frumoasă țigancă din Ardeal, ori poate din țară. O chema Lina. Avea ochi verzi și umbla întotdeauna curat îmbrăcată, ba chiar elegantă, ceea ce-i cam nemulțumea. Într-o noapte, a fost răpită de un tînăr, tot țigan, de pe lîngă M. Nu e mai puțin adevărat că Lina avusese partea ei de contribuție și de vină în această răpire. Țiganii din Hinedoara au închiriat prin O. N. T., cu 3 500 lei, bani peșin, un autobuz și au plecat — înarmați în ascuns cu șișuri, topoare, bărdițe și răngi de fier — la M. Au ajuns acolo la miezul nopții. Înainte, însă, fuseseră trimise în taină iscoade care cercetaseră locul. Se documentaseră, cu alte cuvinte. Iscoadele au condus oastea țigănească, „înarmată" pe drum cu pari, furci și lopeți, găsite prin curțile gospodarilor. În miez de noapte, s-a încins un foc și o bătaie — spuneau localnicii, martori oculari — cum nici în cele mai cumplite filme nu s-a văzut vreodată. Spectacolul a fost delirant ; se dărîma din două lovituri de par o cocioabă, s-au incendiat case și căruțe, s-au spintecat, ucis și ars, s-au împuns cu furcile și s-au ștrangulat cu frînghiile. Piranda a fost răpită. Învingătorii, cu prada, au fugit cu autobuzul. Dimineața, la cinci, s-au găsit cinci morți pe „cîmpul de luptă", alți doi au murit în spital, iar 24 au fost cărați cu mașinile salvării la chirurgie. Octav avea acum în anchetă, ca martori și inculpați, patruzeci de țigani !

În baie, Dana, nevastă-sa, făcea un duș și el o vedea pe jumătate sub ploaia robinetului. Pe perna ei, o aștepta pijamaua. El zîmbi ca și cum ar fi descoperit ceva interesant și ascunse pijamaua sub perna lui. Reciti una

sau două poezii, cînd telefonul zbîrnîi prelung în antreu. Ridică receptorul cu intenţia de a spune că s-a greşit numărul... Ascultă o vreme, se încruntă, spuse de două ori „da", apoi întrebă : „Aveţi maşină ?" Puse telefonul în furcă. În două minute era în hainele de doc şi se pieptăna în faţa oglinzii. Deschise uşa de la baie, duşul se opri, şi spuse : „M-au chemat adineaori, Dana dragă. Somn uşor ! Ne vedem dimineaţă". Duşul începu să curgă din nou, el îşi luă umbrela şi ieşi. Coborînd scările blocului, îşi deschise umbrela, traversă curtea şi intră în garaj. Fiat-ul 1300 — pe care-l ţinea într-o perfectă stare — porni de cum întoarse cheia de contact, dar aşteptă să se încălzească puţin motorul. „O crimă ? Pînă la urmă o fi vreo banală sinucidere şi mă duc degeaba acolo". Întoarse în curte şi ieşi fără zgomot în stradă, lăsînd uşa garajului deschisă şi poarta la fel. Ştergătoarele bîzîiau uşor. Privi vremea de afară socotind totuşi că e potrivită pentru o crimă, şterge orice, urme, paşi, ascunde zgomotele. „Poate criminalul are reumatism şi o fi simţit el, aşa cum simt reumaticii şi nu se înşeală niciodată, că, în noaptea asta, după atîta caniculă, va ploua : Cerceta cu atenţie străzile pustii. Pe trotuare, sub copaci, frunze galbene, murdare, zăceau pe asfaltul ud şi lucios, oferind ochiului spectacole ciudate. „Parcă-s picturi moderne". Din Piaţa Eliberării viră brusc, în strada Victoriei, şi se miră de sonoritatea acestor nume, apoi observă, pe cealaltă parte, Volkswagenul miliţiei cu sirena şi reflectorul albastru, mai încolo un GAZ şi pe trotuar, lîngă ele, un miliţian. Trase în spatele lor, îşi luă umbrela fără s-o deschidă, îi plăcea să aibă întotdeauna ceva în mînă, şi abia atunci îşi aminti că nu i-a spus, soţiei unde-i ascunsese pijamaua...

Cînd apăru în prag, cei dinăuntru, care vorbeau agitat, tăcură.

— Bună dimineața, spuse Octav. Cam de cît timp a murit, întrebă, dînd cu ochii de un bătrînel neras, întins pe podea după două birouri vechi, imense, lipite unul de altul.

— De o jumătate de oră, spuse colonelul Vasile Oprescu. Procurorul se uită la ceas, iar colonelul continuă să-i explice : — La două și zece minute am fost aici. Era..., și arătă spre mort, căzut cu capul la perete, iar lîngă el o femeie de vreo 35 de ani. De fapt, de (scoase buletinele celor doi din buzunar și citi vîrstele) 34 de ani. Născută la Sibiu în 3 ianuarie, 1925. Bătrînul, 59 de ani. Cu femeia n-am putut discuta nimic, i-am dat niște palme, s-a trezit, ne-a privit îngrozită, delirînd, și a leșinat din nou. Am trimis-o acum cinci minute cu salvarea la spital, la interne. Pe doctor l-am oprit — și arătă spre el — deși...

Doctorul și procurorul se înclinară, se cunoșteau, spuseră ceva, dar nu se auzi nimic. Octav, călcînd rar, pe lîngă pereți, cercetă cu privirea întreaga încăpere, întrebînd :

— Pe Predoiu l-ai chemat ?

— Trebuie să sosească, spuse colonelul. Am trimis după el să-l scoale și să-l aducă. Totul s-a petrecut între 1,32 și 2,00. Atunci a plecat sergentul major Bîrzu — acesta stătea într-un colț al camerei, vînăt, transpirat, cu ochii tulburi, prostit, în poziție de drepți — la restaurant și l-a însoțit pe responsabilul care a venit să verse banii.

— Cît s-a furat, ați stabilit ?

— Nu, nu. Mîine dimineață vom aduce doi experți să facă casa.

Procurorul privi încăperea, stînd cu mîinile la spate, răsucind umbrela. O cameră de aproximativ 5 pe 5, trei fişete pe un perete, unul, cel din mijloc, cu uşile larg deschise, cu bani în pachete aranjaţi pe rafturi ; o casă mare şi grea de bani cu cheile în ea ; două birouri imense, vechi, încărcate cu bani şi hîrtii ; alte două mese lîngă peretele dinspre stradă, unde se afla şi uşa de intrare şi unde înlemnise sergentul major Bîrzu ; pe jos — linoleum albastru, sus neon. O încăpere întunecoasă, singurul geam era înfundat cu cărămidă, acolo se numărau banii şi erau apoi duşi cu maşina băncii la bancă. Dincolo de fişete, nişte scări care coborau ; o uşă cu yale. Şi mirosea încă înţepător a cloroform.

— E închisă ? întrebă procurorul.

— Da, şi nu găsim cheile sau cheia, spuse Oprescu. Am dat ordin să vină cu un cîine...

— Cred că n-are rost, vorbi calm Octav. Criminalul sau criminalii...

— Şi noi ne-am întrebat dacă nu sînt doi, preciză colonelul Oprescu. Ar putea fi doi ? Presupuneţi ?

— Deocamdată nu ştim nimic. Cred totuşi că au fost doi. Trimite un om la clinica de boli interne şi roagă-i ca în clipa în care se va putea sta de vorbă cu femeia să ne anunţe. Ea ne poate lămuri exact...Cred că au fost doi... Pentru unul era prea greu să-i adoarmă, să-i imobilizeze pe amîndoi şi să şi fure... Cîinele o să ne ducă eventual, pînă acolo unde ei s-au urcat întro maşină. Şi de-acolo !?!

— Evident, spuse colonelul.

— Cine cunoştea perfect camera, locul, cine sînt prietenii, cunoscuţii celor doi, unde locuiau, de obicei cu cine plecau acasă noaptea ? Asta, pe de o parte, spuse

Octav. Apoi : Cîţi au fost ? Bănuim că doi, dar asta nu ajunge. Pe unde au ieşit ? Încotro au luat-o ?

— Numai pe aici — şi arătă uşa ce dădea în stradă — fu de părere colonelul.

— Ai vreo probă ?

— Nu. Dar uşa aceea dă într-un gang. Şi e închisă.

— Şi ? insistă procurorul în timp ce intră locotenentul Florea care scoase un carneţel şi raportă :

— Lumină era aici, şi arătă undeva peste şi dincolo de uşa aceea închisă, la o bătrînă, apartamentul 15 bis, la apartamentul 7, în partea opusă ; aici, pe stradă, şi arătă în spatele său, erau nişte geamuri luminate la nr. 15, la etajul II.

Predoiu intră vesel de parcă venise la o petrecere. Era civil, salută lovind din călcîie, îşi pregăti bliţul şi fotografie tot, aşa cum ştia el şi cum făcea de ani de zile de cînd lucra la miliţie. De cîteva ori procurorul îi spuse *ce* şi *cum* să mai fotografieze. După aceea luă el aparatul şi fotografie masa şi tot linoleumul acela albastru de pe jos.

— Am încercat să luăm amprente, explică Oprescu, dar zadarnic, şi-şi aprinse o ţigară.

— Au lucrat cu mănuşi, de asta nu mă îndoiesc, explică procurorul. Şi i se întări şi mai mult convingerea că s-a lucrat cu foarte multă fineţe şi exactitate, că va fi greu de descoperit ceva şi că asta va cere extrem de mult timp. „Timp mult, nu aşa în două săptămîni sau în două zile, cum ar vrea unii. Făptaşii şi-au organizat şi pregătit crima săptămîni, poate luni de zile, au acţionat aproape perfect şi eu să rezolv totul cît ai clipi din ochi". Îşi aminti de ţigani şi zîmbi în sinea lui, neîndoindu-se că ancheta aceea îi va fi luată şi dată altui procuror. „Acolo, deja, totul era limpede şi conform realităţii. Aici..." Mai fotografie mortul de cîteva ori.

Între timp fu anunţat că a venit salvarea şi aşteaptă să transporte cadavrul la morgă. Octav dădu bliţul lui Predoiu, scoase lanterna de buzunar şi cercetă atent faţa mortului. Ceru nişte chibrite şi sergentul Bîrzu îşi frînse parcă mîinile, căută prin buzunare şi-i întinse apoi doctorului cutia de chibrite, neîndrăznind sau neputînd să se mişte, şi doctorul o dădu mai departe procurorului. Acesta scoase cu două chibrite fire de vată din nara victimei. Mai găsi şi în colţul buzei. Le strînse, le împachetă într-o hîrtiuţă şi le vîrî în cutia de chibrite pe care n-o mai înapoie sergentului. Procurorul îşi luă umbrela, de pe una din mesele goale de lîngă uşă, şi-l întrebă pe colonel :

— Bine, Sile, nimic la locul faptei ? Şi amîndoi cercetară toată încăperea, fiecare porţiune din podea şi din mese, uşa de la intrare şi cea care dădea în gang. Cadavrul fu aşezat pe targă şi scos din încăpere. „Cel mai bun lucru ar fi să pot cerceta şi percheziţiona toate maşinile din oraş", se gîndi procurorul şi întrebă :

— Cine are un mers al trenurilor ?

— Eu, zise sergentul, şi din nou mîinile lui se zbătură şi chipul livid parcă i se însenină. Scoase un port-act şi de acolo un mers al trenurilor, mai bine zis sosirile şi plecările din oraş, tăiate dintr-un ziar. De data aceasta se mişcă şi puse hîrtia cu grijă în mîna lui Octav.

— Între 0,58 şi 3,40 nici un tren nu pleacă din oraş, spuse procurorul ca pentru el. Să trimiţi vorbă oamenilor de la gară să privească cu atenţie şi să percheziţioneze pe toţi ce li se vor părea suspecţi, să-i reţină după figură şi îmbrăcăminte.

— N-am oameni. N-am trimis pe nimeni la gară... Nu-s fraieri ei să intre chiar în gura lupului, încercă să motiveze colonelul. Am ordonat să se noteze numărul tuturor maşinilor care ies sau intră în oraş.

— Imediat trebuie trimişi oameni la gară ! Telefon la miliţia gării. Florea, te duci dumneata acolo — spuse Octav cu o voce ce trăda puţină asprime şi enervare. Florea ieşi, iar cîteva clipe mai tîrziu Volkswagenul plecă accelerînd puternic. În încăpere rămăseseră numai cei trei : colonelul, sergentul şi procurorul.

— Sile, spuse Octav cu voce dojenitoare, exact unde trebuie n-ai pus om ! Tocmai pentru că nu ştim nimic, trebuie să cercetăm totul. Înţelegi ?

În aceeaşi clipă, intrară doi ofiţeri, un locotenent major înalt şi solid, ca un halterofil de categoria grea, şi un plutonier gras, năduşit.

— Raportez, spuse cel solid şi bătu un drepţi, tovarăşe colonel, paznicii şi miliţienii n-au văzut nimic deosebit. Toţi au auzit fluierul de alarmă al lui Bîrzu. El, se întoarse spre plutonierul din spatele său, a văzut...

— Lasă-l pe el, îl întrerupse procurorul.

— Să trăiţi, începu plutonierul, am văzut doi bărbaţi, unul avea un geamantan şi mergeau pe Horia spre Dallas.

— Unde ? se răsti Oprescu.

— Scuzaţi, tovarăşe colonel, aşa-i spunem noi la cartierul...

— Spune-i pe nume, că de aia are nume şi nu vă luaţi după derbedei, îl apostrofă superiorul.

— Am înţeles ! continuă celălalt. Cred că veneau de la gară... Atît.

— Bine, poţi pleca, zise mînios Oprescu. Îi întoarse spatele şi ieşi întrebînd pe cei de-afară : „Unde mama dracului e ăla cu cîinele ?"

Octav se rezemă de masa de lîngă uşă şi-l opri pe plutonier :

— Cam la ce oră era ?

— Nu ştiu, tovarăşe procuror, că n-am ceas.
— Erau grăbiţi ?
— Nu.
— Geamantanul era mare, mai mic, nou, vechi... Cum era ?
— Potrivit, da mai mult nu ştiu că nu l-am privit cu atenţie.
— Lîngă pod i-ai văzut ?
— Ceva mai sus. Cu vreo 30 de metri înainte de pod.
— Pe ce parte ?
— Pe lîngă Gostat, pe dreapta cum vii de la gară.
— Şi i-ai urmărit, n-ai văzut unde s-au dus ?
— Nu, că eu mergeam în direcţie opusă. Dacă aş fi ştiut..., se scuză plutonierul şi tăcu.
— Fluierul l-ai auzit ; un fluier de alarmă, repetat, aici, în centru ?
— Nu, fiindcă eram departe.
— Bine, poţi pleca. Cum îţi spune ?
— Răuţ.
— Cum ? Cum ai spus ?
— Plutonier major Răuţ Vasile, se prezentă milităreşte şi burta îi săltă şi i se scutură caraghios.

În stradă, sub un castan, feriţi de ploaie, şoferii şi Predoiu discutau. Oprescu vorbea cu un sergent mustăcios care aduse cîinele. Procurorul ieşi urmat de Bîrzu. Ultimul rămase în faţa intrării cu şoferii şi cu Predoiu. Octav o luă singur în urma colonelului şi a sergentului mustăcios care ţinea cîinele. Se plimbară pe stradă în sus şi în jos, de două ori cîinele se opri lîngă vitrina magazinului de pantofi, intră în camera crimei, mîrîi nervos şi se duse la uşa ce dădea în gang, apoi drumul cîinelui se repetă încă de cîteva ori. După colţul clădirii, în dreapta, era o străduţă strîmtă, întunecoasă, o ulicioară cu case pitice, vechi. Din stradă

se ieşea printr-o curte îngustă, strîmtorată între două rînduri de case, în strada Învăţătorilor. Cîinele refuză însă să meargă şi se întoarse. Pînă la urmă, conducătorul îl lăsă şi cîinele se duse iar în camera crimei şi se aşeză lîngă uşă. Procurorul aprinse lanterna şi intră singur, prin ulicioara strîmtă, în gang. Era trei fără douăzeci. În gang se afla un bufet de bucătărie, plin de praf şi pe el procurorul găsi două ziare făcute sul: Magazinul şi Sportul. Erau din ziua precedentă, şi nu găsi pe ele nici un semn, nici o notiţă. Cum ieşi din gang, în dreapta, coborau în spirală nişte trepte, mirosea înţepător a urină, semn că pe aproape era un WC. Coborî şi ajunse la uşa închisă. Nu se vedea nici o urmă. Era linişte, ploaia încetase şi se auzeau doar tunete îndepărtate şi rare. Şi mirosea greu... Cînd ajunse înapoi, în curte, cîinele venea din direcţie opusă, pe lîngă pereţi, smucindu-se, vrînd să alerge; ceva mai în urmă, Oprescu cu privirea în pămînt. Cîinele coborî scara de beton şi se întoarse nu peste mult timp şi se duse iar pe aceeaşi urmă pînă în strada Învăţătorilor, de unde venise. Octav se întoarse în strada Victoriei, îi lăsă vorbă sergentului major Bîrzu că pleacă la spital şi că roagă să fie aşteptat. Se urcă în maşină şi porni nervos. La intersecţia străzii Victoriei cu Învăţătorilor, colonelul şi sergentul cel mustăcios urmăreau cîinele. Ieşiră în Horia, cîinele merse pe lîngă Gostat, apoi, după ce trecu podul, se opri în marginea trotuarului şi lătră nervos.

„Deci, asta a fost tot, gîndi Octav, oprind maşina. Oricum au fost doi, au ieşit pe uşa aceea închisă. De aici au şters-o cu o maşină. A lor sau a altuia sau cu un getax!“ Nişte cheflii ieşiţi de la un local de noapte, opriţi pe partea cealaltă, priveau pe cei doi miliţieni, stînd lîngă cîine. Procurorul întoarse maşina şi porni spre

clinica de boli interne. În oraş era o linişte de cimitir, străzile pustii şi strălucitoare în lumina verzuie a neonului. „Trei şi cinci", constată el trecînd în plină viteză, din nou, prin Piaţa Eliberării.

Uşa era închisă. Sună. Pe geam, spînzura un carton pe care scria : „Vizitarea bolnavilor duminica şi joi între orele 14 şi 16". Citi anunţul, apoi auzi salvarea intrînd la chirurgie. Poarta clinicii era închisă căci, să nu claxoneze probabil, o voce strigă de două ori şi se auzi pînă departe : „Poarta". „Poarta". O ferestruică se deschise şi portarul zburlit, sculat din somn şi mînios, întreabă cu voce dogită :

— Ce e ?

— Sînt de la procuratură !

— Delegaţie aveţi ?

Octav îi dădu legitimaţia, portarul o citi, apoi, tresări, somnul îi sări brusc şi deschise repede uşa.

— La cine doriţi ?

— Medicul de gardă unde e ?

Îl conduse, lăsînd uşa deschisă. În camera de gardă nu era nimeni. Se observa în pat locul unde dormise medicul.

— O fi la o bolnavă, explică portarul. Cam de-o oră ne-a adus o bolnavă. Şi o luă pe coridor. Undeva, într-un salon, se văeta un bolnav, se auzi o uşă şi paşii unei surori, greoi, tîrîţi. Era cald şi mirosea a medicamente. „Lasă, babo, rozarul şi te culcă", se adresă portarul unei femei care, neputînd dormi, îşi zicea rozarul, lîngă un geam. Intrară în camera de reanimare. Un doctor înalt, slab, cu ochelari, se prezentă stînjenit de această vizită, cînd portarul spuse sec :

— Procuratura, domnu' doctor !

— Medicul Ilie Crăciunescu.

— E ceva deosebit ? surîse Octav și fața doctorului se însenină, revenindu-și din crisparea aceea bruscă.

— Cred că e în afară de orice pericol. Și-a revenit, dar e foarte speriată. Așa că e mai bine s-o lăsăm să se liniștească. I-am dat și puțin oxigen.

— Ați vorbit ceva cu dînsa ?

— Nu. A avut un șoc puternic. Cînd a deschis ochii și m-a văzut, și-a acoperit fața cu mîinile și a vorbit puțin și incoerent. A pronunțat cuvinte fără legătură, în orice caz am auzit exact că a pronunțat și cuvîntul *pistol !*

— Nu vă înșelați ?

— Nu, domnule procuror

— N-am putea-o trezi acum, măcar pentru cinci minute ?

— Ba da, afirmă medicul cu îndoială, dar mă tem că nu vă veți putea înțelege cu ea. S-ar speria și mai mult. S-o lăsăm să se liniștească, să-și revină.

— Bine, renunță procurorul. Întinse mîna medicului, se salutară amabili și ieși urmat de portar și de medic care-l conduse pînă la ușa grea, de lemn și de fier, a clinicii de interne.

„Doi, au amenințat cu pistoalele, au ieșit prin gang — unde o fi cheia de la ușă ? — unul avea un geamantan. Procurorul recapitula datele crimei. După cît se pare nu s-au dus spre gară. Dar dacă au mers cu mașina, a lor ori getax, spre gară, și au întors, tocmai pentru a deruta ? Pînă mîine, adică pînă azi — se corectă el — cînd voi sta de vorbă cu femeia, sînt legat de mîini și de picioare".

La locul crimei, Oprescu fuma și privea o schiță făcută de el cu un pix cu pastă roșie, albastră și verde. Sergentul Bîrzu îl urmărea tăcut, încremenit, cu gura

coclită. Ar fi vrut să aprindă o ţigară, dar nu îndrăznea. Predoiu plecase şi în stradă nu se mai afla decît GAZUL colonelului. Procurorul intră încet şi întrebă într-o doară :

— Ceva în plus ?

— Nimic, făcu Oprescu ridicînd neputincios din umeri.

— Uite ce facem : în două ore luăm declaraţii amănunţite de la toţi şoferii de getax din staţiile Gării şi asta de aici, de pe Corvinului sau cum se cheamă ? !

— Corvinului, aprobă colonelul.

— Iei declaraţii scrise de la toţi. Să explice amănunţit unde au fost între ora 0 şi 3, cu cine, să-i descrie pe clienţi, să precizeze ora şi traseul la dus şi la înapoiere. Să explice unde erau la 1,30 şi la 2 şi dacă clienţii lor aveau geamantane, cîte, cum erau, cît de mari. Atenţie la cap ! Să spună ce aveau pe cap clienţii ! Pe urmă, trebuie întrebaţi vecinii, pe rînd, ce-au auzit şi ce-au văzut... Aici nu intră nimeni pînă mîine, la zece, adică pînă azi se corectă Octav. Ne-am înţeles, Sile, da ? Cu femeia nu se poate încă vorbi, adăugă el.

Colonelul şi procurorul se cunoşteau de mult. Mai lucraseră împreună în nenumărate cauze. Între ei se tutuiau şi-şi permiteau orice. Colonelul avea o deosebită stimă pentru procuror şi întotdeuna cînd ancheta cu el se simţea complexat şi stînjenit. Asta poate din cauză că el era puţin cam lăudăros, îi plăcea să vorbească mult, să-şi dea importanţă, ceea ce în prezenţa lui Octav, chiar amici fiind, nu-şi putea îngădui. Şi nici n-ar fi avut rost. Tot nu l-ar fi crezut nimeni, dimpotrivă.

Octav se urcă în maşină şi plecă la gară. Intră în sala de aşteptare grăbit, cu alura omului care vrea să vadă dacă n-a întîrziat, îşi aruncă ochii pe „plecările“ trenurilor şi pe tabla neagră unde erau întîrzierile. Ceasul lui

arăta patru fără zece minute. Trecu în revistă, în aparență obosit și somnoros, toată gara, lumea aceea eterogenă ce dormea în sala de așteptare clasa a II-a, unde duhnea cumplit a transpirație și a praf de purici. Se opri în fața ghișeului de bagaje de mînă, vru să-l scoale pe ceferist, dar văzîndu-l cum sforăie cu șapca într-o parte, cu gura căscată, renunță. Rămase un sfert de oră, poate mai bine, în gară. În restaurant, ceru un pahar de apă minerală și cercetă în treacăt figurile celor de la mese.

La întoarcere, spre casă, străzile erau deja animate, circulau primele autobuze și troleibuze, dimineața era încă mahmură, dar norii se împrăștiau și cerul se însenina. „De data aceasta va fi extrem de greu. Avem un cadavru, niște bani lipsă, poate „zeci, poate sute de mii de lei și încolo nimic. Ipoteze, ipoteze... Opri mașina în stradă, în fața blocului, și urcă. Deschise și umblă încet, cu grijă, să nu-și trezească soția și copiii. Era 5 fără 5 și puse ceasul deșteptător să sune, pentru orice eventualitate, la 7.

2

Vasile Oprescu intră punctual, la șapte fără trei minute, pe poarta miliției. Sub braț avea o mapă neagră și în ea declarațiile șoferilor de getaxuri. Fumă o țigară și se duse nechemat să raporteze comandantului. Deși, în probleme de crimă, comandantul — un colonel grăsuț, blond, cu început serios de chelie, jovial și cu o privire de bunic — nu se pricepea, simțea însă o deosebită plăcere să discute, să susțină ipoteze și să pună întrebări

încuietoare celuilalt, pentru a demonstra, astfel, profunzimea judecății și lunga sa experiență profesională.

— Pînă la cît ai stat ? Ești cam obosit, îl întrebă colonelul pe subordonatul său, invitîndu-l să ia loc într-un fotoliu.

— Am dormit o oră, răspunse Oprescu. O oră care face cît zece.

Colonelul sună, apoi, cînd secretara deschise ușa, îi spuse :

— Fă-ne cîte o cafea bună !

Oprescu ar fi refuzat căci mai băuse una acasă, dar socoti că e mai înțelept să accepte, șeful fiind foarte amabil.

— Spune, i se adresă colonelul așezîndu-se în celălalt fotoliu din fața biroului său.

— E o crimă aproape perfectă și extrem de complicată, începu Oprescu, devenind grav și făcînd eforturi să vorbească la obiect și cît mai convingător. Deocamdată, și asta spre nefericirea noastră, n-avem nici un punct de plecare. La locul faptei, n-am găsit nici o urmă, nici un indiciu, cîinele a mers pînă într-un loc, în plin oraș, pe trotuar... De acolo, probabil, și nu probabil, ci mai mult ca sigur, a fost o mașină la mijloc. Tot ceea ce avem e un cadavru al unui om de 59 de ani, o lipsă de bani — nu știu cît — și o femeie internată în spital. Se pare că au fost doi.

Apoi, explică amănunțit, desenînd și cîteva schițe pe niște coli de hîrtie, toată situația, așa cum o stabilise el cu procurorul Vornicu.

— Cu alte cuvinte, nu știm nimic, conchise colonelul, după prelegerea ținută de subordonatul său.

— Deocamdată, încercă să atenueze Oprescu.

— Da. Să ştii că va fi greu. Ai intrat în horă, trebuie să joci. Nu oricum. Să sfîrşeşti bine şi repede o asemenea anchetă înseamnă să fii cineva. Colonelul tăcu o vreme, trase de cîteva ori din ţigară, calm, cu sete şi plăcere, apoi urmă vădit încîntat de ceea ce spusese :

— Ar fi bine să i se ia femeii din spital un interogatoriu. E nevoie de multă perspicacitate, de fineţe şi grijă. Să i se ia imediat.

— Octav a trecut pe la spital încă azi noapte. O să-i mai dau un telefon. Şi Oprescu ceru Procuratura, dar Octav încă nu sosise. Era şapte şi douăzeci. Procurorii dorm. Întotdeauna, noi în linia întîi şi meritele ale celor din linia a doua, constată Oprescu supărat.

— Hm ! Ciudat vorbeşti, Oprescule ! Ia spune, dumneata crezi că soarta războiului e în mîinile puşcaşului din linia întîi sau în mîinile generalului din spatele frontului ?

— Ziceam... glumeam... am zis şi eu, aşa, într-o doară...

— Şi-apoi Vornicu, nu uita Oprescule, e totuşi un criminalist de valoare. Ce zici ? !

— E, ! Ce-i a lui, e a lui, tovarăşu'şef.

Colonelul se ridică din fotoliu, trecu la masă şi-l rugă :

— Hai să trecem în revistă situaţia huliganilor şi a criminalilor din oraş.

Oprescu se scuză pentru două minute, ieşi, şi se întoarse în grabă cu un dosar şi cu o hîrtie mare făcută sul. Desfăcu sulul acela, care era o hartă, şi şeful fu atît de uimit încît se ridică în picioare.

— Ce e asta ? se miră el.

— O inovaţie de a mea, sublinie nu fără oarecare mulţumire, dacă nu chiar cu mîndrie, Oprescu. Uitaţi, aici am legenda : galben înseamnă huligani, verde — hoţi

cu mai mult de cinci condamnări, roșu — criminali și negru — cei cu tîlhării și diverși.

Colonelul privi harta orașului pe care erau însemnate cu cercuri colorate cît o pioneză locul unde se aflau diverși foști și actuali infractori. Se desfătă, pur și simplu, avînd toată situația sub ochi. Oprescu nu-l lăsă să-și revină și puse pe masă un album. Îl deschise, alese un punct roșu pe hartă și spuse :

— Lîngă punct, se află un număr, vedeți ? În cazul nostru 61. Deschidem albumul — pe prima pagină se afla un cuprins — și găsim că roșu, adică criminalii încep la pagina 1. Căutăm apoi numărul 61 — și el căută — și găsi ; erau două fotografii, una din față, alta din profil. Și citi ceea ce se scria sub ele : Tutu Valendin, str. Între ape nr. 5, căsătorit, trei copii minori, de profesie șofer, condamnat la 6 martie 1963 pentru crimă de omor la 15 ani muncă silnică. Antecedente : trei condamnări pentru huliganism, vătămare gravă a integrității corporale și furt. Eliberat din penitenciar...

— Oprescule, sincere felicitări, spuse vizibil impresionat colonelul, întrerupîndu-l. Ceea ce ai făcut dumneata este, oricum nu știu... ăăă, cum să-ți spun... este... De fapt, nu găsesc cuvinte, da mă înțelegi ce vreau să-ți spun.

— E necesar să știi întotdeauna exact cu cine și cum lucrezi și eu țin la ordine, răspunse Oprescu. Vreau, să pun ordine și disciplină și-ntre tîlhari și huligani. Și rîse ca și cum ar fi spus un banc bun, dar se opri, căci colonelul nu rîse.

Secretara aduse cafelele și cei doi trecură în revistă criminalii, tîlharii și huliganii din oraș sau mai bine zis pe cei existenți în ingenioasa documentare a lui Oprescu. Și hotărîră pe loc, pentru orice eventualitate, să li se ia tuturor un interogatoriu simplu, fără să se facă mult

caz, să se stabilească precis unde erau în noaptea crimei. Zece oameni și două mașini stăteau la dispoziția colonelului.

— De locul faptei vă ocupați voi, preciză colonelul. Să trimitem niște experți să vadă cît s-a furat. Lui Octav spune-i ce-am hotărît și întreabă-l ce face și ce mai avem noi de făcut. Ne-am înțeles, Oprescule ?

— Da, tovarășe colonel, răspunse Oprescu, înfășurînd harta.

— Și încă o dată felicitări pentru ideea asta, adăugă colonelul și arătă spre hartă și album. Apoi se ridică și trase jaluzelele, căci soarele bătea nemilos. Și-și băură cafelele în liniște.

Înainte de opt, Octav Vornicu trecu pe la Procuratură, explică și el șefului despre ce este vorba, cu oarecare teamă, căci, așa nebuloasă, lungă și complicată cum se anunță ancheta, n-ar fi vrut să fie înlocuit ; voia să se ocupe în continuare de țigani. Spre mulțumirea lui, i se încredință ancheta, i se promise tot sprijinul — știau deja și organele locale despre furt și crimă, în oraș circulau tot felul de versiuni ale atacului banditesc, una mai înspăimîntătoare și mai odioasă ca alta — și toată lumea aștepta să fie prinși criminalii. Ba mai mult, Octav fu înștiințat că poate amîna cîteva zile ancheta țiganilor. Ca niciodată, locțiitorul Alin Anastasiu — șeful mare era plecat la București — fu extrem de amabil cu el, iar la plecare îl conduse pe coridor, pînă în capătul scărilor, lucru ce nu se mai întîmplase niciodată. Procurorul era însă informat de felul de a fi al șefului său. Îl cunoștea pe locțiitor de ani de zile și această comportare nu constituia pentru el o surpriză. Dimpotrivă, era ușor de explicat. Dacă ancheta ieșea bine și repede, Alin trecea drept un om dosebit în fața

organelor locale, căci el le informa asupra cercetărilor. Blond, uscăţiv şi înalt, cu ochi spălăciţi, bătînd spre verde, Alin era un parvenit de soi, linguşitor pînă la dezgust cu cei mari, îngîmfat şi aspru cu cei mici şi, asemenea tuturor celor ca el, „mărginit şi nepriceput" — îşi zise Octav. În stradă, îşi cumpără Sportul, îl răsfoi în grabă să vadă doar noutăţile, apoi se urcă în maşină şi plecă spre clinica de boli interne. Un soare strălucitor scălda oraşul şi ziua se anunţa iar dogoritoare.

Îl întîmpină tot medicul Crăciunescu şi obosit cum era după o noapte care, pare-se, fusese destul de agitată, arăta mai înalt şi mai slab. Cei doi îşi strînseră mîinile, apoi, Octav, cu surîsul lui bonom, întrebă :

— Ce ziceţi, putem sta de vorbă cu bolnava noastră ?

— Sigur. Se simte bine. Chiar e dom' profesor înăuntru, la dînsa.

Cei doi intrară în camera de reanimare. Crăciunescu îl prezentă pe procuror. Profesorul, un individ mic, grăsun şi chel, cu o faţă care nu exprima absolut nimic, întinse o mînă osoasă, neobişnuit de fină şi de străvezie şi spuse : „Roşu ! O clipă vă rog, domnule procuror, şi-am terminat". Abia la auzul numelui, îşi aminti snoava, altfel totul fusese adevărat, care circula pe seama profesorului Roşu. În urmă cu cîţiva ani, un om de vază, vizitînd clinicile din oraş, ajunse şi la interne, unde profesorul Roşu oficie serviciul de gazdă şi-l conduse grijuliu pe oaspete. Specialist în dietă, profesorul îl reţinu mult în bucătărie şi vorbi plin de pasiune şi entuziasm despre rolul şi utilitatea unui regim alimentar raţional şi despre tratamentele medicale bazate pe un asemenea regim. La sfîrşitul vizitei, oaspetele declară foarte sincer şi serios că ceea ce l-a impresionat mai mult a fost competenţa şi elanul bucătarului de la in-

terne. Octav se distră amintindu-şi întîmplarea, văzîndu-l pe profesor înconjurat de vreo douăzeci de inşi în halate albe. În scurt timp, rămase singur cu bolnava. Cineva îi adusese, deja, flori ori poate erau acolo, pe măsuţă, lîngă pat. Se apropie, ducîndu-şi un scaun :

— Vă rog să mă iertaţi că vă deranjez, dar meseria mă obligă. Şi timpul. Cum vă simţiţi ?

Bolnava era o femeie între două vîrste, nici frumoasă, nici urîtă, cu o faţă rotundă şi ochi japonezi aproape, cu colţul ridicat şi pe jumătate închişi, buze bine arcuite şi cărnoase.

— Mă simt bine, răspunse femeia şi încercă să zîmbească, dar tot gestul ei nu fu decît o strîmbătură. Ştiţi, continuă ea, număram banii şi ne grăbeam că întîrziaserăm puţin fiindcă baciu Sîngeorzan îmi povestise cum i-a născut nora un nepot, un băieţel de 4 kilograme şi, ştiţi cum e, ne-am cam luat cu vorba. Baciu Sîngeorzan se simte bine ? întrebă brusc femeia şi ochii ei îl fixară pe procuror. Acesta înţelese despre ce este vorba şi răspunse cu un calm profesional desăvîrşit :

— Pentru el e mai uşor, oricum e bărbat...

— E aşa simpatic, — se însenină femeia şi ochii ei deveniră mai mari şi mai calzi. Îşi aranjă perna la spate, se mai săltă puţin şi nu observă că un sîn îi apăru în deschizătura aceea mare, a cămăşii de spital ; un sîn neaşteptat de rotund şi de frumos, încît Octav — atent la ce spunea femeia — nu se stăpîni totuşi să nu-l privească pe furiş. Număram banii, uşa s-a deschis — da' vă spun sincer, nici n-am ridicat privirea. Credeam că e miliţianul sau ăla de la bancă cu maşina. Şi-atunci am auzit o voce care a strigat : „Nu vă mişcaţi. Cu faţa la perete“. Baciu Sîngeorzan, el suferea cu inima, s-a ridicat, apoi a căzut pe scaun şi i-am văzut faţa speriată,

ochii mari... Parcă plîngea. Credeam că e un banc și ăia doi o să rîdă și o să zică așa, ceva, că s-au jucat... Primul a venit spre mine, mi-a spus să mă întorc și atunci din spaimă am sărit de pe scaun și am țipat și el s-a aruncat asupra mea și-am căzut amîndoi întîi pe scaun și pe urmă jos, pe podea. Nu știu, eu m-am lovit sau el m-a lovit dar mă doare foarte tare genunchiul stîng. Pe urmă, mi-a umplut gura cu ceva tifon mirosind tare și mi-a fost teamă că mă omoară și de frică am făcut, să mă iertați, pipi. Femeia vorbea din ce în mai repede, emoționată, mîinile îi tremurau cînd gesticula. Atunci m-am zmucit și l-am prins de guler și l-am zgîriat, undeva sub ochi, dar el s-a tras, m-a lovit cu genunchiul în stomac și apoi n-am mai știut nimic. Femeia tăcu, își trase pătura mai sus și se acoperi.

— Cîți au fost, doamnă ?

— Doi. Și amîndoi aveau pistoale.

— Vă rog să mi-i descrieți cît puteți mai amănunțit și mai exact !

— Amîndoi aveau șepci cu cozoroc, pistoale, erau în costume ; unul arăta mai serios, avea o față de domn ; ăla a și venit la mine. Și aveau măști pe ochi. Măști negre.

— Cam la ce oră au intrat ?

— În jur de două fără un sfert. Imediat după ce a plecat milițianul.

— Altceva ce-ați mai observat ?

— Nimic. Știu eu... Întrebați-mă dumneavoastră și vă răspund.

— Avea careva dintre ei vreun geamantan, vreo sacoșă... ?

— Da, exact, își aminti femeia. Am uitat să vă spun. Primul avea o sacoșă.

— Celălalt ?
— Nimic. N-avea nimic.
— Ce culoare avea sacoşa ?
Femeia încercă să-şi amintească, dar nu reuşi :
— Zău, nu-mi amintesc, credeţi-mă, — se scuză ea. Poate ştie baciu Sîngeorzan ?!
— Aveţi dreptate, doamnă. Noi nu ştim nimic, căutăm să refacem tot ceea ce s-a petrecut şi de aceea sînt silit să vă întreb şi-am să vă rog să-mi spuneţi chiar de mai multe ori toată povestea, fiindcă numai astfel pot reconstitui oarecum... furtul. Vru să zică crima, dar se corectă înainte de a vorbi. Ce înălţime aveau ?
— Cel care a venit la mine era mai înalt şi cred mai bătrîn, celălalt mai mic.
— Cam cîţi ani să fi avut, aşa, cu aproximaţie ?
— Cam 45—50. Celălalt, nu ştiu...
— În mîini aveau ceva, n-aţi observat ?
— Ba da, — şi femeia păru bucuroasă. Avea mănuşi din alea de toamnă, subţiri, vă spun exact că ştiu cum erau le-am văzut. Un gri de culoarea cenuşei. Din alea cu 42 de lei.
— Altceva vă mai amintiţi ?
— Nu. Nu ştiu ce-ar mai fi...
— Spuneţi-mi, e o uşă care dă într-un gang, la ce o folosiţi ?
— Numai pentru scoaterea gunoiului ; acolo îl punem într-o ladă. Şi mai ieşim pe acolo la WC. E un WC, sub scări.
— De obicei, uşa e închisă ?
— Întotdeauna, mai ales cînd numărăm banii.
— Şi cheia de la yale unde o ţineţi ?
— Sus pe primul fişet, în colţ. Acolo nu se uită nimeni şi e la îndemînă.

— Azi noapte aţi pus-o dumneavoastră acolo ?

— Da. Pe colţul din dreapta al fişetului.

— Doamnă, vă mulţumesc de bunăvoinţă şi informaţii, va trebui să-mi daţi şi o declaraţie scrisă, amănunţită, asta după ce o să ieşiţi de aici. O să vă luăm un interogatoriu. Vă rog să nu discutaţi cu nimeni despre furt. Singurul cu care puteţi şi trebuie să discutaţi e colonelul Vasile Oprescu de la miliţie. Lucrăm împreună. La revedere doamnă şi vă doresc sănătate.

Procurorul nu mai întîrzie cu medicii, plecă în grabă la locul faptei. „Dacă n-aş avea maşină — se gîndea el în timp ce conducea — aş fi un simplu curier. Adică nu, un mare curier ! Aş alerga de mi-aş da sufletul. Şi pe căldura asta scandaloasă, cînd alţii stau la ştrand şi obosesc făcînd baie şi plajă, eu umblu după escroci. După un om care, cine ştie ce motive o fi avut să fure, să omoare... Mănuşi, cheia au luat-o ei ; au ieşit pe uşa din spate, doi inşi, măşti — iată primele puncte de reper."

La locul faptei, un miliţian tînăr şi sobru trona în faţa uşii. Văzînd că omul coboară din maşină şi salută respectuos, îl lăsă să intre. Oprescu, transpirat, îşi făcea vînt cu un ziar. Se bucură cînd îl văzu pe procuror. Acesta îi strînse mîna şi întrebă :

— Nimic, nici o noutate ?

— Nimic ! Ai tu ceva ? întrebă Oprescu, curios ce noutăţi a aflat Octav din discuţia cu femeia.

Procurorul îl rugă să aibă o clipă de răbdare, cercetă cu atenţie masa, scaunul, uşa şi Oprescu înţelese că îşi fixează locul acţiunii şi cele întîmplate după cum relatase martora aflată în spital. Octav ridică mîna să caute ceva pe un fişet, dar se răzgîndi imediat, aşeză un scaun, se urcă şi privi cu atenţie : praf şi urme

clare. Cineva, care nu știa exact unde e cheia, o căutase descriind forme ciudate, ștersături pe fișetul acoperit cu praf. Și mîna se opri într-un loc, acolo unde spusese martora și unde unul dintre criminali găsise cheia. Vreo 25 de centimetri, pînă la colț, praful era intact.

— Oprescule, vino și vezi, îl chemă Octav. Deci, criminalii au plecat cu cheia... Voia să spună mai mult, dar nu-și continuă ideea căci în încăpere intră locotenentul Florea cu doi contabili-casieri, aduși să vadă dacă s-a furat și cît.

Procurorul și colonelul se urcară în mașină și porniră spre miliție. Pe drum, Octav îi explică tot ce știa, tot ce aflase și presupunea în legătură cu crima și furtul. La miliție, urcară la etaj, în biroul colonelului Oprescu. Acesta îi arătă albumul și harta infractorilor, ceea ce-l miră și pe procuror.

— Am trimis să se cerceteze unde au fost azi noapte cei mai periculoși dintre ei. O verificare temeinică nu strică, motivă Oprescu, care rămase în picioare, lîngă biroul său ; în locul lui, pe scaun, stătea Octav.

— Două lucruri avem de făcut, spuse Octav după minute lungi de gîndire. Martora, unica martoră oculară, mi-a precizat, fără s-o întreb, insistînd chiar, că l-a zgîrîiat pe unul din ei sub ochi. Trebuie să-i interogăm politicos pe toți cei cu zgîrîieturi, cu echimoze pe față și mai ales sub ochi. Poate fi și asta o pistă, deși mă îndoiesc că făptașul va fi atît de naiv să iasă în public cu un asemenea semn. Dar, cîtă vreme nu știm nimic, sîntem obligați să acceptăm și să facem totul. Un pahar cu apă ai ?

— Am apă minerală. Borsec. Și colonelul scoase din masă o sticlă de un kilogram și turnă în două pahare. Băură cu sete.

— Al doilea lucru urgent, reluă procurorul, este să vedem cine sînt prietenii apropiaţi ai celor doi de la casierie; ai bătrînului Sîngeorzan şi ai femeii, Pop Lucreţia parcă.

Oprescu îi întinse procurorului o mapă. Erau acolo declaraţiile şoferilor de pe getax, cele ale vecinilor care au auzit zgomote sau au văzut ceva la ora crimei şi numerele maşinilor care au intrat în oraş. Colonelul ieşi din birou să trimită oameni să urmărească pe cei zgîriaţi, să cerceteze cine sînt prietenii celor doi, martor şi victimă. Rămas singur, Octav luă la rînd fiecare declaraţie, urmărea atent să descopere vreun scris nervos, nesigur, ori ceva suspect, dar nu găsi nimic interesant. Mulţi şoferi avuseseră clienţi cu geamantane, toţi dădeau locul exact unde şi-au lăsat clienţii, dar nici unul n-a adus doi bărbaţi cu un geamantan şi din strada Horia — unde se pare că fuseseră văzuţi de plutonierul major Vasile Răuţ. Totul depinde dacă cei văzuţi de plutonier au fost sau nu autorii faptei. Reţinu declaraţiile a doi şoferi, foarte anoste, căci ei se aflau la ora crimei aproape de locul faptei, unul în Piaţa Eliberării, celălalt pe strada Horia, ba mai mult, unul a străbătut „încet" str. Victoriei. Notă unul sub altul numerele tuturor getaxurilor, şi, aşa, un gînd îi fulgeră prin cap. Ridică receptorul telefonului şi sună Intreprinderea orăşenească de transporturi şi ceru să i se trimită urgent la procuratură o notă cu toate getaxurile care au fost de serviciu în noaptea aceea, indiferent dacă au circulat sau au avut vreun accident sau vreo pană de motor. Luă şi trei declaraţii ale martorilor, locatari din apropierea locului crimei. Unele — erau opt în total — meritau să fie citite pentru prăpăstiile ce le conţineau. Unul scria, bunăoară, că „am auzit rafale de armă şi

urlete de spaimă“ şi, mai jos, „n-am văzut nimic fiind om bătrîn cu frica lui Dumnezeu şi care nu vrea nici să vadă asemenea fărădelegi. Şi era şi riscant să ieşi din casă în asemenea împrejurări“. Pe ăsta de ce l-au mai chinuit, punîndu-l să scrie ? se întrebă Octav, lăsînd de o parte declaraţia.

Oprescu se întoarse cu o listă cu toate maşinile, mici şi mari, ce-au ieşit şi intrat în oraş pe la cele trei puncte de control între ora 0 şi 3.

— Fă tu un sondaj şi vezi dacă nu dibuim ceva... Ne interesează cine a ieşit. Vom confrunta cele scrise de oamenii noştri cu declaraţiile celor ce-au intrat. Şi încă ceva, te rog : la ora două să-l trimiţi la mine pe plutonierul major Vasile Răuţ. Şi vii şi tu să recapitulăm şi să rezumăm toate datele, încheie procurorul.

Octav conducea destul de rapid, cu geamul lăsat jos, supărat pe fierbinţeala zilei de iulie şi complet absorbit de crimă. În centru, frînă brusc. Îşi aminti că cei doi, pe care-i căuta, aveau mănuşi. Intră într-un magazin, întrebă ce mănuşi au avut în ultima vreme şi vînzătoarele, care bîrfeau într-un colţ, îl priviră prostite. Le explică atunci de unde e şi ce voia, dar acolo nici nu avuseseră mănuşi de culoarea cenuşei, subţiri şi moi. Încercă la alte două magazine, fără rezultat şi hotărî să abandoneze ideea. Trecînd pe str. Doja, un fel de Lipscani al oraşului, zări o dugheană mică, cu o firmă ce se potrivea ca nuca în perete : „Elegant“. Se repetă aceeaşi poveste : priviri curioase ale vînzătoarelor, el trecînd drept un prost, apoi explicaţia : „N-am vîndut, declară o vînzătoare grasă, de mult, dar nu sfîrşi căci o fată, o practicantă se pare, interveni : „Eu am vîndut cam de o săptămînă, domnule procuror, două perechi unui bărbat“. După discuţii lungi şi după ce căutară bonierele, putură

stabili că au fost vîndute două perechi unui individ, un domn „destul de înalt şi de elegant", preciză fata, şi „cam cărunt", în data de 17 iulie.

În biroul lui, Octav simţi o uşurare şi o plăcere deosebită, fiind răcoare şi linişte. Îi era sete şi trecu alături, în laboratorul foto, să bea apă şi atunci îşi aminti de filme. Cu o cană plină de apă, după ce bău una, se aşeză la masă şi sună miliţia. Avu o foarte lungă şi nervoasă convorbire cu Predoiu, ca niciodată procurorul se enervă şi înjură, iar la sfîrşit trînti telefonul. Ce se întîmplase ? Predoiu explică cît putu mai pe ocolite că ambele filme făcute la locul crimei erau albe. Deci, ori fuseseră filmele cu defect de fabricaţie, şi Predoiu asta credea, ori umblase cineva la ele ! Octav se trînti în fotoliu şi-şi aruncă ochii în două dulapuri, mai bine zis rafturi mari, un fel de vitrine în care el strînsese obiectele delicte ale crimelor din ultimii 15 ani. Erau acolo, rezumate, zeci de crime ai căror autori fuseseră descoperiţi de el. În vitrine se vedeau : şişuri, cuţite, bricege, topoare, bărzi, pistoale, frînghii, laţuri, pumnale, drugi de fier, „unelte" care aduseseră fiecare moartea unui om. Octav cu colegii lui descoperiseră crime ce păreau perfecte şi imposibil de descifrat. Şi acum... Cufundat în fotoliul moale şi masiv de piele neagră, trecea în revistă arsenalul acela de obiecte delicte şi căuta să se convingă că, de data aceasta, e nevoie de timp. De foarte mult timp şi de foarte multă ambiţie şi răbdare.

— Deci, recapitulă el, aproape vorbind singur, mutîndu-se la birou şi făcînd o schiţă — doi oameni au intrat, au narcotizat pe cele două victime, au furat banii ; cheia de la uşă au găsit-o pe fişet, au ieşit prin spate, au străbătut curtea, au ieşit în strada Învăţătorilor, apoi Victoriei şi Horea, aici au fost văzuţi de un miliţian,

apoi au dispărut... Drumul parcurs era desenat cu roşu. Au avut pistoale, dar n-au tras. Nici o urmă la locul crimei. Martora oculară precizează că aveau o sacoşă. Miliţianul Răuţ — că aveau un geamantan. Filmele s-au dus! Important e să aflu cine a intrat în această dimineaţă în laborator. Dacă cineva a umblat la filme intenţionat, după ce ele au fost făcute şi înainte de a fi developate sau chiar în timp ce se aflau în revelator ! ? !

Agitat, ca niciodată, captivat de fapte, se urcă în maşină, trecu pe la o benzinărie, făcu plinul, apoi se repezi la miliţie. Îl găsi pe Predoiu fumînd. Cînd îl văzu pe procuror, Predoiu se prefăcu nervos şi înjură ca un birjar :

— Îi bag în mă-sa cu fabrică cu tot... Scot rebuturi pe piaţă, mă c... pe firma lor.

— La ce bun ? zîmbi cuceritor Octav. E prea tîrziu, am rămas în vînt... Chiar nimic, nimic n-a ieşit ? se îndoi procurorul, regretînd că n-a luat filmele să le developeze el.

Predoiu scoase din apă o fotografie-tablou, fază de poartă la fotbal, prinsă de el într-un meci România-Portugalia. „O trimit la un concurs de fotografii artistice" — explică şi Octav, privind peste fotografie, pe o măsuţă, lîngă aparatul de uscat, văzu două ceşti de cafea, din care una mai avea o dîră uniformă de ruj. „O femeie a băut cafea aici", reţinu el.

— Cu astea ce faci, ce caută aici ? se miră Octav, găsind în spălător o mulţime de fotografii de familie, făcute la munte şi la mare.

— Ale şefului, răspunse supus Predoiu şi arătă cu privirea în sus, spre plafon.

Sună telefonul. Predoiu era chemat sus, la comandant. Se scuză. Procurorul rămase singur în laborator. Resfira

fotografiile puse în apă şi-i plăcea, căci apa îi răcorea mîna, cînd apăru în uşă, obosit şi răvăşit, Oprescu :

— Ai auzit ? spuse el dezarmat. Imbecilul ăsta n-are nimic pe filme.

— Se întîmplă. Poate nu e el de vină, replică Octav şi analiză îndeaproape ceşcuţa de cafea. Predoiu bea cafea cu o femeie ! E codoş ? întrebă şi arătă ceaşca.

—Pe dracu. Îi trage clopotele la o secretară, la Ady, aia blondă... Ce-i drept, e foarte frumoasă şi nu se culcă cu oricine !

— N-are o aluniţă pe obrazul stîng ? întrebă procurorul, prefăcîndu-se că nu prea ştie despre cine e vorba.

— Ba da. E femeie bine, vorbea Oprescu, sucindu-se prin laborator, încurcat şi oarecum îngrijorat că n-avea nici o frîntură de film. A fost căsătorită un an, acum trăieşte pe picior mare. Că e deşteaptă, nu de alta. Iar dobitocu' ăsta speră...

Sună iar telefonul, cel căutat era tocmai Oprescu. Ascultă, apoi întrebă „cît ?" şi puse telefonul jos, sfîrşit :

—Ştii cît s-a furat ?

— ? !

— 520.000 lei. Cinci sute de mii de lei, repetă el copleşit, silabisînd.

— Începe să devină chiar frumoasă ancheta noastră, constată procurorul, umplîndu-şi paharul cu apă de la robinet.

Cîteva minute mai tîrziu se despărţiră în curtea miliţiei. „Deci încă un cui al lui Pepelea — Ady", reflectă Octav urcîndu-se la volan.

În biroul său, Oprescu întrerupse ancheta şi-i spunea locotenentului Florea :

— Între unu şi trei azi noapte, trei maşini, două autoturisme şi un camion au intrat în oraş. Toţi trei şoferii — aici e evident — toţi trei susţin că au întîlnit o singură maşină, un autoturism, de la H. pînă aici, deci pe o distanţă de 50 de kilometri. Toţi trei au văzut-o toţi au spus la fel, dar nu au putut preciza nici numărul, nici marca, nici culoarea. Ei bine, ceea ce mă intrigă, e că în nota sergentului Lupu de la punctul de control nu figurează că ar fi ieşit vreo maşină. Prin altă parte, nu putea ieşi. Lupu susţine că pe la el n-a trecut. Dar, şoferul camionului, care a intrat primul în oraş, a întîlnit autoturismul cu cinci kilometri înainte de punctul de control.

— Bine, spuse incolor Florea, dar nu văd de ce ne cramponăm de o maşină... E prea puţin probabil...

— Ilie, îl întrerupse colonelul, nu ştim nimic sau aproape nimic despre crimă, dar trebuie să ştim totul şi mai ales să nu greşim nimic. Uite — asta ar putea fi o greşeală capitală a noastră : criminalii să fi dispărut cu acea maşină. Înţelegi ?

— Ar fi trebuit s-o vadă Lupu...

— Nu ar fi trebuit, trebuia, apăsă Oprescu şi-l chemă pe sergentul Lupu înăuntru. Era un miliţian rotund şi plin, încît aveai impresia că, dacă îl înţepi cu un ac de gămălie, se dezumflă tot.

— Stai aici, îi arătă colonelul un scaun. Şi să ne înţelegem cinstit : ori spui adevărul, ori te ţin în arest, pînă mărturiseşti tot.

— Dar n-am ascuns nimic, tovarăşe colonel.

— Bine, bine, Lupule, am eu ac de cojocul tău. Uite aici — şi colonelul îi arătă declaraţiile. Toţi trei şoferii de pe maşinile notate de tine mi-au declarat că au întîlnit o maşină care mergea spre Oradea. Ba mai mult, toţi au precizat că era un autoturism.

— Vă rog să mă iertaţi, se rugă celălalt şi se ridică în picioare. A trecut...

— De ce nu spui aşa, om de nimic ! gemu Oprescu şi se lăsă brusc în scaun. Ai dormit, amărîtule ?

— Să trăiţi, ploua şi-am aţipit şi maşina a trecut şi nu i-am văzut numărul.

— Marca-?

— Nu ştiu marca, mă uitam după număr...

— Culoarea ?

— Nu ştiu domnu' colonel.

— Ieşi afară ! strigă Oprescu. Apoi, după ce Lupu ieşi cerîndu-şi scuze şi din uşă, continuă : Vezi, Florea, dacă aveam numărul... Eram oameni liniştiţi. Dar, te întreb, dacă în maşină au fost şi s-au cărat, atunci... Dar a primit un ordin ? !

— Atîtea ordine nu se respectă în viaţă, mormăi Florea.

— Da, dar nicăieri nerespectarea lor nu se simte imediat şi atît de acut ca la noi... Acum alergăm din nou ziua, noaptea, dacă unii dorm.

Cineva ciocăni sfios în uşă. Era 12 şi jumătate.

— Intră ! strigă Oprescu stînd neputincios, cu mîinile încrucişate.

Căpitanul Bara, subţirel, elegant, călcat şi apretat întotdeauna, intră în birou lac de sudoare. Vru să se prezinte şi să raporteze, dar Oprescu îl opri :

— Şezi şi spune.

— Nimic deosebit. Bătrînul Sîngeorzan locuia cu nevastă-sa într-o garsonieră, într-un bloc nou. Prieteni nu prea avea, nu bea şi nu fuma, fiind suferind cu inima.

— Săracul, vezi, n-a rezistat şocului, spuse, ca pentru el, Oprescu. Deci, cardiac.

— Trecea drept un om foarte liniştit, era şi normal, fără pasiuni. Avea un frate, pensionar, cu care se vedea din cînd în cînd şi un prieten, tot pensionar, fochist de ocazie la cazanul unui bloc. Femeia e căsătorită, 34 de ani, stă pe strada Berzei 7, soţul ei e profesor la un liceu, om foarte sobru, serios, suferind cu stomacul, amator de şah. Seara e văzut jucînd şah la clubul salariaţilor din învăţămînt. Mi-a spus — am vorbit chiar cu el — că au o căsnicie ideală, că se iubesc ; el nu a fost niciodată în biroul acela, nu au discutat cu nimeni despre ce era acolo.

— Teribil ce alandala le spui, observă Oprescu.

— N-am avut nici timp să le sistematizez ; m-am grăbit...

— Copii au ?

— Au un băiat de 9 ani... Şi au maşină. O Skodiţă. Vecinii spun că-s oameni foarte liniştiţi.

— Bun. În continuare te duci la Spălăţelu şi te ocupi de zgîriaţi, îi ordonă Oprescu. Tu, Florea, rămîi aici, îmi ţii locul şi notezi tot ce ne poate interesa. Mă duc la morgă să văd autopsia. Pe o vreme ca asta la morgă, oftă ofiţerul şi ieşi.

Pe strada Doja, procurorul îl văzu din maşină pe sergentul major Bîrzu. Îl claxonă uşor şi miliţianul, îmbrăcat civil, se apropie alergînd.

— Ai cîteva minute libere ? întrebă procurorul.

— Sigur, răspunse celălalt şi urcă.

— Mergem în parc să bem o bere. Pe o căldură ca asta, o bere e o binefacere, vorbea moale Octav.

În parc, la grădina de vară, se aşezară la o masă cu umbrelă, comandară două beri şi Octav îl rugă pe Bîrzu să-i povestească amănunţit tot ce văzuse şi auzise în noaptea trecută. Şi sergentul, om în vîrstă, cu părul rar, cu o figură inexpresivă, cu mîini mari, umflate şi

fața puhavă, îi povesti totul cu lux de amănunte, încîntat parcă de respectul și bunătatea cu care-l trata procurorul. Octav reținu că atunci cînd milițianul a intrat în restaurant, un getax tocmai pleca pe strada Victoriei, în direcția biroului cu bani, adică acolo unde, în clipele următoare, s-a înfăptuit crima. Vorbiră apoi de alte lucruri, băură berile, procurorul plăti, deși celălalt ar fi dorit din inimă s-o facă el. Ziua era încinsă, căldura parcă bătea cuie în cap, aerul puțin, iar lumea suferea, strecurîndu-se, căutînd potecile de umbră de sub pereți. De la ștrand, răzbătea zgomotul celor care făceau baie.

— Spune-mi îl rugă procurorul pe milițian, dumneta știi mai bine, venea cineva pe la cei doi, pe la bătrîn și pe la femeie, îi aștepta noaptea cînd terminau de numărat banii? Ce prieteni aveau? Procurorul privea oglinda lacului, convins că milițianului, chiar dacă avea ceva de spus, va evita la început.

— Nu, așa suspecți nu era nici o persoană. Vă spun eu. De un an numai aici fac pază, așa că...

— Întotdeauna plecau singuri, deodată?...

— Nu, se roși milițianul. Nu știu cum să vă spun... N-ar fi bine să se audă... Pe ea, pe Lucreția, o cam așteaptă un tinerel, altfel, frumușel. Ea e bine ca femeie și are un corp, tovarășu' procuror, așa cum îi pămîntu' în Bărăgan, clasa întîia — și rîsul lui gros și înfundat parcă ieșea din adîncul încheieturilor, apoi tăcu rușinat, căci omul de lîngă el nu rîse.

— Venea înăuntru, în birou, tinerelul?

— Nu. Niciodată. Aproape regulat Cheți, așa-i zicem noi Lucreției, pleca mai devreme. El o aștepta pe străduța aia din spatele biroului, ce dă în Victoriei, Dolstoievscki, sau cum îi zice... Cînd vedeam că au plecat cei de la bancă cu mașina, mă ascundeam în gang,

acolo unde dă şi uşa aia din birou, şi-i urmăream curios ca omu ! Tineri, domnu' procuror ! Cheţi stă departe în cartier şi-i spunea lui bărbatu-său că are de lucru pînă pe la patru şi aşteaptă troleibuzul. Şi ca femeia, ştiţi dumneavoastră, femeia lunecă în mîna bărbatului ca peştele dacă nu ştii de unde şi cum s-o ţii ! Şi rîse gros şi anevoie.

— Cum arăta tinerelul ?

— Înalt, cu un cap mai mare ca ea, brunet şi cu perciuni lungi.

— Bine, despre asta nu mai vorbim, să nu-i stricăm omului casa.

— Nu ! repetă plin de hotărîre miliţianul.

— Nu ştii cumva cum îl cheamă pe băiat, ce e, unde stă şi unde lucrează ? reveni Octav în timp ce ieşeau de la grădina de vară.

— Nu. Habar n-am, domnu' procuror. M-am făcut că nu ştiu nimic.

— Şi cam de cînd durează... prietenia asta ?

— De azi iarnă !

Octav îl lăsă pe Bîrzu în Piaţa Eliberării.

Bătrîn şi ostenit, tuns zero, cu chipiul în mînă, plutonierul major Vasile Răuţ şedea pe banca din faţa camerei de anchetă — 125, camera procurorului Octav Vornicu, şi-şi ştergea faţa şi capul cu o batistă. Apoi începu să picotească, era destul de bătrîn, mai avea probabil un an sau doi pînă la pensionare. Se sperie cînd auzi paşii procurorului pe coridor şi sări în picioare.

— A dracului căldură, spuse procurorul deschizînd şi lăsîndu-l pe plutonier înainte. În birou era răcoare şi Octav îl puse să repete toată scena. Ceea ce şi făcu Răuţ cu destulă osteneală şi conştiinciozitate, explicînd

ceea ce știa. Apoi se opri și gesticulă neînțeles, vrînd parcă să arate că altceva nu mai știe.

— Cum erau îmbrăcați ? întrebă Octav deschizîndu-și cămașa, lărgindu-și calm cravata și întinzîndu-și picioarele pe lîngă birou.

— În costume. Nu știu ce fel de costume, că erau zgribuliți și ploua. Și aveau amîndoi o umbrelă. Unu', cel mai mic, ducea umbrela, celălalt geamantanul.

— Pe cap aveau ceva ?

— Nimic. Îmi amintesc exact.

— Nu te înșeli, ești sigur ?

— Nu există. Pe cap n-aveau nimic.

— Umbrela cum era ?

— De damă, am impresia, că era cam înflorată...

— Și geamantanul ce mărime avea ?

— Mijlocie.

— Culoarea ?

— Nu rețin exact, dar în orice caz o culoare închisă.

— Bine, domnu' Răuț. Mulțumesc de osteneală, și Octav se ridică și-l conduse.

— Cu plăcere, domnu' procuror, răspunse Răuț, ca un om obosit de viață și umil.

Rămas singur, Octav trecu în laborator, se spălă pe mîini, pe față, pe gît și pe piept pînă la brîu de transpirația care-l ustura și-l enerva. Apa îl învioră. Își luă cămașa și se așeză la birou. Luă harta orașului, o privi cu atenție, apoi răsfoi hîrtiile, declarațiile șoferilor și o găsi pe cea căutată, luată dinadins de la Oprescu. Era a șoferului de pe getaxul ce trecuse pe Victoriei, în clipa cînd milițianul intră în restaurant. De fapt, șoferul recunoștea și preciza și ora exactă, bineînțeles după ceasul său, 1,42. Ocatv notă în agenda lui numărul deși era ușor de ținut minte : 8 504.

Stătea la stația din Piața Eliberării. Șoferul spune că a plecat — Octav urmărea pe hartă, ceea ce scria în declarație — și a mers pînă aici. Deci, vreo șapte kilometri. Cu cine o fi fost în mașină și ce au văzut pe strada Victoriei ? Cineva bătu la ușă și el îl pofti urmărind harta. Era femeia de serviciu :

— Aveți un plic, spuse ea. Și-l lăsă pe masă. Octav îl deschise. Întreprinderea orășenească de transporturi îi trimitea numerele tuturor mașinilor ce fuseseră de serviciu în ultima noapte. Le numără : 42 de mașini și el avea doar 41 de declarații. Care mașină lipsea și de ce ? Alte întrebări, alte porți deschise spre necunoscut. Le urmări alternativ pe hîrtia pe care le notase el la miliție și pe aceea primită. Lipsea mașina cu nr. 4013. Octav sună imediat la telefon pe directorul Întreprinderii de transporturi și-l rugă să-l trimită a doua zi la opt, la procuratură, pe șoferul care fusese de serviciu pe 4013. Era aproape ora trei și Oprescu nu mai venea, așa cum s-au înțeles. Octav îl sună la telefon, dar îi răspunse Florea, surprins și el că „tovarășul colonel" nu dăduse, de două ore, nici un semn de viață. Îi lăsă vorbă să ia o declarație șoferului de pe getaxul 8 504, să precizeze tot ce-a văzut pe strada Victoriei. Apoi plecă spre casă frînt de oboseală și cum ieși în stradă căldura îl aruncă iar acolo, undeva, între somn și realitate.

Acasă, copiii își făceau lecțiile, servitoarea ținea mîncarea pe marginea sobei. Octav nu vru să mănînce și, răsfoind un ziar, o așteptă pe Dana, care întîrzia. Dana îl găsi întins pe canapeaua din camera lor, în cămașa albă și pantalonii gri-petrol de tergal, fără cravată, dormind, acoperit pe jumătate cu un ziar.

Spre seară fură invitați la miliție primii cetățeni găsiți cu semne pe față. Zeloși, unii milițieni, neînțelegînd

bine despre ce este vorba, au adus oameni cu semne din timpul războiului ; un milițian a fost văzut învîrtindu-se ore întregi în fața clinicii oftalmologice... Cetățenii erau poftiți în birou, locotenentul Florea îi asculta ; în masă, mascat, magnetofonul era deschis și oamenii vorbeau cu curaj văzînd că ofițerul nu notează nimic. Nici chiar adresele. Unii se mirau, alții erau revoltați, dar, pînă la urmă, se dumireau, înțelegeau despre ce este vorba și se supuneau interogatoriului, ba chiar căutau să fie utili, să spună tot ce știau. Din păcate n-aveau ce comunica. Oprescu intra din cînd în cînd în birou, schimba o privire cu Florea și ieșea. Înalt, cu față de buldog, cu păr ondulat și încruntat mereu, Oprescu părea un om rău. De fapt, era un tip vesel, amator de petreceri și distracții, nebun după sport și mai ales după fotbal, foarte grijuliu și cald cu soția și copilul. Se plimba pe coridor. Se însera și parcă aerul se mai răcorise. Se gîndea la crimă, obsedat, furios că avea, vorba lui, 100 de piste și nici una sigură. „Am dat de dracu" gîndi el și, privindu-și ceasul, constată că e foarte tîrziu : șase și zece. Era în civil, îi venea mai ușor, se schimbase la prînz și socoti că e ora potrivită să-l găsească pe șoferul autoturismului 8 504 acasă. GAZUL îl duse într-un cartier nou și opri în fața unui bloc turn cu 12 etaje.

La apartamentul 48 sună, așteptă, și ușa o deschise o femeie căruntă cu ochelari :

— Cu tovarășul Popa, șoferul, aș vrea să vorbesc !

— Da' nu e acasă, zice femeia cu voce subțire și părere de rău. S-a dus la ștrand ; la șapte intră în serviciu că săptămîna asta e de noapte...

Oprescu mulțumi pentru informații și plecă în Piața Eliberării. Turnul bisericii din centru strălucea orbitor

în bătaia soarelui ce cobora obosit la apus. Descoperi iar că biserica aceea veche de 400 de ani e superbă și o privi multă vreme, robit de ideea că în viață sînt oameni care fac ceva, care lasă după ei o moștenire celor care vin și o privesc muți de admirație, pe cîtă vreme el aleargă toată ziua după derbedei, hoți și criminali. „La mine, cine ce apreciază ? se întrebă el. Nimic. Ba mai mult, mă înjură". Furat de gînduri, n-ar fi observat mașina 8 504 dacă nu-l striga șoferul și-l făcea atent, arătîndu-i pe cei doi ce discutau lîngă un Moskvici. Se duse la ei, se prezentă și întrebă care e Popa.

— Eu, și întinse mîna cel mai tînăr, un țîr de băiat, negricios, cu fața ascuțită și cu breton pe frunte.

Oprescu îl luă la o parte și-i explică despre ce este vorba, apoi Popa îi vorbi mult, cu gesturi largi, indicînd direcții.

— Bine, și pe Victoriei n-ai văzut nimic ?

— Ploua ușor și nu prea m-am uitat, așa... să vă spun drept cei din spate, un băiat și o fată, se sărutau și la început m-am uitat la ei în oglinda retrovizoare.

— Și n-ai văzut decît doi bețivi ?

— Da.

— Sigur erau beți ? !

— Sută-n mie. Erau plini de var, uzi, unul cred că și căzuse pe jos.

— Aveau șepci ?

— N-aveau nimic.

— Nici unul ?

— Nici. Erau murați, nu alta.

— Și pe ce parte mergeau ?

— Pe dreapta, în dreapta mea și aveau aceeași direcție de mers ca și mine.

— Și în stînga, pe trotuar, nu te-ai uitat ?

— Nu.

— Bine, mulţumesc. O să trebuiască să-mi dai şi o declaraţie scrisă. Mîine, după ce ieşi, vii la miliţie. Bun ?

— Da.

— La camera 14.

În clipa aceea, Octav oprea Fiat-ul său în spatele GAZULUI pe care-l recunoscu, îl văzu şi pe Oprescu şi veni la el. Popa fu astfel silit să mai spună de la cap toată povestea şi să răspundă iar la întrebări. Se-nţelegeau destul de rău, gălăgia străzii nu contenea o clipă, toată lumea aceea imensă, pe jos sau în maşini, părea o uriaşă reptilă care se tîrăşte undeva.

— Pe cine ai dus ? întrebă spre sfîrşitul discuţiei Octav şi Popa ar fi continuat căci îi plăcea figura veselă a procurorului îmbrăcat tot în cămaşă albă, cravată bordo şi pantaloni gri închis, de data aceasta, din stofă.

— Doi îndrăgostiţi.

— Pînă unde ?

— Paris 64, a spus tipul cînd a urcat. Nici nu m-am uitat la număr, dar ştiu casa.

— Vino cu noi, îl rugă procurorul şi se uită la ceas. Popa urcă în Fiat, în spate, Oprescu în faţă, lîngă Octav. GAZUL venea în urma lor. Popa indică exact casa, o vilă cochetă, cu un etaj, cu balcon şi multă iederă. Pe Popa îl trimiseră cu GAZUL înapoi, mulţumindu-i pentru informaţii, iar Octav şi Oprescu intrară în curte pe o alee mărginită de ronduri de flori. Jos, la prima uşă, o bătrînă şchioapă le spuse că domnişoara pe care o caută, locuieşte deasupra, la etaj. Şi era acasă. Se pieptăna la oglindă.

— Iertaţi-ne pentru deranj, bună seara, spuse curtenitor Octav, nu vă speriaţi, nu e nimic, vrem doar să vă

rugăm să ne dați, în măsura în care, natural, puteți, niște informații.

— Bine, poftiți, se străduia fata să fie drăguță, dar glasul parcă-i pierise. Se uită pe furiș la ceas, și Octav observă gestul și interveni :

— Domnișoară, n-o să întîrziați ! Sîntem cu mașina, vă ducem unde doriți.

— Vai, vă mulțumesc ! Atunci putem întîrzia puțin. De aici pînă în centru fac o jumătate de oră cu troleibuzul. La 7,30...

— Despre ce este vorba ? Ați auzit de furtul de azi noapte ?

— Da, făcu fata surprinsă și neînțelegînd ce legătură are ea cu toată afacerea aceea.

— La ora unu și ceva, dumneavoastră cu prietenul ați venit pînă aici cu un getax. Spuneți-ne pe cine ați văzut pe strada Victoriei ?

— N-am văzut pe nimeni, spuse ea după cîteva momente de tăcere.

— Gîndiți-vă, interveni Oprescu, poate vă amintiți totuși ?

— Nu, șopti fata vizibil incomodată și Octav fu convins în secunda aceea că va spune tot, dar mai tîrziu.

— Să mergem, zise Octav, să nu întîrziați !

— Cum se poate să nu vă amintiți ? întrebă Oprescu după ce urcară în mașină.

— Ploua și... era vreme... așa urîtă... și nu m-am uitat...

— Nu te superi dacă o să stăm de vorbă cu prietenul matale ? o rugă Octav.

— Cum doriți, zise ea moale. Știu eu dacă el...

În centru, băiatul aștepta în stația troleibuzului 8. Octav îi puse aceleași întrebări băiatului, în timp ce Oprescu, ceva mai încolo, discuta cu fata.

— Dom'le, n-am văzut nimic, spuse băiatul. Cinstit să fiu, după ce-am plecat nu m-am uitat pe stradă.

— Doi beţivi n-ai văzut ?

— Nu.

— Da o femeie cu un copil ?

— Nu. Zău ! Sînt sincer, se apără băiatul.

Octav se apropie de cei doi.

— Îmi pare foarte rău domnişoară, dar o să vă mai chem la procuratură să-mi declaraţi în scris.

Fata puse privirea în pămînt.

— Regret, dar nu înţeleg de ce îmi ascundeţi ? Ştiu tot. Sînt martori mulţi şi vreau să confrunt părerile, vorbi Octav. Atît şi nimic mai mult. Dumneata, să nu te superi, nu vreau să te jignesc, te-ai sărutat în maşină cu prietenul... Ştim tot, înţelegi ?

— Bine, spuse răspicat fata fără să ridice ochii. Am văzut

— Dumneata stăteai în dreapta, da ?

— Da. Şi asta ştiţi ?

— Şi, surîse blînd Octav. Spuneţi cum arătau, aş vrea să-i descrieţi puţin...

— N-am să pot. Ştiu că i-am văzut pe lîngă tîmpla prietenului privind în vitrină.

— Aveau vreun geamantan, sacoşă ?

— Asta n-am văzut.

— Pe cap ?

— Pe cap aveau ceva şepci sau băşti. Nu ştiu exact ce, dar în mod sigur aveau ceva pe cap.

— Doi beţivi n-aţi văzut ?

— Nu.

— Mai am o întrebare al cărei răspuns îl cunosc, zîmbi Octav. De ce nu mi-aţi spus de la început ? !

— Mă temeam că o să mă purtaţi toată ziua pentru declaraţii şi mie nu-mi place să mă amestec în chestii de astea.

Pracurorul se amuză sau se întristă la răspunsul pe care-l bănuia, îi rugă pe cei doi să treacă a doua zi să dea declaraţii şi se despărţiră.

Octav şi Oprescu o căutară pe femeie la spital, dar medicii, considerînd-o în afară de orice pericol, îi dăduseră drumul acasă. Oprescu avea buletinul ei şi plecară acasă, să stea de vorbă cu ea, dar de două ori, la opt şi jumătate şi o oră mai tîrziu, găsiră poarta încuiată. Trecură apoi pe la miliţie, unde Florea reţinuse trei cetăţeni, din care unul cu o mustaţă mică sub nas, îngustă. Comandantul îl aştepta pe Oprescu bînd cafea şi ascultînd muzică la radio.

Octav ajunse acasă la 11, copiii dormeau, Dana citea în pat, iar mîncarea îl aştepta pe plită. Făcu un duş, nu o lăsă pe Dana să se scoale să-i pregătească mîncarea, minţi că a cinat în oraş cu Oprescu, era prea obosit şi n-avea nici poftă, nici chef să mănînce şi se întinse în pat, cu ziarele din ziua aceea. Simţindu-se într-un fel vinovat, căci după-amiaza fusese promisă soţiei şi copiilor — pe care trebuia să-i ducă la băi, la C., Octav o mîngîie fără să spună un cuvînt, căci ştia că va înţelege exact ceea ce trebuia, şi adormi buştean cu mîna pe gîtul soţiei. Dana îşi întoarse obrazul şi-l lipi de mîna lui, nu se mişcă să nu-l trezească, îi desfăcu ceasul de la mînă şi i-l întoarse, apoi într-un tîrziu stinse veioza şi adormi lîngă mîna lui. Iar Octav visă spre ziuă sînul celeilalte femei, rotund, frumos, alb sau cel puţin aşa i se păruse...

3

Dimineaţa de miercuri era înaltă, senină şi deja înăbuşitoare. Zilele semănau leit una cu alta, de parcă erau gemene. Se simţea în aer plutind căldura, ca răsuflarea fierbinte şi grea a unui om obosit ce-ţi stă în spate. „O să ne bage în pămînt, ...închinarea ei", înjură Oprescu intrînd pe poarta miliţiei şi respiră apoi mai în voie, căci pe coridoarele imense, din piatră şi ciment, era răcoare. Locotenentul Florea, captivat de anchetă, niciodată pînă atunci neavînd ocazia să lucreze într-o asemenea cauză, extrem de complicată dar tot pe atît de interesantă şi pasionantă, îl aştepta cercetînd declaraţiile, confruntîndu-le, făcînd semne discrete pe margini, acolo unde i se părea ceva suspect.

— Iar e cald, spuse Oprescu intrînd.

— Să trăiţi ! se ridică disciplinat Florea.

— 'Mneaţa ! îl salută Oprescu. Ceva deosebit ?

— Nimic. Am stat de vorbă cu vreo douăzeci de zgîriaţi. Pe trei i-am reţinut. Par, într-un fel, suspecţi, dar nu există nici o certitudine.

— Cum par atunci ? insistă Oprescu, aprinzîndu-şi o ţigară şi se aşeză lîngă perete pe scaunele unde stăteau de obicei cei anchetaţi.

— Par, fiindcă n-au fost acasă între orele respective ; unul din ei nici nu vrea să mărturisească.

— Cine-i ?

— Lingurar Găvrilă, un ţigan, nu-i din ăla hebereu, are loc de muncă, e tîmplar şi-i îmbrăcat bine.

— Şi ce zice, unde a fost ?

— „M-am îmbătat dom'le ofiţer — şi nu mai ştiu". Atît spune.

— Unde s-a îmbătat ?
— Întîi a zis că la Ursus, apoi că la un bufet, la „Broasca verde“ şi mai pe urmă că la un unchi acasă.
— Dovezi are, aţi stabilit ceva ?
— L-am chemat pe unchi-su aici. Trebuie să vină.
— Asta s-o fi îmbătat, cum zice el, mormăi dezamăgit Oprescu.
— Are trei condamnări, una pentru tentativă de crimă.
— Purecă-l bine, îşi ridică ochii Oprescu, şi mai ţine-l aici. Îl freci din două în două ore pînă spune tot. Trec pe la şeful ăl mare să văd ce dispoziţii şi ordine sînt şi pe urmă mă duc la vecini să le iau declaraţii. Nu vin înainte de 11.

Octav privea uimit harta mare a oraşului atîrnată pe peretele din spatele biroului său ; stătea în picioare, descumpănit. În cariera lui, altfel destul de lungă, nu fusese, pus într-o asemenea situaţie, ce părea, cel puţin pentru moment, fără ieşire. Simţea un fel de teamă amestecată cu nelinişte, ştiindu-se în faţa unei mari încercări. „Asta poate fi un examen ! Examenul unei cariere, al unui om. Promovezi cu bine acest examen — înseamnă că eşti cineva, adică un om capabil, care-şi cunoaşte meseria şi datoriile. Nu-l treci... îţi pierzi mai întîi tu încrederea în tine însuţi, apoi o pierd alţii... În fond, ce e viaţa, dacă nu o suită de examene pe care omul e silit să le treacă ? Fireşte, nu toţi care se prezintă trec la examene.... Şi-apoi sînt mulţi care nici nu se prezintă... Crima, la urma urmei, a fost făcută de nişte oameni şi, atunci, tot nişte oameni trebuie să restabilească adevărul. Şi asta prin alţi oameni. Adevărul, în teorie deocamdată, e extrem de simplu : omul face şi descoperă crima“.

Se așeză la masă și desenă cu creioane Carioca schița străzilor din centrul orașului. Străzile erau însemnate cu creion albastru, rîul cu verde, piețele hașurate cu galben. „Drumul criminalilor pînă la locul crimei nu-l cunoaștem. Să admitem că ei au fost văzuți de fata din getax, lîngă magazinul de încălțăminte. Se pare că așa a fost, că ei au venit pe Victoriei dinspre strada Horea sau Învățătorilor — ambele dau în Victoriei, prima o intersectează — au văzut sau au auzit milițianul plecînd și au intrat în birou. Și desenă cu negru drumul lor aproximativ. Au ieșit în gang, și de aici desenă cu roșu presupusul lor drum. După cîine și după ipotezele noastre, au trecut prin curtea lungă, paralelă cu Victoriei, mergînd înapoi, în sens invers de cum au venit, au ajuns în Învățătorilor, apoi în Victoriei și au cotit imediat pe Horia unde, înainte de pod, au fost văzuți de milițian. Atît știm ! De aici, se ridică niște probleme: cu geamantan sau cu sacoșă ? Ori cu ambele, descoperi pe nepusă masă o idee care i se păru interesantă. Poate au vrut să ne ducă în eroare ! Cu sau fără șepci ? Unde s-au dus ?"

Nu era un tipicar, ci un om profund și ambițios. Întotdeauna cîntărea și lua în discuție totul, apoi elimina ceea ce era de prisos. „Acum să vedem greșelile noastre. Normal, n-am avea voie să greșim. O eroare a noastră, oricît de mică, poate constitui o imensă și sigură poartă de scăpare pentru infractor. Deocamdată, avem trei greșeli capitale : faptul că filmul *a dispărut,* și sublinie cuvîntul dispărut ; a ieșit o mașină neidentificată din oraș în jurul orei trei ; nu s-a menținut sub observație gara. Și culmea, între orele unu și trei n-au ieșit din oraș, pe la toate cele trei puncte de control — două șosele, una principală și una secundară treceau prin

oraş — decît trei maşini : una a salvării care ştim unde şi de ce s-a dus, un camion, de asemenea verificat, şi autoturismul care ne-a scăpat. Asta-i ancheta, un mecanism electronic şi cînd o mică celulă nu funcţionează, se duce dracului tot rezultatul".

Două lucruri îl derutau şi-l sîcîiau îngrozitor : dispariţia filmului şi a autoturismului. „Deşi, pe filme nu putea să fie mare lucru. Dar atunci de ce a dispărut ? !" N-avu vreme să-şi continue analiza deoarece se auziră bătăi în uşă. Deschise, şi omul care intră îi produse o repulsie, o senzaţie ascunsă de spaimă. Mic, îndesat, cu umeri foarte laţi, caraghios de laţi în raport cu statura, cu bărbia strîmbă, sucită într-o parte de parcă-i fusese cîndva fracturată şi i s-a sudat greşit, cu gura tot sucită, spre dreapta, şi cu buze mult mai groase în acea parte, rînjite dispreţuitor, cu ochi mici, ascunşi, ce se fereau mereu să privească ceva anume. Omul părea însuşi unul din criminali.

— Iclodean Ilie, se prezentă el aspru şi se aşeză tăcut pe un scaun fără să fie poftit. Şoferul de pe 4013.

— A, da, îşi aminti Octav, revenindu-şi din momentul acela de emoţie şi surpriză. Ştiţi că am luat declaraţii la toţi şoferii de pe getax. Alaltăieri noapte, în oraş, a avut loc o crimă. Trebuie să întocmim o situaţie exactă : unde şi cu cine aţi fost dumneavoastră la anumite ore. Scoase pachetul de ţigări din buzunar şi-l servi.

— Nu fumez, mulţumesc, spuse anost şoferul.

— Vă rog să vă amintiţi şi să-mi spuneţi exact unde aţi fost în noaptea aceea şi cu cine ?

— N-o să vă pot spune exact. Ştiu eu dacă-mi mai amintesc bine sau nu ? Toată noaptea umblăm, că dimineaţa nici nu ştim cum ne cheamă, se apără şoferul

și procurorului îi fu de-ajuns să-l simtă pe cel anchetat că are ceva de ascuns. Nu se impacientă, privea afară pe geam zborul rîndunelelor și-l urmărea în ascuns pe șofer în geamul bibliotecii, așezată între cele două ferestre mari. Obrazul șoferului cu trăsăturile lui dure și contorsiunile feței se vedeau bine în sticla bibliotecii.

— Am dus mai multă lume și bețivi, soț și soție, niște studenți la cămine, pe urmă am avut o pană de motor ; am stat așa, cam două ore pînă am reparat-o. Puțin mă deranja stomacul, mă durea, și m-am dus la garaj pe la cinci. De aia nu m-ați găsit.

— Îmi pare rău, dar nu mi-ați spus nimic, zîmbi dojenitor Octav.

— N-am darul povestirii și nu știu ce să vă spun... Dacă vreți să mai întrebați ceva...

— Ce-ați avut la motor ? schimbă vorba procurorul, destul de brusc și observă exact cum, cîteva clipe, șoferul își opri respirația la jumătate.

— Un defect la pompa de benzină. A trebuit s-o schimb.

— Bine, măcar că ați avut alta sau ați schimbat-o la garaj, dimineața ?

— Acolo, în stradă, că aveam în mașină pompă de rezervă.

— Bune „Volgile" astea, sau așa și așa ?

— Ca orice mașină, răspunse blajin și liniștit, că discuția e banală, șoferul.

— Cum lucrați, 12 cu 24 sau sînteți singur pe mașină ?

— Nu. Trei sîntem și eu fac în săptămîna asta de noapte. Așa ne-am înțeles noi, să facem cîte o săptămînă, unul înainte de amiază, celălalt după-amiaza și altul noaptea. Prin rotație.

Octav se scuză pentru două minute, luă o cană mare de apă și lăsă impresia că se duce după apă. În biroul alăturat, formă numărul miliției, și-l rugă pe Florea să trimită un om, cît mai repede posibil, să vadă dacă la „Volga" 4013 i s-a schimbat în noaptea de luni spre marți pompa de benzină, dacă cea veche e în mașină. Totul sub consemn, șoferul cu care se va sta de vorbă să nu sufle un cuvînt. Să fie întrebat dacă a discutat ceva cu colegul său Ilie Iclodean despre defect, să i se ia o declarație amănunțită.

Procurorul îl găsi pe șofer în aceeași poziție, cu mîinile, grele, pe genunchi, cu fața inexpresivă și rece.

— Spuneți-mi unde vă aflați la ora 1 ?

— Veneam din cartierul nou.

— Liber sau cu cineva ? întrebă Octav înțelegînd că are în față un om din care trebuie scos fiecare cuvînt cu cleștele. Lucrul în sine nu-l deranja, avea extrem de multă răbdare.

— Liber.

— Și unde ați mers ?

— Nicăieri. M-au oprit doi clienți.

— Și ?

— I-am dus pe ei.

— Un bărbat și o femeie, doi bărbați ?

— Un bărbat și o femeie.

— Tineri ?

— De obicei, nu mă uit cum arată clienții mei. Ce mă interesează pe mine ? !

— Să știi și dumneata pe cine duci, cu cine ai onoarea...

— La ce bun ?... ridică șoferul din umeri. Îmi fac cinstit meseria, mă port omenește, n-am jignit pe nimeni, nimănui n-am făcut nici un rău.

— Deci, un bărbat și o femeie! Și unde i-ai dus?
— În Dallas.
— Pe ce stradă, în ce loc?
— N-am ajuns acolo, unde voiau ei, că, v-am spus, am avut o pană...
— Dar clienții, cînd s-au urcat, nu v-au spus adresa?
— Nu.
— Și ce-au făcut cînd ați rămas defect?
— Nimic. Au plecat pe jos.
— Pe ce stradă ați rămas defect?
— Dimitrie Cantemir, lîngă grădinița de copii.
— Cît ați stat acolo?
— Pînă pe la două și jumătate, ori poate trei. Nu m-am uitat la ceas.
— Deci între unu și trei, dumneata ai stat pe strada Dimitrie Cantemir, avînd pană la motor. Nu prea ne-ai ajutat... Dar, să zicem c-a fost bine. Vă duceți dumneavoastră la miliție, îl căutați pe locotenentul Florea, o să vă spună de la poartă unde-l găsiți și dați o declarație despre tot ce-am vorbit noi. Mai aveți de adăugat ceva?
— Nu.
— N-ați observat nimic deosebit prin oraș, nu ați auzit, nu v-au povestit colegii?
— Nu, spuse celălalt mișcînd ciudat din gura aceea strîmbă cu buze groase și atunci observă Octav că nu era vorba de un zîmbet disprețuitor, arborat anume, ci de un defect, vechi, datorat sistemului nervos, de un tic.

Șoferul plecă. În stradă avu o clipă impresia că dintr-o mașină mică ce staționa pe partea cealaltă, cineva l-a privit insistent! Era un Opel alb.

De două ceasuri, colonelul Oprescu lua declarații de la locatarii din curtea aceea de trecere dintre străzile Ciorilor și Învățătorilor. Un țînc, care făcea baie într-un lighean, auzind ce se discuta în curte, îl strigă pe ofițer, apoi fugi la el și-l prinse de mînă :

— Nene, bunica i-a văzut pe bandiți !

— Da ? se miră Oprescu și-l luă pe copil de subțiori și-l ridică sus, se jucă cu el și află unde stă bunica ; copilul îl conduse pe scări, sus, la etaj. Intrară într-o bucătărie mare, întunecoasă, geamurile erau acoperite cu hîrtie să nu pătrundă soarele. O femeie de la țară, cu față mică și rotundă, albă și fixă, îl privi prin ochelarii legați cu sfoară.

— Șezi maică ! îl pofti ea, și-i trase un scaun. De ce-ai venit ?

— Tu du-te și te joacă, îl rugă Oprescu pe copil, ești gol și ud și-o să răcești. Îl duse pînă la ușă și copilul fugi pe scări în jos.

— Bunicuțo, te rog să-mi spui ce-ai văzut luni noaptea cînd s-au furat banii ?

— Îi fi de la siguranță, se sperie bătrîna.

— Nu-s de la Siguranță, bunicuțo. Cîți ani ai ?

— 79. Mai bine de-o viață de om.

— Mulți înainte !

— O, lasă, că-s destui. Mai bine să mă ieie Dumnezeu. Eu vă spui ce-am văzut. Altceva vor spune alții. În seara aia mîncam fasole, că eram la masă, cînd noră-mea ne-a povestit cum...

— Bunicuțo, ce-ai văzut dumneata, nu ce-ai auzit. Dacă ai văzut !

— Am văzut, spuse cu reproș bătrîna. Ne-am culcat pe la 11. Și cam după o oră, m-am trezit, că spui drept, nu-ș ce-am, da tare rău dorm de-o vreme încoace. Am

stat eu în pat, mă dureau oasele că-s haine grele bătrînețele și m-am sculat să mai zîc o rugăciune și să descui fereastra că era cald. Și-am stat răzămată de calorifer, că vara caloriferu' de sub geam e rece, pînă-ntr-un tîrziu cînd am văzut doi oameni care veneau — și se duse la geam și arătă — sub ferestre și s-or dus încolo, cătră stradă, omineşte. Unu' din ei îmi pare că avea un cufăr în mînă, unu de aiesta cum au domnii...

— Un geamantan, o ajută Oprescu care căuta în mapă o hîrtie.

— Un geamaidan maică. Atît am văzut.

— Cum erau îmbrăcați ?

— Apăi nu i-am văzut domnule dragă că fără otilari nu văd. Erau doi bărbați, cu un din... ăla...

— Dincolo, în casa din față era lumină ?

— Era la domnișoara studentă.

— Știi cumva cum o cheamă?

— Nu știu, zise cu părere de rău bătrîna și-și trase la o parte oalele și cratițele de pe foc. Copiii îi zic Bebi.

— Cum te numești, bunico ?

— Topan.

— Și mai cum ?

— Paraschiva.

Oprescu scrise o declarație cu tot ceea ce spusese bătrîna și i-o întinse să semneze.

— Dacă ai scris-o dumneata, fă bine și iscălește-o tot dumneata că eu n-am scris tare de mult. Mă tem că nu pot scrie frumos.

Oprescu rîse, o ajută pe bunică să semneze, îi dori multă sănătate și se depărtă auzind vorbele femeii :

— Aia da, maică : sănătate să avem, că atunci toate celelalte îs mai ușoare.

„Aşadar, un singur om care a văzut doi inşi : bătrînica. Restul de patru, mai interogase patru locatari pînă atunci, nu văzuseră nimic, tot ce spuseseră era din auzite. Bătrînul de la subsol, hotărît lucru, era senil total. El auzise şi rafale de arme, strigăte... Cîte creaturi sînt pe pămîntul ăsta". Coborî să încerce încă o dată la studentă pe care o căutase şi ieri, în două rînduri, căci toţi vecinii spuneau că la ea a rămas multă vreme aprinsă lumina în noaptea aceea. Şi avu noroc. O găsi în costum de baie, pregătindu-se să plece la ştrand. Fata îşi luă stînjenită un capot, era urîţică, mică şi pietroasă.

—Bună ziua, domnişoară, bine că vă găsesc. V-am căutat şi ieri şi azi. Aici, în vecini, s-au furat nişte bani şi trebuie să ne ajutaţi. O să vă rog să-mi răspundeţi la cîteva întrebări, şi bărbatul se rezemă de uşă, refuzînd locul arătat de fată pe pat.

— La ce oră aţi stins lumina ?

— Nu ştiu, cam pe la două.

— Aţi văzut sau auzit pe cineva prin curte ?

— Nu.

— Precis ?

— Cred că n-am văzut, se îndoi fata.

— Fată dragă, spuse familiar Oprescu, ori da, ori ba. „Cred că da sau că nu" — pentru noi nu e un răspuns.

— De fapt... eu...

— Uite, gîndeşte-te bine şi pe urmă spui tot. Altfel ne încurci !

— Eram aici — arătă în mijlocul odăii — unde e covorul ăsta. Uitasem să trag perdeaua. Am simţit că mă priveşte cineva, m-am uitat, era un bărbat şi-am sărit lîngă geamul celălalt, şi am stins lumina.

— De ce te-ai speriat ? se miră Oprescu.

— Păi, roşi fata şi rîse ca să-şi facă curaj. Făceam baie, eram în pielea goală, în lighean, şi atunci am fugit aşa udă lîngă geam. Nu ştiam cine e şi mi-a fost frică.

— Un bărbat ai văzut ?

— Da.

— N-a mai trecut nimeni înainte sau după el ?

— Nu. Mai ales după. Dar nici înaintea lui nu cred, că cimentul sună tare sub paşi şi eu îi aud pe toţi care trec pe sub geam.

— Cît să fi fost ceasul?

— M-am şters, am aruncat apa în chiuvetă, m-am vîrît în pat, între timp trăsesem perdeaua pînă jos, şi mi-am scos ceasul de pe mînă : era două fără cinci. Deci, cam două fără zece...

După ce luă şi de la fată o declaraţie, Oprescu, analizînd datele crimei, se pomeni în stradă, urmărind chipurile trecătorilor. Ancheta îl pasiona pînă la enervare, fiind ceva foarte rar şi unic. „Avem cîţiva indici exacţi, dar nici o posibilitate de a porni la drum, nici o fisură în care s-ar putea lărgi o breşă". Voia să se ducă din nou acasă la victima în viaţă, la Lucreţia Pop, dar îşi schimbă hotărîrea şi trecu întîi pe la miliţie. Şi regretă gestul, fiindcă din poartă, ofiţerul de serviciu îl urcă într-o maşină şi-l trimise pachet la procuratura regiunii. Acolo, în şedinţă cu toţi şefii de la miliţie şi procuratură, se analiză pe toate feţele, şi la modul utopic de către unii, crimă şi furtul ; o ploaie de păreri şi presupuneri îşi făcu loc, el şi Octav vorbiră, fireşte, cel mai puţin, suportară interogatorii mult mai complicate decît toţi anchetaţii lor de pînă atunci la un loc. La două şi jumătate, părăsiră şedinţa, mai derutaţi şi mai încurcaţi de cum veniseră.

Octav și Oprescu, de îndată ce ieșiră din ședință, socotiră că e bine să uite tot ce s-a discutat acolo, nu de alta, dar i-ar fi încurcat și mai rău. Își fixară planul de bătaie, și, bineînțeles, își împărtășiră ultimele noutăți pe care le aflaseră între timp. Procurorul avea s-o caute pe Lucreția Pop încă în seara aceea pînă o va găsi, iar ofițerul să trieze ultimii zgîriați pe obraz, ultimii șoferi și să confrunte declarațiile vecinilor. Ofițerul urcă în mașină și Octav îl lăsă în fața casei, apoi întoarse și străbătu în plină viteză străzile orașului ciudat de pustii la o asemenea oră ; căldura înăbușitoare speriase, pur și simplu, oamenii. Acasă, Dana îl aștepta pregătită de plecare. Octav îi promisese că la ora două vor pleca la băi la C. cu mașina. Și el întîrzia... Dana îl văzu de îndată ce intră, că e obosit și abătut, deși el se chinuia să pară vesel și se plînse doar de „căldura asta care o să ne tîmpească". Renunță la mîncare, deși îi era foame, dar știa că e tîrziu și-i auzea pe copii zbenguindu-se prin cameră. — „Dana dragă, tu știi foarte bine că în asemenea situații eu mănînc pe unde apuc", se apăra el cînd ea insista. Și plecară. Copilul cel mic, un băiețel de șase ani, ciufulit și negricios, numai în chiloți, țopăia pe lîngă maică-sa și, dîndu-și seama că tatăl său e preocupat și fără chef de joacă, întrebă :

— Mămico, tăticu iar prinde criminali ?

Octav îl luă în brațe, se jucă și-l sărută, schimbă priviri cu Dana și bărbatul simți o mare mulțumire în clipele acestea de liniște și înțelegere pe care le găsea acasă. Ca și în alte dăți, avea vag impresia că el cere prea mult celor apropiați.

Octav conducea tăcut, privea asfaltul înmuiat de căldură și apoi descoperi picioarele Danei, frumoase, bronzate, dezvelite de o rochiță mică și strîmtă și o nostal-

gie plăcută i se furișă în suflet. „Nu-i păcat, se gîndea el, că zile întregi uit de ea, de ei... Se întîmplă. Poate e firesc. Deși tot ceea ce fac eu se sprijină, are la bază dragostea, înțelegerea, ajutorul și liniștea pe care ei mi-o oferă. Sînt un om ciudat, probabil, dar asta simt și cred. Dacă cineva m-ar auzi discutînd, spunînd lucrurile astea, m-ar compătimi. Ei, dar ce contează ce spune lumea...

Dana tăcea, era convinsă că pe el îl preocupă crima, și de aceea nu voia să-l sîcîie, să-i tulbure liniștea. Într-un fel, era mîndră că el punea atîta pasiune în meserie, îl cunoștea bine, erau căsătoriți de zece ani și ea îl reverifica văzîndu-l cum reacționaează în momente dificile. Ar fi avut de discutat niște treburi personale (voiau să-și schimbe mobila din salon), dar înțelese că nu e momentul tocmai în zilele acelea. Mirîndu-se cum poate tăcea și cum îl înțelege în tot ce face, ea se întrebă dacă întotdeauna s-a purtat așa, dacă va putea fi și pe mai departe astfel...

Cu greu găsi un loc să parcheze mașina. Pe o alee lungă de prundiș ajunseseră la băi, fiecare cu gîndurile lui, neauzind larma din jurul lor, simțind doar căldura care frigea. Dana întinse un cearșaf, se dezbrăcară și intrară cu toții în apă. Și apa le alungă mai toate gîndurile. Dana ar fi vrut să se joace cu el, să se stropească cu apă, ca odinioară, pe vremuri, cînd erau studenți și s-au cunoscut tot în apă, la mare, dar îi era rușine de copii. Mai tîrziu, întinși la soare, tăceau. Ea știa că el va vorbi, așa se obișnuiseră încît tot ce aveau pe suflet își spuneau, considerîndu-se — și așa și erau — foarte buni prieteni. Mai tîrziu, Octav îi povesti amănunțit toată crima, îi analiză starea de fapte, sublinie greșelile lor și-i explică ce avea de gînd să facă.

— Azi am avut o ședință înfiorătoare. S-au lansat toți, și ăi mici și ăi mari, în discuții interminabile, făceau tot felul de presupuneri, nu erau de acord unii cu alții, apoi au deviat de la subiect...

Era un adevărat vacarm, om lîngă om, tranzistoare urlînd pe toate posturile, copii țipînd, alții jucînd mingea și deasupra un cer ca o oglindă în mijlocul căreia soarele, ca un focar, concentra tot focul pe pămînt...

— Sper că ai curaj, spuse Dana. Sau te temi că n-ai s-o scoți la capăt ? !

— Nu mă tem. E un adevăr care va trebui să iasă, chiar singur, la lumină. Dacă n-o să izbutesc eu, o vor face alții... Să știi însă că e foarte greu, foarte complicat.

— O să reușești, spuse Dana jucîndu-se cu degetele în părul lui și-i fură pe ascuns, copilărește, un sărut...

Trei ore cît au stat acolo, se liniști, analiză iar tot ceea ce avea — informații, dovezi, declarații — și la șase și ceva plecară. Copiii mergeau înainte pe aleea de prundiș, Octav și Dana în urmă, tăcuți. O privi și i se păru mult mai frumoasă ca în urmă cu zece ani. Se menținea foarte bine, avea aceeași față de copil, cu buze mici, pline, cu gropițe în obraji, cu un ușor breton, părul castaniu și moale, căzut pe umeri... „E mai frumoasă ca atunci pentru că o cunosc mai bine. În definitiv, marea artă în viață nu este să te potrivești cu un alt om, cît să știi trece peste capriciile vieții, destul de multe, să se înțeleagă, să se priceapă și să se ajute unul pe altul".

După-amiaza aceea, în care Octav crezuse că se va îndepărta puțin de obiectul anchetei, avu un efect cu totul necunoscut. El se întoarse în oraș, refăcut, liniștit și lucid.

În aceeaşi seară, coborî din maşină în faţa casei Lucreţiei Pop. Ştia bine drumul, scările, uşa. Sună. Se temea ca nu cumva să n-o găsească iar. Îi deschise chiar femeia. Îşi strînse capotul surprinsă :

— Poftiţi, scuzaţi-mă, eram aşa îmbrăcată ca de casă.

— Bună seara ! După cum vedeţi, mă ţin de promisiune : vă caut.

— Vai, bine că aţi venit, am uitat să vă spun ceva. Cred important. Cel care a venit la mine avea mustaţă. O mustaţă mică, numai cît ţin nările şi dreaptă. Ca un semn.

— Sigur asta ?

— Sigur, sigur. Am uitat atunci dimineaţa, că încă nu eram cu mintea clară. Spre ziuă am tot visat cum cineva se arunca la mine şi mă prindea de gît. Era un coşmar...

Discutau la masă, într-o cameră mică, apartament de bloc, cochet mobilată, cu covoare pe jos, nişte icoane şi goblenuri pe pereţi, foarte răcoroasă. „E o curăţenie desăvîrşită", observă Octav. Femeia se scuză o clipă şi aduse o tavă cu o farfurie cu dulceaţă de gutui. Mulţumi, dar regretă că i-a adus dulceaţa, fiindcă voia să-i pună o întrebare mai puţin plăcută, referitoare la băiat.

— Singură sînteţi ? Soţul nu e acasă ? întrebă Octav şi constată că femeia era chiar frumoasă, cu mîini fine, bine întreţinute — el nu putea suferi femeile cu unghiile murdare — degete lungi, pline, bazin lung, brunetă, piept cam mic — şi o descompuse aşa pînă ajunse la ochi în care citi, spre surprinderea lui, un pustiu, o dezamăgire. Sau i se păru ? !

— Nu e acasă. S-a dus să joace şah. Se duce mereu la club.

— V-am căutat şi aseară.

— Da, dar am dormit o noapte la mama, ca să mă mai liniştesc...

— Ce vreau să vă întreb ? Sînt silit s-o fac. De altfel meseria mă obligă. Noaptea, mai bine zis pe la două, trei, cînd vă terminaţi serviciul vă aştepta cineva, vă vizita cineva pe dumneavoastră ori pe bătrînul Sîngeorzan ?

Femeia roşi dintr-o dată şi faţa i se crispă. Toată veselia ei pieri. Ridică nişte ochi mari, speriaţi :

— Ştiţi ?

— Sînt un om de onoare şi tot ce discutăm rămîne între noi. Pe de altă parte, toţi sîntem plini de păcate... De fapt, Dumnezeu de aia l-a şi trimis pe om în lume : să păcătuiască.

— Mi-e ruşine, parcă aş sta goală în faţa dumneavoastră. Zău, mi-e penibil...

— De vină e meseria mea, dar n-am încotro. Dacă el vă aştepta sînt silit să ştiu cine e, ce prieteni are...

— Dar e un băiat bun...

— Vai, doamnă, înţelegeţi-mă, eu nu contest. Datoria mea este să verific totul. Să presupunem, ceea ce în cazul nostru, fireşte, nu e adevărat, să presupunem, zic, faptul că el ar fi profitat de dumneavoastră pentru bani, pentru ca să se „documenteze" ? !

— Da, răspunse moale femeia şi faţa ei era lungă şi tristă. E un student la medicină în anul V. Niciodată n-am vorbit despre birou, despre munca mea...

— Cum îl cheamă ?

— Danciu Sever.

— Cunoaşteţi, întîmplător, vreun prieten de-al lui ?

— Nu. Vă închipuiţi doar că nu mă plimb cu el prin oraş !

— Unde l-aţi cunoscut ?

— Zău, domnule procuror, aveţi milă de mine... Mă simt... Altădată... Poate atunci am să vă spun mai mult. Gîndiţi-vă, sînt măritată, am un copil de nouă ani! Vă rog! Trebuie să mă înţelegeţi, chiar dacă mă socotiţi... Femeia vorbea rar, cu pauze lungi, culoarea feţei i se schimba de la roşu la verde-albastru, broboane de sudoare rece îi apărură pe frunte şi gura-i era uscată şi amară.

— Încă o dată vă cer scuze, doamnă, vă rog să mă înţelegeţi şi pe mine. Fiţi fără nici o grijă. Din clipa despărţirii, vă promit, voi uita cu desăvîrşire tot ceea ce am discutat şi nici băiatului nu i se va întîmpla nimic. Bătrînul Sîngeorzan era om paşnic, liniştit. Ce prieteni avea?

— Era un om cumsecade şi mult prea singur. Avea o soţie bolnavă, şi, amintindu-şi, dumneavoastră nu mi-aţi spus că a murit? Se lăsă un moment de tăcere.

— Am crezut că nu e potrivit să vă spun, nu ştiam cum vă simţiţi, se scuză Octav şi bău apa din pahar.

— Bietul Sîngeorzan. Soţia lui suferă cu inima şi el o îngrijea de ani de zile cu un devotament supraomenesc. N-avea prieteni, nu bea, îl chinuia tensiunea, trăia singur. A avut un fiu, un băiat leneş, nu i-a plăcut să înveţe, a ajuns contabil şi, pentru o delapidare de nu ştiu cîte zeci de mii de lei, l-au condamnat la patru ani. Maică-sa a făcut infarct, era cît p-aci să moară. Iar taică-su de ruşine, n-a mai ieşit în lume, nu se ducea nicăieri. De trei ani stă acasă şi o veghează pe nevastă-sa, spunîndu-i că o să fie odată bine şi pentru ei, îi citeşte rugăciuni, face curat, mătură, spală vase. Ea îi mai mult umbră, decît om... Bietul baciu Sîngeorzan, mai avea un an pînă la pensie.

La despărţire, Octav îi sărută mîna şi zîmbi cu înţelegere. Femeia se încălzi, căci în acea discuţie un frig pătrunsese în corpul ei. Şi chiar reuşi să surîdă.

Era trecut de opt cînd procurorul plecă. În minte, îi stăruia acut imaginea celor doi bătrîni, uitaţi de lume, singuri, cu bolile şi liniştea, aşteptîndu-şi cu răbdare sfîrşitul. Trecu pe la miliţie să vadă ce noutăţi sînt şi să urmărească puţin cîteva din greşelile lor. Îi neliniştea dispariţia imaginilor de pe filme. „Ar putea fi o mînă ?" se întreba el. Şi îşi răspundea : „Din moment ce nu ştiu nimic, sînt obligat să accept şi această ipoteză".

Ajuns în biroul lui Oprescu, constată pe loc, după faţa lui, a lui Florea şi a lui Bara, că nu există nimic nou şi nici un prilej de bucurie. Îl luă de o parte pe Oprescu şi-l întrebă direct :

— Ce zici, ce crezi despre filme ? Nu ţi se pare ciudată dispariţia lor ?

Ieşiră pe coridor, zăpuşeala cotropea încă simţurile şi respiraţia. Peste acoperişurile caselor din vecini se vedea un cer de jar.

— Şi eu m-am gîndit, murmură Oprescu. Ştiu eu ce să zic ?

— Am putea urmări cu cine se întîlneşte Ady, ce prieteni are ?

— O suspectezi ?

— Nu.

— Atunci ? !

— Fac tot ce cred că e bine şi trebuie făcut. Analizez şi greşelile noastre şi tare mă tem că una din ele ne va fi fatală.

— Nu ale noastre, greşelile autorului să le stabilim !

— Aşa cum el n-are voie să greşească, n-avem nici noi. Pînă acum n-am nici o probă că el a greşit ; noi însă am greşit. O maşină neidentificată, filmul, gara ... Trei dintr-un foc.

— Deocamdată să n-o zgîndărim pe Ady, să n-o punem în gardă. Dacă ipoteza stă în picioare, ea va para. S-o urmărim puţin, ce zici ?

— De acord.

— Dar o faci tu şi eu te ajut, hotărî Oprescu.

— De acord şi cu asta.

Ca să nu mai stea pe coridor, trecură strada şi băură o bere la grădina de vis-à-vis.

Octav se despărţi de Oprescu, întrebîndu-se : „Deci, cine este Ady ? Ca niciodată, după două zile de anchetă, n-am nici o idee, nici o pistă. Nici măcar una falsă, să văd că nu duce nicăieri, s-o elimin".

Reproşîndu-şi superficialitatea, Octav se urcă în maşină şi, înainte de a porni spre casă, trecu pe la gară. Aceeaşi duhoare caldă şi acră, de oameni obosiţi. Trecu în revistă toată gara, nu reţinu nimic deosebit şi se opri la ghişeul bagajelor de mînă. Un ceferist tuciuriu, între două vîrste, cu rămăşiţe ciobite ale danturii, fuma la ghişeu.

— Bună seara ! Sînt de la procuratură, spuse Octav. Pe unde se poate intra înăuntru ?

— Poftiţi, şi ceferistul se ridică şi deschise uşa, indiferent.

— Luni spre marţi, noaptea, cine a fost de servici ?

— Tot eu.

— Da cum lucraţi ? se miră procurorul.

— E unu' în concediu ; noi sîntem trei. Acum facem numai doi ; unul ziua şi eu noaptea. Săptămîna asta.

— Ai avut clienţi mulţi ?

— Nu, ridică ştirbul din umeri.

Octav vru să plece, dar ceferistul continuă :

— A fost chiar o noapte liniştită. De pe la 12 pînă dimineaţa, n-am primit decît un geamantan. Un individ cam smintit : avea în el coji de pîine, cuie şi o sacoşă.

— De unde ştii ?

— Mi-a deschis el şi mi-a arătat. Zicea că le trimite la tatsu la ţară, că-i tîmplar.

— Şi ce, tîmplarii mîncă coji ? glumi Octav, deşi bănuise farsa.

— Asta ziceam şi eu : mai bine-i trimitea un litru de ţuică bătrînului.

— A dus geamantanul ?

— Da. Ieri noapte, pe la 11, 11,30. Zicea că-l trimite printr-un om din sat de la el.

— Cît era de mare şi ce culoarea avea ?

— Ca ăla, căută ceferistul unul din ochi şi i-l arătă.

— Cu ce tren a plecat ori zicea că pleacă ?

— Nici unde, nici cu ce, nu ştiu. Da a ieşit afară din gară. Nu s-a dus pe peron !

Mulţumi şi ieşi. „Ar putea fi geamantanul cu banii şi n-ar putea fi. Cine ştie ? Că a fost ăla, am un singur argument : în el era o sacoşă. O sacoşă între coji şi cuie ! Nimeni nu bănuieşte nimic. Într-un fel, e explicabil : femeia, martora, a văzut o sacoşă, baba şi miliţianul — geamantan. Ce uşor e să fii anchetator. Deci, presupuneri, presupuneri şi iar presupuneri."

Ajunse acasă la 11 rupt de oboseală şi, coborînd din maşină, îl cuprinse frica : venind de la gară a traversat tot oraşul, o mulţime de intersecţii şi nu-şi amintea aproape nimic. „Oare n-am trecut pe vreun semafor interzis ?" Urcă încet scările şi se gîndi cu groază la ziua următoare.

4

Buimăcit de somn, abia dormise două ore. Octav sări cum putu mai iute la telefon să nu mai sune să trezească toată casa. Şi era supărat, chiar avea de gînd să se răstească la cel ce îl suna, convins că e o glumă sinistră. O voce speriată îl trezi de-a binelea şi, într-o clipă, procurorul se simţi lucid, senin, de parcă nu dormise de loc. „Cum ?“ se miră el. Ascultă ceea ce i se spuse, apoi puse telefonul în furcă şi bîjbîind prin întuneric, se îmbrăcă. Dana îl auzi, aşteptă o vreme, apoi întrebă somnoroasă : „Ce faci, Octave ?“ deşi ştia că se îmbracă şi pleacă undeva. El şopti, parcă, cu oarecare teamă :

— Dormi. Mă cheamă la un accident mortal. Nu voise să pronunţe cuvîntul crimă şi în clipa aceea de noapte meseria lui i se păru dizgraţioasă. „Te scoli de lîngă nevastă şi copii în toiul nopţii, îi şopteşti la ureche că te duci la o crimă şi ieşi. Ce viaţă ! Bine măcar că am noroc cu maşina“. Aerul nopţii îl învioră, urcă în maşină şi porni spre strada Grădinarilor. Era într-un cartier vechi, cu străzi nepavate, strîmte şi întunecoase şi acolo îl aştepta un cadavru şi deci o nouă crimă. „Nu-mi ajunge o belea, mai pică una“, — se căina singur, descurcîndu-se anevoie în puzderia de străzi mărunte cu nume de meserii şi unelte — Greblei, Cosaşilor, Brutarilor, Pivnicerilor. Le străbătu încet şi ajunse pe Grădinarilor. Maşina miliţiei lumina cu farurile un getax cu uşile din stînga deschise. Cînd se apropie, văzu sînge pe jos şi pe scaunul şoferului. Locotenentul major Baba, doi tineri, un major şi Predoiu îl aşteptau în tăcere.

— Tovarăşe procuror, — spuse Baba, — crimă fără autor. Ucigaşul a stat în spatele şoferului, nu ştiu dacă a fost singur, se pare totuşi că a fost singur, l-a lovit în cap cu un corp tare, ascuţit. Poate chiar cu un topor. Pe o rază de 50 de metri n-am găsit nimic.

— Trăia cînd aţi venit ? — întrebă procurorul.

— Da. A mai spus chiar cîteva cuvinte. Şi era perfect lucid. Pînă a venit Salvarea, a murit. A pierdut mult sînge.

— N-aţi întrebat pe cine şi de unde a adus ?

— Nu ne-a spus nimic. L-am întrebat. A zis gemînd : „Ce rost are ?"

— Unde a fost lovit ?

— În tîmplă, — răspunse Baba şi întinse actele şoferului. Octav îi spuse să le reţină şi întrebă, arătînd spre cei doi tineri, un băiat şi o fată :

— Şi dînşii ?

— Ei se aflau acolo, în colţ, au văzut maşina, un om plecînd de lîngă ea în fugă şi intrînd în grădina de vară. E beat, bea şi acum acolo ; la poartă stă un miliţian. O să-l luăm cu noi...

— Vă rog să-mi relataţi ceea ce s-a întîmplat, ceea ce aţi văzut, — preciză Octav apropiindu-se de tineri.

— Eram acolo, arătă fata, un copil cu un mini exagerat. Eu chiar i-am spus prietenului meu că poate merge acasă cu maşina. Getaxul stătea aici şi noi am crezut că a sosit şi cineva plăteşte. Nu ne-am prea uitat la el, dar Nuc, prietenul meu, a văzut un om ridicîndu-se şi fugind, l-am văzut apoi şi eu, el nu ne-a observat şi a intrat la grădină. Am mai stat puţin de vorbă şi cînd am văzut că vine sectoristul şi se uită la maşină am vrut să plecăm, dar el ne-a oprit. I-am spus ce-am văzut, ne-a întrebat dacă ştim că acolo e un om mort

şi gata. Gura fetei tuturia sigură şi cu limpezime, încît procurorul avea impresia că nu se poate opri. Îşi aprinse o ţigară compătimindu-l pe băiat, el tremura lîngă fată şi-şi trecea mîna prin păr, nervos, în răstimpuri. Îşi fixă în memorie locul faptei. Strada urca şi la vreo 30 de metri ieşea în plin cîmp; era acolo un deal unde păşteau bivolii. Se întoarse şi aprecie că pînă în colţ, la strada Pivnicerilor, unde tinerii au stat de vorbă şi de unde au văzut pe omul acela fugind, — erau vreo 25 de metri, iar de acolo pînă la grădina de vară cam tot atît.

— Ăla, beţivul, ce-a căutat la cadavru ? întrebă Octav.

— N-am întrebat. E beat, nu cred că are rost să discutăm acum... motivă Baba.

Cercetară încă o dată locul faptei, maşina, înăuntru nu era nici o urmă, nimic, doar sîngele victimei ; celor doi tineri le dădură drumul după ce îşi notară adresele lor, iar Predoiu se urcă şi adormi în maşina miliţiei.

— Îl duci la camera de trezire pe beţiv, — decise Octav şi dimineaţa îi iei un interogatoriu amănunţit, apoi îl trimiţi la mine. Obosit, se rezemă de un gard şi fumă în linişte. Cerul era limpede ca în nopţile geroase de iarnă, luna ca o felie de portocală, în jur linişte şi ţîrîit monoton de greieri. Tot cartierul dormea, era două şi jumătate, un om murise căsăpit de un altul şi alţi doi stăteau, neputincioşi la locul unde se petrecuse crima. Octav se întrebă dacă, noaptea e răcoroasă sau lui îi este răcoare din pricina şocului celei de-a doua crime. „Deci, iar nu ştim nimic, iar pornim orbeşte..." Meditînd aşa, singur şi dezarmat lîngă gard, privirile lui Octav se opriră pe numărul maşinii : volga 4013. Şi atunci parcă cineva-i turnă un pahar de apă de la

ghiaţă pe şira spinării. „Fantastic !" exclamă el. Şi ceru imediat buletinul şi actele mortului. Era Iclodean Ilie, omul ironic, cu faţa aceea monstruoasă, strîmbă, care n-a vrut să spună nimic, ba minţise senin că a avut pană de motor în noaptea primei crime. În faţa lui Octav, apăru o mare lumină, dar şi o mare teamă, căci Iclodean, omul care ştiuse mai mult şi care constituia cheia problemei, era mort. Poate criminalii — şi nu poate, ci sigur — au socotit că martorul trebuie suprimat tocmai pentru ca să poarte cu el, în mormînt, ultima urmă ce ducea spre adevăr. „Imbeciul de bătrîn n-a scos o vorbă nici atunci şi nici acum..."

Octav alergă la spital, în speranţa că, cine ştie, Iclodean n-a murit, că vor reuşi doctorii să-i amîne sfîrşitul măcar cu cîteva ore şi va putea afla un singur amănunt. Oricare. Dar corpul lui fusese coborît la subsol, în camera cadavrelor.

A doua zi, joi dimineaţă, Octav Vornicu stătea în biroul său, singur. De peste o oră nu primise pe nimeni, privea prostit în jur, arăta rău, ca niciodată, neras, cu cearcăne adînci ; părea bătrîn, descurajat. Două crime la interval de trei zile, două cadavre, o jumătate de milion furat şi nimic, nici un licăr de speranţă, nici un indiciu sigur. Nicicînd nu se mai aflase într-o asemenea situaţie. „Nu ştiu nimic, e adevărat, dar datoria mea e să cercetez ; a mă lăsa învins înseamnă să fiu laş, — se încuraja el, şi — pentru a cîta oară ? — în mintea lui, ca într-un veritabil film, se derulară toate imaginile celor trei zile şi trei nopţi de anchetă, cu punctele-cheie, cu greşelile proprii, cu ipotezele făcute. Important este să stabilim unde a greşit criminalul, căci, undeva trebuie să fi greşit şi el. La urma

urmei, însăşi crima e o greşală, un prim act cu care autorul ei s-a prezentat în public !"

Cineva ciocăni la uşă, la început încet, apoi insistent. De data aceasta, Octav îl primi. Avea trei oameni de interogat. Începu cu Gheorghe Condur, vecinul şoferului Iclodean ucis în noaptea de miercuri spre joi. O dată cu Condor, intră şi colonelul Oprescu, care-l interogase pe inculpat şi la miliţie. Oprescu se aşeză lîngă uşă, pe o canapea masivă din piele neagră ca şi fotoliile din faţa biroului.

— Spune te rog tot ce ştii, explică-ne unde ai fost azi noapte, unde ai băut, cu cine, cum ai ajuns lîngă cadavru, — întrebă Octav foarte obosit. Tot.

Condor era un om voinic, cu mîini mari şi roşii, cu degete boante, de măcelar, cu sprîncene lungi, groase, apropiate, împreunate, cu o faţă aspră şi o barbă lungă şi ascuţită.

— Eu cînd capăt salariul două zile nu ies din cîrciumi. Adică ies atît cît să pot intra în alta ! Azi-noapte am băut şi nu ştiu cum am ajuns pînă la grădina de vară, la „Butoiul bătrîn". Aşa-i zicem noi. Cînd să intru, am văzut o maşină. În drum. M-am uitat mai bine şi-am văzut jos un om cu ţeasta spartă. Să nu fiu bănuit, am fugit la grădină şi-am început să beau. Adică să continui. Asta e.

— Cum, să nu fii bănuit ? se miră Octav.

— Aşa, să nu se creadă că eu...

— Îl cunoaşte bine pe Iclodean, — tovarăşe procuror, interveni Oprescu.

Octav îşi recăpătă calmul şi interesul, şi-l rugă pe Condor să răspundă la întrebări. Ştia că altfel va pierde vremea cu el.

— Cîți ani ai ?
— 48.
— Antecedente ?
— Am.
— Cîte ? Pe rînd.
— Doi ani pentru viol — și se uită spre Oprescu ; prins la strîmtoare, nu le putea ocoli ; trei ani pentru o bătaie.
— Huliganism sau vătămare ?
— Vătămare.
— Simplă ?
— Nu. Gravă, — și ochii lui Condor aveau otravă și ură în ei, văzîndu-se silit să spună totul.
— Și ?
— Zece ani pentru tîlhărie.
— Ce ai făcut ?
— Am vrut să-i fur unuia banii.
— Spune omule, îl rugă Octav, că nu terminăm pînă cînd nu spui tot.
— Altceva n-am de spus, — se încăpățînă cel interogat.
— Știți ce-a făcut, tovarășe procuror ? Vă spun eu, că am studiat dosarul, — interveni Oprescu, aprinzînd o țigară ; se plimbă prin birou, apoi se opri lîngă geam. — În 1958, în tren, discutînd cu un băiat de vreo 20 de ani, a aflat că băiatul avea la el 5.000, că fusese la C. să-și cumpere o haină de piele și n-a găsit. Era după-amiaza, pe la două. Condor i-a explicat că în comună la ei sînt niște piei bune de vînzare și că la B. i le-ar face repede și ieftin niște cojocari. Și l-a convins să coboare într-o gară. L-a invitat la bufet, dar băiatul n-a vrut să bea decît apă minerală, iar Condor a consumat 200 de

grame de rom. Mă urmărești ? se adresă colonelul lui Condor care privea în podea. Dacă greșesc, să mă corectezi. I-a spus victimei că au de mers doi kilometri pe jos și au ieșit din pîlcul de case de lîngă gară, pe o cărare ce trecea printr-un cîmp cu păpuriș. Băiatul mergea înainte. Condor după el. Era liniște, toamnă, și, pe o rază de cîțiva kilometri, nu se vedea și nu se auzea țipenie de om. Asigurîndu-se că nu e nimeni, Condor a luat o piatră și l-a izbit pe băiat în cap. A căzut și a rămas în neștire la pămînt. Condor s-a apropiat, a întors victima cu fața în sus și a vrut să-i ia banii. În aceeași clipă o rafală de armă a spintecat liniștea. Domnul Condor a avut ghinion : în ziua aceea făcea instrucție în păpurișul și pe dealurile din apripiere o companie de infanterie. Sus, într-un plop uriaș, se aflau doi soldați cu binocluri care văzuseră tentativa... L-au prins soldații și niște muncitori care lucrau pe linia ferată. Voia să se urce într-un marfar. Am dreptate, Condore ?

Cel întrebat tăcu.

— Domnu' Condor, — îl rugă amical Octav, — dumneata știi că eu îmi fac meseria și nu-mi plac oamenii care mint. Adevărul iese la suprafață. Ai mai fost anchetat și cunoști foarte bine ce înseamnă o anchetă. Decît să pierdem vremea, mai bine spune tot, fără să te întreb.

— N-am nici o vină în toată chestia asta, — reproșă aspru Condor.

— Dar nici eu nu spun că ai făcut ceva. Dimpotrivă. Vreau să mă conving că nu ești vinovat ! De unde ai venit la ora două ? Din ce cîrciumă ai ieșit ?

— Nu mai știu.

— Ai văzut pe cineva la locul faptei ?

— Nu știu.

— Bine. Te vei liniști și pe urmă vom discuta.

— Îl duc la noi, la arest, spuse Oprescu, făcîndu-i semn să se ridice. E aici Danciu. Așteaptă afară.

Cîteva minute mai tîrziu, Danciu vorbea emoționat și Octav îl asculta. Danciu avea pantofi cu toc italian, pantaloni evazați, era subțire, brunet, păr ondulat ; figura lui aducea ceva cu Alain Delon.

— Ne-am cunoscut întîmplător, la prima întîlnire nici nu bănuiam ce se va întîmpla, vorbea Danciu, — descriind în aer aproape o sferă cu mîinile și degetele răsfirate, împreunîndu-le mereu. Din iarnă am trăit... dar astea sînt chestiuni care ne privesc numai pe noi. Nu vă supărați, vă dați seama și dumneavoastră ce complicații poate avea treaba asta ! Femeia, familia ei ar avea de suferit...

Octav îl calmă, îl făcu să înțeleagă că pe el îl interesa cu totul altceva. Și studentul se liniști.

— O așteptai des ? — se interesă procurorul.

— Depinde. Cînd cum. Uneori de două trei ori pe săptămînă, alteori de loc.

— Mai mergea cineva noaptea la birou, ceva prieteni, cunoscuți de-ai doamnei sau de-ai bătrînului ?

— Sincer să fiu, n-am fost înăuntru niciodată și nici n-am văzut pe nimeni.

— În noaptea de luni spre marți trebuia s-o așteptați, ați fost pe acolo ?

— Nu. De săptămîna trecută.

— În ce an sînteți ?

— În VI.

— Doamna spunea că în V !

— O fi greșit! zîmbi studentul.

— Și cum de nu sînteți plecat în vacanță ?

— Foarte simplu : sînt intern și am rămas să lucrez în clinică.

Se despărțiră în liniște, zîmbindu-și, fiecăruia celălalt părindu-i-se simpatic.

Procurorul a rămas însă decepționat : nici de data aceasta nu obținuse un amănunt revelator, nu observase o nepotrivire, nimic suspect. Studentul plecă fără să știe că în ziua aceea va fi urmărit.

Octav bău două pahare cu apă, căldura de-afară îl îngrozea, în ultima vreme mînca puțin și bea foarte multe lichide, și-l chemă pe al treilea individ ce aștepta pe sală : un șofer mic și solid, somnoros și plictisit. Octav îi oferi un loc în fotoliu, se așeză și el în fotoliul alăturat.

— Dumneata erai singurul, în afară de Iclodean, în Piața Mircea cel Bătrîn. Spune te rog ce ai văzut, pe cine, cînd... cum ?...

— Am mai spus și la domnu' colonel. Era cald, zăpușeală. Stația de getax e lîngă rondurile de flori din piață. M-am dus și m-am așezat pe o bancă. O vreme am dormit. Cînd m-am trezit, mașina mea era în urmă, iar în față a lui Iclodean. Era Volga lui cu o aripă lovită. De pe bulevardul Unirii, dinspre oraș, venea un bărbat solid clătinîndu-se, că era beat. Și Iclodean a plecat cu el. La trei a venit un băiat de-al nostru și ne-a spus că a fost lovit în cap. Și cînd colo, el chiar a murit...

— Pe ce ușă a urcat individul ?

— În spate, prin dreapta. Nu, nu, stați că greșesc... A trecut strada cu mîna ridicată arătînd spre mașină și a urcat pe ușa din stînga, din urmă. Exact.

— Crezi că era beat ?

— Beat. Se clătina.

Deci, iar două ipoteze și două întrebări: era sau nu era beat individul? Se pare că se prefăcea! A ajuns în mașină cînd nu era milițianul pe aproape, nici alte mașini, nici cetățeni... A doua întrebare: acel individ este autorul sau după el a mai urcat cineva în mașină?

După amiază, pe o vreme înnorată, dar caldă ca o-vatră încinsă, Octav luă parte la înmormîntarea bătrînului Sîngeorzan. Era extrem de multă lume, veniseră mulți curioși, dar lipsea soția bătrînului. Octav studie fizionomiile oamenilor din procesiune căutînd să descopere ceva, dar totul fu zadarnic. O zări prin mulțime pe Lucreția Pop, cu o maramă neagră care-i sporea aerul de frumusețe tristă și solemnă. Într-o parte, vorbind cu o femeie mică și gîrbovă, o observă pe Ady. „Ce caută aici?" se întrebă și hotărî în clipa aceea s-o urmărească. Era o înmormîntare ciudată, aproape nimeni nu plîngea, toată lumea vorbea de criminali și el conduse convoiul pe străzile orașului pînă la cimitir unde se opri în poartă. Și aici comise o greșală! O revăzu pe Ady, era tot cu bătrîna, și părăsi îmnormîntarea plecînd la miliție.

Colonelul era nervos și palid ca și el.

— De data asta am bușit-o rău al dracului, — spuse dezolat Oprescu mîngîindu-și barba.

— În orice anchetă începem prin a nu ști nimic, — îl încurajă procurorul.

— Acum prea am început-o numai cu neștiința. Știm mult și totuși nu știm nimic.

— Ne trebuie răbdare. Undeva vom găsi un capăt de ață, — zîmbi Octav și se trînti pe un scaun. Știi cine era la înmormîntare?

Colonelul ridică din umeri.
— Hai, colonele, să văd ce fler ai ?
— Ady ? întrebă Oprescu după cîteva clipe de gîndire. În birou era aproape întuneric și mirosea a motorină.
— Nu-ți pare curios ?!
— Tu spui ceva și tare mă tem că vom face o descoperire mare. Cum arăta ?
— Ei, cum... Dezinteresată, acolo la urmă...
— Te-a văzut ? — întrebă colonelul și aprinseră țigări.
— Nu cred.
— Hai să-ți spun și eu o veste. Ce crezi, cine e amicul lui Danciu ? L-am urmărit azi, i-am identificat prietenii. Marius Botescu, — spuse colonelul ca și cum ar fi făcut o mare descoperire, dar Octav rămase rece.
— Bănuiești ceva ?
— Deocamdată nu. Dar n-avem voie să greșim ! Tu spuneai...
— Ai dreptate... Dar eu nu-l cred în stare de așa ceva.
— Nu uita că a fost condamnat de trei ori, — accentuă colonelul și deschise larg geamurile. În oraș sunau melancolic clopotele catedralei Sfîntul Ioan Gură de Aur.
— Da, — reluă procurorul, — dar pentru bătăi. Asta e un pește de cofetărie, gagicar, bețiv... Ori o fi trecut omul la fapte serioase !?!
Se așezară amîndoi la birou, între declarații, hărți, albume și schițe și repetară toate faptele cunoscute și analizară toate ipotezele. La ora 10, seara, se despărțiră și plecară pe jumătate dormind, stăpîniți de un fel de ură sau scîrbă ascunsă față de meserie...

5

Colonelul Oprescu fuma, cafeaua adusă de secretară se răcise în ceşcuţă, şi privea cu atîta dispreţ pe unul din cei trei reţinuţi cu zgîrîieturi pe obraz, încît se părea că, dintr-o clipă în alta, se va repezi la el. Simţind asta, colonelul ieşi pe coridor să se răcorească. La o masă mică, Florea urmărea interogatoriile mut şi supus. În pupitru avea magnetofonul pe care-l deschidea apăsînd un buton ori de cîte ori colonelul îi făcea semn ori credea el de cuviinţă. Nu o dată, a ieşit din încăpere lăsînd aparatul deschis. Zadarnic însă, nu aflaseră nimic. Însemnaţii păreau căzuţi din altă lume. Colonelul se întoarse şi întrebă, străduindu-se să pară calm :

— Lingurar, fii bun şi spune tot ce-ai făcut. Pînă la urmă aflăm şi va fi de o mie de ori mai rău. Sincer îţi promit, că va fi mai rău. Crede-mă. Se ruga aproape, nu era calm cum voia să pară, vocea-i tremura şi asta din cauză că era într-o stare totală de surescitare. De patru zile, ancheta într-una, lua declaraţii şi interogatorii, alerga ca un nebun şi nu ştia nimic. Evita să se întîlnească cu comandantul.

— Spun, spun domnule colonel, făcu ţiganul.

— Să nu mai zici „spun"... dumnezeii mă-ti, că te omor şi colonelul izbi cu putere un scaun de podea. Ţiganul păli. De trei zile numai asta zici : „spun", „spun". Zi o dată omule, şi colonelul se apropie, iar Florea tremura şi se gîndea că, dacă Oprescu îi dă o palmă, îl bagă în pămînt.

— Vă spun tot, domnule colonel. Uitaţi cum a fost, În noaptea aceea, am zis că nu beau nimic şi mă culc. Eram obosit. Ziua lucrasem tîmplărie multă, la un om, mi-a plătit, şi-am zis că duc banii acasă. 350 de lei,

bani frumoşi pentru mine. Şi cîştigaţi în două zile, că-s meseriaş bun. Îi făcusem ăluia un raft pentru cărţi. Era un rumân bogat. Numai cărţile lui făceau vreo zece mii ; doi pereţi plini. Am văzut un ceas Doxa într-o vitrină şi un lanţ de aur. Pesemne, nu le trebuia ceasul, că toţi aveau la mînă. M-am dus şi-am băut pînă la unu noaptea. Nici prin cap nu mi-a trecut să fac eu fapta asta. Şi cu băutura în cap, pe mine dom' colonel, întotdeauna băutura m-o dus la necaz şi m-o făcut de ruşine... Treaz îs cel mai bun om. M-am îmbătat, ard-o focu' băutură, şi m-am dus frumos la jupîn acasă, am sărit în coridor, am împins geamul că şi oamenii îs de vină, lasă geamurile deschise cînd ştiu că au lucruri scumpe, am intrat în casă şi-am luat numai ceasul Doxa şi lănţişorul de aur. Altceva nu-mi trebuia. Puteam să iau haine, cristale... Eram acolo ! Cînd am ieşit, tot pe geam, m-am zgîriat în sîrma de la haine ; era întînsă de la casă pînă la un dud. Am uitat că-i acolo, şi-am dat cu faţa în ea ; bine că nu mă lovi în ochi, mă mai şi nenoroceam. Asta-i, domnu' colonel, da să ştiţi, băutura e de vină. Că altfel, nu mă prindeaţi, glumi ţiganul. Am lucrat cu mănuşi, cum scrie la carte. Pe urmă, ca să nu mă găsiţi cu cînii, m-am urcat într-un getax, i-am dat şoferului o sută şi i-am spus : „Plimbă-mă pe unde vrei, pînă isprăveşti banii. Vezi să-ţi rămie de-un ciubuc. Şi-am adormit că eram beat. Ştiţi, eu respect ciubucul ! Ghinionul că m-am zgîriat, altfel nu ştiu dacă mă prindeaţi...

Colonelul nu vedea nimic, o ceaţă i se lăsă pe ochi în cîteva rînduri, auzea depărtat vocea ţiganului şi n-avea glas, nici forţă, să scoată un cuvînt. „Bine, domnule, de trei zile îmi scoate peri albi imbecilul, îmi spune că a dormit în gară fiind beat, mă lasă şi cercetez şi acu' îmi recunoaşte un furt. Eu îl ţin arestat şi

ceilalți îl caută și nu-l găsesc. Florea își stăpînea cu greu rîsul, oprise magnetofonul și tăcea. Eliberat parcă de o povară, țiganul devenise mai senin și mai lejer în mișcări.

— Bine, mormăi colonelul. Du-te, Florea, cu el și predă-l lui Gafencu, să-l judece, că-l caută de trei zile și el e la noi...

Cei doi ieșiră. Colonelul luă un dosar, citi numele scris pe el, Făgădaru Eleonor, și-l aruncă la loc. Făgădaru era un om de 35 de ani, n-avea nici o meserie, lucra ca încărcător și descărcător la autogara de mărfuri, locuia într-o comună aparținătoare orașului, fusese condamnat pentru furt, delapidare și tentativă de trecere frauduloasă de frontieră. În noaptea crimei a fost în oraș, el face naveta, a băut în mai multe cîrciumi, iar la două și jumătate a pălmuit un individ. A umblat numai cu taxiul de la o cîrciumă la alta. Din ce ? După propria lui mărturisire : „Am cîștigat 1.000 la loz în plic — lucru ce era adevărat — voiam să dau la toți prietenii de băut, să pot termina banii să plec acasă. Că eu nu mă duc acasă cu bani ! Ba mai mult, fusese văzut — și el recunoștea, că a umblat și cu un geamantan în apropierea gării și mai tîrziu în sala de așteptare. Se întoarse Florea și colonelul îi spuse să poftească întîi femeia.

— Bună ziua, spuse femeia grăbită. De ce m-ați chemat tovarășilor că eu în viața mea n-am călcat pragul miliției și n-am făcut rău ?

— Dacă nu aștepți. Noi asta vrem, o întrerupse colonelul, să-ți spunem de ce te-am chemat și ce vrem de la dumneata.

— Așa da, trînti femeia și se așeză pe scaun. Era scundă și energică, părea răutăcioasă, avea buze subțiri și strînse și se uita cruciș.

— Cum te numeşti şi cîţi ani ani ?
— Făgădaru. Făgădaru Floarea, 34, mă bag pe 35.
— De cîţi ani eşti căsătorită ?
— De patru. Da bag divorţ, mînca-l-ar viermii...
— Răspunzi numai ce te întrebăm noi. Şi fără nervi. Ai mai fost căsătorită ?
— Mai. Primul soţ a murit de titanus. S-o infectat şi păcat, că aşa om, ca el, oblu şi cu frica lui Dumnezău, mai rar.
— Acum eşti a doua oară căsătorită ?
— A doua.
— Copii ?
— Aud ?
— Copii ai ? repetă colonelul.
— N-am avut, mulţam tatălui din cer.
— Ştii unde-i soţul dumitale ?!
— Nici nu vreau să ştiu. Am băgat divorţ. Îi un afemeiat de rasă.
— Atunci de ce te-ai căsătorit cu el ?
— Că n-am ştiut, lovi-l-ar guta. M-o minţit că se face ceferist şi ne mutăm la oraş. Nici nu mi-o spus că o fost condamnat, însurat de două ori şi că are doi copii şi-un bitang făcut cu o ţîgancă, cărămidăreasă. L-am întrebat odată : „Mă, Eleonore, zîc, tu mă minţi ; am auzît că ai fost încuiet şi condamnat, că ai avut două o tri muieri..." — „Du-te, taci, tu după gura lumii te iei ? ! Ştiţi ce ales vorbea... Numa' mai tîrziu o fost condamnat. Să mă iertaţi, domnule miliţian, şi rahat o furat şi-o făcut afaceri.

Cei doi au izbucnit într-un hohot de rîs. Rîdeau aşa cum de mult n-au mai rîs, cu o poftă molipsitoare.
— Nu rîdeţi, îi opri femeia foarte gravă şi ei tăcură şi-o lăsară să continue, stăpînindu-se cu greu.

Ştiţi ce-o făcut ? El şi încă doi cărau murdăria de la closetele din gările cefereului. Cu o cisternă. Treceau din cînd în cînd, umpleau cisterna, şi-o duceau nu ştiu unde. Îi plăteau cu tona, după cît duceau. Şi ei atîta or falsificat la bonuri, încît domnii ăia de la chefere or văzut că plătesc cam mult. Şi cînd or calculat cîte tone de... o dus Eleonor cu cisterna or descoperit că tăt oraşu' nu putea să facă atîta murdărie, înţelegeţi dumneavoastră, ce vreau să spun, într-un an întreg.

Colonelul şi locotenentul treceau printr-un delir de rîs şi femeia rîse şi ea şi arătă nişte dinţi laţi şi galbeni.

— Şi unde voia să treacă granița, unde voia să se ducă ?

— La dracu. Îi cam hibaş la cap. Nu-s doctor, da ăsta numa' om întreg la cap nu-i ! O zîs c-o vrut el să deie o raită în lume, să se ducă pînă la capătul pămîntului, să se aşeze pe marginea lui şi să-şi spînzure picioarele în gol.

Cei doi se distrau copios, rîsul lor era vecin cu plînsul, băură apă. Femeia obosise vorbind repede, aproape pe nerăsuflate.

— De ce te-ai măritat cu el, întrebă Oprescu, în timp ce Florea făcea una din cele mai formidabile imprimări pe bandă.

— V-am spus. M-o minţît.

— Bine, dar ai stat patru ani cu el.

— Apăi da. Ca bărbat, acuma sîntem între oamini serioşi, rar îi afli păreche. O femeie care se culcă cu ăsta o noapte nu-l uită în veci. Cînd te uiţi aşa la el, îţi vine mai degrabă să-l jeleşti, da dacă ar ajunge între

doamnele hodinite de oraş, ar fi mare prăpăd. Ştii să-l bată Dumnezo, cum s-o născut aşa cum trebe...

— Zice că dumneata eşti rea cu el. Aţi avut vreo ceartă zilele astea ? întrebă colonelul.

— Am avut. Şi noroc că n-am găsit apa fierbinte pe sobă că-l opăream. Luni seara, mi-o spus un copil: „Vezi, nană Floare, că Eleonor îi cu Mina la ea în conie". Conia îi aşa o bucătărie de vară. Mina asta îi o fleandură de văduvă, frumoasă nu zîc, da o bestie cum nu există. De aia îi şi zice lumea Mina ! Şi m-am dus într-un suflet şi i-am găsit în conie. Am zbierat o dată şi am luat de pe plită o oală cu apă, lături pentru porci, da' era rece şi le-am zvîrlit-o în cap. „Taci tu, nu fă larmă, nu fii proastă, a făcut Eleonor şi s-a apropiat pe mine. Numa' i-am ajutat să mute sacii". Auziţi, să mute sacii ! Muta-l-ar tatăl ceresc în iad. Am sărit la el şi l-am zgîriat cum am putut mai rău...

Îi dădură drumul femeii, nu fără părere de rău, o urmăriră cum se depărta, călcînd apăsat, bărbăteşte, mişcînd greoi din mîini. Şi Florea îl aduse la interogatoriu pe Eleonor Făgădaru. Scund, cu mîini neobişnuit de lungi care-i ajungeau pînă aproape de genunchi, Eleonor voia parcă să dovedească, prin curiosul său trup, că omul se trage din maimuţă, că el însuşi coborîse nu de multă vreme de undeva, dintr-un copac. Faţa lui era rotundă ca o lună, exprimînd blîndeţe şi prostie, iar de cîte ori zîmbea, colţurile gurii i se ridicau mult în sus, spre urechi, formînd o semilună în care zîmbeau dinţii lui albi şi mulţi, mîncaţi pe margini de tutun.

— Ascultă, Făgădarule, îl luă în primire colonelul, jucîndu-se cu nişte chei, — degeaba taci ! Eu am răbdare multă.

— Domnule ofițer, v-am spus și vă spun tot. Zău, jur dacă e nevoie.

— Cu zgîrieturile te cred, replică Oprescu. Te-ai bătut cu nevasta. Da ia spune-mi tu de ce te-ai bătut ? Motivul ?

— Femeile, surîse Făgădaru și buzele lui formară acea caraghioasă semilună. Muierea asta a mea, Florica, îi geloasă. Mă bănuiește mereu că umblu cu altele. Aud că ar vrea să ne despărțim. Treaba ei, nu mă bag, să facă cum îi place, da om ca mine nu-și găsește !

— Lasă asta, repetă amănunțit povestea cu geamantanul, îl opri colonelul.

— Da am spus-o de zece ori, se apără Făgădaru.

— O mai spui o dată ; pînă va fi completă.

— Am ieșit de la „Dorobanțul" din bufet, cu gîndul să dau o fugă pînă la gară. Pe drum, mă uit eu cu jind la o doamnă tînără, care se chinuia cu un geamantan. Lîngă ea, probabil, soțul ei ducea alte două geamantane și se tot uita în lungul străzii, pesemne după un getax. Văzîndu-mă, îmi zice : „Ascultă, tinere ! Nu vrei să mă ajuți ? Pînă la gară. Ai un pol de la mine". Eu nu lucrez pe ciubuc mic. Mai ales că aveam bani. I-am zis : „Bine, tată, te ajut. Fără bani. Ajutorul se dă gratis". Și-am luat geamantanul femeii și-am privit fix. Avea broboane de transpirație pe gît și pe față. Am rămas cu geamantanul ceva mai în urmă s-o pot vedea pe cucoană. M-am întîlnit cu doi prieteni care veneau de la gară cu o sticlă de rachiu alb în mînă și cîntau. I-am potolit, că trezeau oamenii, domnule colonel, și-am băut cu ei, pe urmă am luat-o la pas să-i ajung pe domn și pe doamnă. Nu i-am mai ajuns și-am intrat singur în gară. Cu geamantanul pe cap, că-mi era mai

uşor. Acolo, ei lăsaseră geamantanele în mijlocul sălii, l-am pus şi eu alături şi m-am dus la closet că-mi trebuia. Cînd am ieşit, un geamantan „plecase". Îl şutise cineva. Norocu' că nu-l luase pe-al meu.

— Şi pe nefericitul ăla de ce l-ai pălmuit ?

— De la gară m-am dus la bufetul „Locomotiva". Am intrat în patru labe pe sub roletul de tablă, că trecuse ora închiderii. Înăuntru beţivi — gîrlă. Şi vreo cîteva muieri. Vedeţi dumneavoastră, eu îs ciocuş. Cu nevastă-mea e jale. Cum mă uit frumos la ea, ştie că... văd pe alta. Cum să zic, în bufet mă uitam la un amic. Lîngă bar, era unu' înalt, îngîmfat, tăcut. Se tot strîmba la mine, da n-am ştiut de ce. Ospătara era nevastă-sa. Da să fiu al naibii dacă mă uitam la ea. M-a jignit, m-a făcut neruşinat, porc şi m-a scos din sărite cînd a zbierat, deşi eu mă uitam la el : „Ţie îţi vorbesc, cretinule". M-am făcut vînăt, am pus halba jos, el credea că mă uit acolo, la halbă, şi cînd i-am repezit o palmă — odată l-am văzut jos, între mese. Dintr-o săritură am fost pe o ladă de bere, apoi pe bar, am luat un sifon în mînă şi-am strigat : „Vreau linişte, altfel iese moarte de om". Blegul, nici n-a avut curajul să se scoale. „Nu vezi că-s ciocuş, i-am strigat, şi nu m-am uitat la nevastă-ta ?" Şi-a cerut scuze. Pe urmă mi-am cerut şi eu, am băut împreună „servus" şi cînd mă liniştisem, a venit miliţia.

Oprescu îi dădu drumul lui Eleonor şi-l rugă pe Florea să pună banda cu povestea Floricăi Făgădaru.

Octav Vornicu, neobişnuit de calm şi răbdător, îl audia în biroul său pe Condor. I se părea mai mult decît suspect. Fusese singurul văzut la locul crimei, era vecin cu Iclodean, se certaseră de mai multe ori. În

urmă cu un an îl bătuse pe un alt vecin și fusese condamnat la 1 000 lei amendă corecțională. Îl servi cu țigări ; Condor aprinse una și afirmă :

— N-am nici o vină, domnule procuror.

— Parcă ai fi un copil, îl dojeni procurorul. Eu te cred pe cuvînt, dar mie, în dosar, îmi trebuie probe, dovezi, să demonstrez că este așa cum spui. Dar nu le-am. Dimpotrivă, am probe contrare : ai fost văzut acolo, ai pus mîna pe mașină, tu ai recunoscut, ai fugit din grădina de vară. În loc să te duci acasă, ai traversat orașul și ai dormit în gară pe un fotoliu. Doi milițieni au rămas să te ducă la camera de trezire. Tu, motivînd că mergi la W.C., ai sărit gardul, deci nu erai așa de beat cum vroiai să pari, și ai fugit. Nu ?

— Da, domnule procuror, dar eu am momente cînd mă duc instinctele orbește, îs în stare să omor și pe tata. Nu mai judec. Știu că în mine e ceva rău, ceva bolnav, de care nu pot să mă apăr. Nimeni nu m-a învățat ce să fac. Uneori nici eu nu-mi explic anumite comportări ale mele.

— Ce căutai în cartierul ăla, cînd locuiești tocmai în partea cealaltă a orașului ?

Condor își frecă mîinile roșii, cu degete groase și boante, și răspunse :

— Îi zidesc unuia o cameră. N-am zis pînă acum, că n-aș vrea să se afle, nu de alta, dar cimentul l-a „scos" de pe un șantier. Am lucrat la el pînă seara, dar vă rog, chestia cu cimentul...

— Dă-o încolo, nu mă interesează. Pentru niște saci cu ciment îți complici existența ?

— Oricum, omul s-a purtat frumos cu mine, și n-aș vrea să aibă neplăceri.

— Bine, mai departe...

— Cam asta e...
— Cum ai ajuns la victimă ?
— Băusem la omu' ăla acasă, zidarii îs cam băutori, știți 'mneavoastră și pe urmă la o bodegă prăpădită, la „Barosanul". Am stat acolo pînă la 11, cînd s-a închis. Și în continuare încă două ore, pînă ne-au dat afară.
— Cu cine ?
— Nu-i cunosc. Bețivi de rînd. Erau și niște țigani, plîngeau arcușurile și viorile în mîna lor nu alta, cîntau și cu gura.
— De ce bei tu, Condore, te-ai întrebat vreodată ?
— Îs om nemernic domnu' procuror, fără Dumnezeu și fără căpătîi, singur și în singurătatea mea numai băutura îmi ține tovărășie. N-am pe nimeni, nici frați, nici surori... Numai păcate am.
— Nici n-ai fost căsătorit ?
— Ba da. Am fost. De două ori. O dată, după ce m-am eliberat din penitenciar, m-am însurat cu una care a fost condamnată pentru prostituție. Am crezut că am suferit amîndoi și o să ne facem oameni. La început, lucrurile au mers bine. Ne-am ridicat o casă, am cumpărat tot felul de mobile și haine, cîștigam bine ca zidar, lucram de dimineața pînă seara, iar ea cosea la mașină. Era croitoreasă. N-a putut face un copil — poate copilul ne făcea oameni — și a luat-o razna. Cînd cu unu', cînd cu altu'. O băteam. Zicea : „Bate-mă, merit, știu că iar ajungem în pușcărie și asta numai din vina mea. Bate-mă, omoară-mă", urla și-am bătut-o de cîteva ori, de-am crezut că n-a mai fi om din ea. Da nu bătaia corectează pe om, domnule procuror. Ca și mine, ea avea o boală, dinăuntru. S-a mutat de la mine. Mai tîrziu, am ajuns amîndoi la închisoare... Eu pentru că l-am

bătut pe unu', ca pentru prostituţie şi înşelăciune. Părinţii ei au fost tuberculoşi, au murit de tineri. A crescut prin străini. A ieşit din puşcărie, îmbătrînise, slăbise şi nu mai trebuia nimănui, şi a devenit alcoolică. S-a spînzurat într-o grădină, după ce a trecut pe la mine şi mi-a spus că se spînzură, aşa cum aţi zice dumneavoastră acum că mergeţi pînă afară. I-am spus să nu facă prostii, să vină să steie la mine şi să lucreze ceva. Arăta îngrozitor, puţea a murdărie, a alcool şi tutun... Şi fusese o frumuseţe a frumuseţilor. A doua zi, am auzit că s-a spînzurat. E acolo în cimitir, într-o margine. Mă duc, stau pe o piatră lîngă cruce, mai rup cîte o buruiană şi uneori îmi pare rău că nu mor... Eu i-am pus cruce şi-i îngrijesc mormîntul.

Impresionat, Octav tăcu o vreme, îl mai servi cu o ţigară şi cu apă. Apoi întrebă :

— De la „Barosanul" te-ai dus spre grădina de vară ?

— Da.

— De ce ?

— Să beau toată noaptea şi să mă duc a doua zi la lucru de dimineaţă.

— Poţi lucra beat ?

— Mai bine decît treaz.

— De ce nu te-ai angajat undeva, să ai o muncă ordonată ?

— Am fost. La trustul de construcţii. Într-o lună, n-am lipsit nici o zi şi nici o oră. Apoi m-am îmbătat o zi şi o noapte. M-au criticat, mi-au făcut caricaturi, m-au ameninţat... Ei au nevoie de sfinţi, or eu îs un păcătos...

— De ce ai pus mîna pe maşină ?

— Întîi n-am ştiut cine zace în sînge. Am vrut să întorc maşina şi să-l duc la spital. Mă gîndeam că poate trăieşte. Cînd l-am întors şi i-am văzut faţa, am în-

lemnit: era Iclodean, vecinul meu. M-am uitat în jur şi de frică am fugit.

— Cine e Iclodean ăsta, ce fel de om e?

— Urîcios şi fără suflet. Veşnic tăcea, ursuz, nu schimba cu vecinii un cuvînt, nu petrecea, nu-l vizita aproape nimeni.

— De ce vă tot certaţi, ce aveaţi de împărţit?

— Mie îmi plac căpşunile. Şi în grădină mi-am pus căpşuni. Găinile lui toată ziua veneau la mine şi mi le făceau praf. Îi omoram mereu cîte una şi el se înfuria.

— Dacă nu erai vinovat, şi eu cred că nu erai, de ce ai fugit din WC?

— De frică. Îmi dădeam seama că sînt în stare să fac o crimă şi ştiam că pe mine mă suspectează miliţia şi sînt cercetat pentru orice crimă...

— Pe hainele tale sînt urme de sînge! Ştiai?

— Cred. M-am atins de cadavru cînd l-am întors.

— Era mort?

— Absolut.

— Uite ce e, locotenentul major Baba a vorbit cu Iclodean.

— Cum? sări ca ars Condor. Nu era mort?!

— Nu.

— Formidabil. Mie aşa mi s-a părut. Poate-l salvam. Da' mi-a fost frică.

Octav încheie interogatoriul, era tîrziu, aproape două şi el de dimineaţă fusese în şedinţă cu şefii şi în anchetă. Coborî tulburat de „faţa necunoscută a omului", cum o numea el, de portretul psihic al lui Condor. Era derutat: îl socotea în gînd şi vinovat şi nevinovat. Urcă în maşină şi plecă acasă, la Iclodean. Casa lui era departe, aproape în marginea de nord a oraşului. Drumul i se păru extrem de lung şi mergea cu convingerea că, ori-

cum, ori de la soţia şoferului, ori de la vecini, va trebui să afle ceva. Dar Susana Iclodean nu era acasă. Intră pe la toţi vecinii, încercă să poarte discuţii cu ei, dar dădu peste nişte oameni ciudaţi. Răspundeau plouaţi, vădit incomodaţi de situaţie, monosilabic şi pe rînd spuseră cam aceleaşi lucruri : că nu se cunosc, nu se vizitează, că Iclodean era un gospodar cinstit. Toţi i se părură părtaşi la o faptă odioasă. Renunţă la ideea de a-i chestiona, cu gîndul că va trebui să-i „studieze" mai departe. Avea întipărită în memorie întrebarea : „Cine este Iclodean ?" Şi era din ce în ce mai convins că bătrînul tăinuise lucruri importante în ancheta de la procuratură. El avusese bineînţeles de gînd să-l descoasă bucăţică cu bucăţică, dar moartea, printr-un autor necunoscut, dar foarte versat, i l-a răpit poate pe cel mai preţios martor.

6

În aparenţă, Octav Vornicu părea învins. Faptul în sine trecea drept o mare surpriză în cercul juriştilor din oraş, deşi judecata lor era nu numai pripită, dar şi superficială, căci, în fond, i se putea întîmpla oricui şi era ştiut că nimeni nu se naşte numai pentru a învinge. Se făceau bancuri, ironii, mici şicane, dar procurorul le primea cu acelaşi zîmbet bonom şi aceeaşi blîndeţe care-i dezarma pe adversari. Trecuseră trei săptămîni, se lucrase mult, se răscoliseră dosare, case, bănuiţi, se luară zeci de interogatorii — totul fără nici un rezultat. Specialiştii erau de părere că o crimă era a lui Condor, iar cealaltă a doi indivizi din cine ştie ce oraş din ţară.

Octav avea principiile și presupunerile lui, deocamdată neinfirmate de fapte, la care ținea și în virtutea cărora acționa cu o fermă convingere, nemărturisită însă, că va izbuti. Crimele îl îmbolnăviseră. Era subjugat lor, își refuzase plăcerile și distracțiile obișnuite, era mai rece și mai absent în casă, dar știa că e înțeles și că asta i se iartă ; în sfîrșit, cîțiva dușmani pe care-i avea se bucurau în ascuns.

În dimineața zilei de 19 august, locțiitorul procurorului șef — acesta era plecat în concediu — Alin Anastasiu îl chemă la el la ora opt, după ce în urmă cu o zi îi ceruse dosarele. Întîlnirea nu-i făcea lui Octav nici o plăcere și socotea că nu-i va fi de nici un folos. Ca întotdeauna, omul nu se așteaptă niciodată la ceea ce i se va întîmpla...

Octav urcă mai repede, ciocăni în ușa capitonată și intră fără să audă dacă i s-a răspuns sau nu. La biroul său masiv din lemn de nuc, Alin își curăța, după un obicei cunoscut tuturor subordonaților săi, unghiile. Era un tic nervos, căci el numai așa se putea concentra și gîndi : curățindu-și tacticos unghiile. Surprinzător, contrar purtării lui firești, Alin îl primi rece, îngîndurat. Nici nu răspunse la salut, deși era cu un an mai tînăr ca Vornicu.

— Ce ai de gînd ? îl întrebă cu voce abia auzită Alin.

— Nimic. Să continui ancheta, răspunse calm Octav și se așeză pe un scaun într-o parte a biroului și începu să se joace cu stiloul. Îl enerva ticul lui Alin și mai ales că, uneori, tocmai cînd vorbea, își mînca cîte o unghie fără să se sfiască cel puțin.

— Pînă cînd ?

— Asta nu știu. În orice caz pînă cînd o voi termina.

— Dumitale probabil îți convine. Altora nu.

— S-o facă cei ce nu le convine !

— Nu cred că e bine să vă exprimaţi astfel.

— Exact aşa cum nu e bine să mă grăbească şi să se amestece alţii în anchetă.

— Dumneata întotdeauna ai fost arţăgos, spuse Alin privindu-şi unghiile. Organele locale ne cer făptaşii ! Pedepsirea lor.

— Foarte bine. De trei săptămîni, aproape de patru, zi şi noapte îi caut... Să ne înţelegem : eu nu fabric, eu descopăr făptaşii.

— Aş vrea să trecem la concret...

— Cercetez.

— Pe cine ?

— Faptele.

— Nu mă mulţumeşte şi nu e un răspuns. Tot cercetînd, s-ar putea să ieşiţi la pensie !

— Dacă o să dau în fiecare zi rapoarte de cîte două, trei ore ca alaltăieri, ca ieri, ca azi, nu e exclus să se întîmple şi ceea ce ziceţi dumneavoastră.

— Fii liniştit, tovarăşe Vornicu ! Vom avea grijă să nu se întîmple.

— O ! Eram convins.

— Cu atît mai mult.

— Deci, pot pleca ?

— Am spus eu ?

— E bine să vă anunţ că n-am timp de pierdut. Dacă aveţi ceva de comunicat, vă ascult, dacă nu... n-are rost să...

— Dumneata crezi că pierdem vremea ? ! Eu nu. V-am întrebat ce aveţi de gînd ?

— Şi eu v-am răspuns : cercetez.

— În crima a doua, cu Iclodean mai aveţi nelămuriri ? !

— Da. Şi încă mari.

— Nu văd de ce ? Totul mi se pare limpede.

— Adică ?

— Condor e autorul crimei.

— Pe ce vă bazați ?

— Nu sînteți de aceeași părere ?

— Nu.

— De ce ?

— Dacă îmi argumentați și-mi aduceți dovezi vă cred și-l trimit imediat în judecată.

— Le știți foarte bine. Dar accept să le recapitulăm : Condor a fost lîngă victimă ; văzut de martori. A fugit după ce a pus mîna pe mașină. Amprentele digitale corespund. Condor s-a certat în nenumărate rînduri cu victima. Pe hainele lui s-au găsit urme de sînge. El recunoaște toate acestea. În plus, cine este acest om ? O otreapă, un gunoi al societății care n-a făcut nimic bun în viață, și-a bătut joc de stat și de oameni, a fost condamnat pentru bătaie, viol, tîlhărie. Cum puteți crede într-un astfel de om ?

— Vă înșelați. Nu cred. Vreau să mă conving că e vinovat.

— Nu-s suficiente probele pe care vi le-am enumerat ? Aaa, uitam : a fugit din grădina de vară !

— Pentru mine nu-s suficiente.

— Uite ce e, ca să nu pierdem vremea : trageți concluziile de învinuire pentru crimă de omor și raportăm descoperirea unui criminal, spuse moale Alin pilindu-și o unghie.

— Eu așa ceva nu fac.

— Cum ?

— Nu pun nici o concluzie.

— Și dacă trebuie ?

— Mie nu-mi poate impune nimeni să trimit un om în puşcărie atîta timp cît eu n-am probele vinovăţiei sale.

— Am impresia că dumneata îţi baţi joc de mine. Tot ce ţi-am spus eu şi ce ştii dumneata nu constituie probe ?

— Sînt, dar nu suficiente. Lipseşte o probă esenţială : cu ce a lovit victima ? Corpul delict ? Apoi inculpatul neagă. Nu recunoaşte.

— Nu e adevărat. Uitaţi-vă, şi Alin luă un interogatoriu şi i-l arătă. Recunoaşte.

— De trei săptămîni în anchetă ziua — noaptea, poate recunoaşte şi cealaltă crimă !

— Asta n-are importanţă. Ne-ajunge pentru o crimă.

— Unde e corpul delict ?

— Nu ştie ce-a făcut cu el.

— Excelentă anchetă. Inculpatul ştie că a lovit, că a omorît, dar uită unde a aruncat sau a ascuns toporul, unealta cu care a ucis. Ciudat...

— Dacă, să presupunem, a lovit cu o bardă pe care a aruncat-o apoi într-un camion de pe stradă ?

— Asta este o presupunere şi nu o probă.

— Bine, omule, şi lăsă o clipă maşina de tăiat unghiile, dar sînt probe covîrşitoare. Ăsta e un criminal.

— După dumneavoastră este, după mine nu. Aţi scăpat un amănunt, domnule locţiitor. Uşa din stînga, din spate, vă aduceţi aminte din dosar, cum era ?

— Deschisă.

— Exact. Condor a pus mîna doar pe uşa din faţă. Pe cea din spate nu s-a găsit nici o urmă. Cine a deschis uşa ?

— Poate a coborît şoferul să-i deschidă lui Condor şi, Condor, în momentul acela, l-a lovit în cap. Crimă perfectă.

— Şoferul n-avea mănuşi şi noi n-am obţinut nici un fel de amprentă de pe uşa din urmă.

— Nu mă puteţi convinge cu nimicuri că nu Condor e ucigaşul.

— Nu vreau să vă conving, ci să ne întrebăm dacă nu autorul adevărat a venit cu maşina din oraş intenţionat pe străduţele acelea mici şi întunecate ca să-l lichideze ? Din staţia de plecare, din Piaţa Mircea cel Bătrîn, în maşina lui Iclodean s-a urcat un individ beat...

— Domnule, aşa poţi să mă pui să cercetez pe toţi clienţii lui din ultimele 24 de ore.

— Nu, numai pe ultimul.

— Pentru mine dovezile sînt sigure.

— Mai am un contraargument : în noaptea primei crime, Iclodean a minţit că a avut o pană de motor. A stat undeva între orele 1 şi 3. A declarat că şi-a schimbat pompa de benzină. Şi nu e adevărat...

— Tovarăşe Vornicu, nu te-am chemat aici ca să-mi ţii pledoarii despre modul cum se face o anchetă. Asta ştiu şi eu. În concluzie, faci încheierea dosarului Gheorghe Condor şi-l trimiţi în judecată pentru crimă de omor, spuse Alin pilindu-şi tacticos unghia de la degetul cel mic.

— Aşa ceva eu nu fac. Nici să nu vă gîndiţi.

— Trebuie, şi Alin se încruntă ridicîndu-se în picioare.

— Dacă trebuie, s-o facă altcineva. Nu mă poate obliga nimeni, şi Octav ieşi abia stăpînindu-se.

Ajuns în biroul lui, îl sună la telefon colonelul Oprescu şi-l anunţă că au cercetat amănunţit pe Botescu, dar că nu prezintă nici cea mai mică bănuială. În ziua aceea, Octav nu lucră nimic. Pironit la biroul lui, cu nasul în hărţi, refăcea itinerariul cunoscut al celor două crime.

Se miră cînd la ora 13 femeia de serviciu îl rugă să urce sus la locţiitor.

— V-am chemat, îl luă în primire Alin de cum intră pe uşă, să vă anunţ următoarele: de anchetă se va ocupa în continuare procurorul Sever Mureşeanu şi colonelul Lică Rotaru sub directa mea îndrumare. Pe Gheorghe Condor l-am trimis în judecată. Adineaori i-am făcut şi semnat eu concluziile de învinuire, vorbea Alin grav, stînd în picioare şi avînd în mîna dreaptă forfecuţa de unghii. Dumneata trebuia să pleci la 1 august în concediu. Pleci de mîine, 20 august. Atît.

În dimineaţa următoare, pe o vreme incertă, înnorată, excelentă pentru călătorie, Octav pleca la mare cu familia. Dana conducea atentă, spionîndu-l cu coada ochiului pe Octav care şedea ţeapăn şi inexpresiv în dreapta ei. Cîmpul îngălbenit dormea parcă adînc la umbra binefăcătoare a zilei de august. Vru să depăşească un camion, dar în aceeaşi clipă depăşi şi camionul fără să semnalizeze. Dana frînă brusc şi buzele ei nervoase scăpară o înjurătură: „...mama ta" şi rîse ea întîi, auzindu-şi propria sudalmă şi rîse şi Octav. Privind-o mai atent, bărbatul regreta, într-un fel, cele trei săptămîni în care n-avusese vreme şi linişte să fie al ei, să iasă la un film, la un concert sau teatru. Dar ştia că Dana îl înţelegea, că niciodată nu i-ar reproşa acest lucru. El îi relată toată discuţia purtată cu Alin, părerile lui, revoltat peste măsură de obtuzitatea şi laşitatea şefului său. Acum şi-o amintea...

— Ştii, Dana, e caraghios poate, să-ţi spun ţie asta, vorbi Octav, ca bărbat n-ar trebui s-o fac niciodată, sînt dezolat, dezamăgit. Nu vreau să susţin că nu există anchete pe care să nu le pot face, care să mă depăşească.

În astea două mi-am pus mari speranțe, voiam să sacrific totul, dar mă doare că am fost pus pe tușă necinstit, în mod penibil. Așa ceva nu mi s-a mai întîmplat...

— Nu te mai gîndi la anchete, îl rugă Dana și-i vîrî mîna în păr. De azi sîntem în concediu, ne odihnim...

— Spune-mi, Dana, sincer, la un moment dat nu te enervează munca asta a mea, vin tîrziu sau nu vin, mănînc sau nu mănînc, mă scol și plec noaptea, vin dimineața...

— Nu. Uneori sufăr cînd văd că nu-ți reușesc lucrurile. Spuneam și eu, ca Eugen, cînd era mai mic și tu veneai și-i spuneai: „Vai, tata a uitat să-ți aducă ciocolată" și el îți răspundea: „Nu-i nimic, bine că ai venit tu. Ca Eugen ziceam și eu... Nu ne mai gîndim la ceea ce a fost și după ce ne întoarcem poți să-ți continui singur, neștiut ancheta... Poate reușești tu înaintea lor.

Ideea i se păru genială lui Octav. Trecu el la volan, lăsînd-o pe Dana să se odihnească și-și spuse în gînd: În orice anchetă începi prin a nu ști nimic sau aproape nimic și sfîrșești prin a ști totul !

7

Erau seri lungi de noiembrie, triste și pustii, cu ploi bolnave și reci plîngînd interminabil sub geamuri. De cum se lăsa seara, străzile rămîneau cufundate într-o liniște solitară, rece, iar orașul părea un milenar cimitir descoperit sub ruinele întunecoase și hîde ale norilor.

Octav se grăbea spre casă, ocolind bălțile, ascuns sub umbrelă. Socotea că e o vreme admirabilă pentru... crime. Înfiorat, urcă scările blocului în întuneric, lumina era defectă, ascultînd ploaia, imaginîndu-și că un criminal ascuns în noaptea scărilor ar putea apare, ca în filmele cu Sfîntul, cu un pistol în mînă și ar putea comite o crimă cu aceeași ușurință și simplitate cu care ai apăsa butonul unei sonerii. Intră în hol și răsuci yalele bucuros că a ajuns. Se dezbrăcă și se spălă în baie pe mîini și pe față, apoi numai în pijama se opri lîngă fereastră, dădu la o parte perdeaua și aruncă o privire în stradă. Ploua și nu era nimeni. Dana ieși din camera copiilor numai în cămașa de noapte.

— Copiii dorm ? întrebă el.

— Dorm, spuse Dana și observînd un nasture lipsă la pijamaua lui Octav, căută altul, ac și ață, se așezară pe pat, femeia cosea nasturele, iar bărbatul îi povestea cu un aer de ușoară mulțumire :

— Am avut dreptate în cazul Condor ; cel pe care Alin Anastasiu voia să-l condamne.

— L-au achitat ? întrebă Dana curioasă.

— Nu, dar tribunalul a respins dosarul ; l-a înapoiat procuraturii spre recercetare, datorită probelor insuficiente și nesemnificative. Mă simt răzbunat față de Alin... De trei luni, nici noua anchetă n-a mers mai departe decît mine. E adevărat, au insistat cu încăpățînare pe cîteva piste ce s-au dovedit foarte repede a fi false. Au pornit și ei de la ideea că autorul crimei a doua, deci cel care a omorît pe șoferul Iclodean, este Condor. Au eșuat însă. Apoi, pentru prima crimă, l-au bănuit pe Botescu, prietenul studentului Sever Danciu, ăla care trăia cu femeia de la caserie și o aștepta noaptea... L-au interogat pe Botescu zile și nopți la rînd pînă cînd el

a recunoscut, dar din nou n-au găsit probe și mai ales banii. Se furaseră cinci sute de mii și el n-a putut spune un cuvînt despre bani...

— Într-un fel tot e bine că te-au schimbat, spuse Dana, rupînd cu dinții ața și se rezemă de pernă.

— De fapt, eu n-am abandonat, observă Octav. Lucrez în paralel cu ei. Firește, cu posibilități mai reduse. Vom vedea care va ajunge la adevăr și pe ce cale. Mai e o noutate. De mai multe ori în toamna asta am fost la locul celei de-a doua crime, pe strada Grădinarilor. M-am învîrtit acolo fără să știu prea bine ce caut, am stat de vorbă cu copii și oameni bătrîni. Ieri după-amiază, am stat de vorbă două ceasuri cu un bătrîn care mi-a povestit că în urmă cu 20 de ani — de fapt, am reconstituit apoi, erau doar 15 — a fost omorît un birjar. Cîștiga bine și bani avea întotdeauna. În iarna aceea, a cîștigat și la loto nu știu cîte milioane. Băuse mult, era aproape beat și venea mînios spre casă din pricină că-l durea o măsea. Pe strada Pivnicerilor, cam la 500 metri de la locul crimei de-acum, cineva l-a împușcat și i-a luat banii. Un băcan, Iorgu, care avea prăvălie de delicatese și o cîrciumă, se întorcea în seara aceea din oraș cu un Ford al său. În lumina farurilor, a văzut un individ cu mustață. N-a știut cine e și nu s-a uitat la el atent. L-a ajuns din urmă pe birjar, l-a depășit compătimindu-l ori înjurîndu-l în gînd că s-a îmbătat. Iorgu îl văzuse pe birjar întins pe capră și crezuse că e beat și doarme, iar calul îl duce ca de obicei liniștit spre casă. Bătrînelul care mi-a povestit întîmplarea a reținut amănuntul cu mustața. Am căutat în arhivă dosarul respectiv, l-am citit de două ori, mi-am făcut însemnări. Înainte de a fi împușcat, birjarul, pe care toată lumea l-a auzit în ziua aceea văietîndu-se de du-

rerea pricinuită de măsea, se pare că a trecut pe la un stomatolog, dr. Raul Lefter. Doctorul i-a pus arsen și birjarul a plecat spre casă. S-a mai oprit însă în două cîrciumi. Și apoi — glonțul... Mă întreb : dacă birjarul i-o fi spus doctorului în beția lui că a cîștigat la loto, că banii sînt în fîn, în capra saniei ? L-aș putea bănui pe doctor ? Ancheta de atunci a stabilit că doctorul nici nu fusese în C. în ziua aceea. Și exista chiar o dovadă : în ziua respectivă doctorul vizitase Castelul Huniazilor din Hunedoara unde se afla într-o excursie.

— Asta nu e o probă, spuse Dana, încălzindu-și picioarele de ale lui Octav care erau, ca întotdeauna, calde. Putea să se ducă acolo și să pună data zilei precedente...

— Tocmai, și-și crease un alibi, făcu surprins Octav și se miră de idee ! E foarte greu de stabilit dacă a procedat sau nu cum spui tu ! La treaba asta nu se putea gîndi decît o minte de procuror sau de... criminal, glumi Octav. Sînt însă cîteva lucruri care seamănă prea bine încît eu aproape cred că ambele crime, cea a birjarului și a șoferului au fost comise de același individ. Adică, e vorba de un singur autor : locul a fost dinadins ales în cartierul acela mărginaș, cu străzi strîmte și întunecoase, pustii, departe de oraș și de lume ; în ambele cazuri, n-a rămas nici o armă, nici un corp delict, ceea ce înseamnă că ucigașul sau ucigașii au lucrat aproape perfect. Culmea e că individul presupus autor în crima de acum 15 ani avea mustață ca și cel din prima crimă ! E aici un talmeș-balmeș greu de dezlegat. Și niște asemănări nu lipsite de sens.

— Ce crime sinistre, scîrboase, se strîmbă Dana.

— Toate sînt sinistre, replică Octav.

— Nu așa. Am vrut să zic sinistre în sensul că nu știi nimic despre ele.

— În felul lor sînt „frumoase“, pun probleme, cer inteligență, inventivitate, răbdare, tact, perseverență.

— Fii sincer, tu speri să găsești un autor măcar ? întrebă Dana încruntată ca un copil care vrea să impresioneze.

— Sper. Voi încerca...

— Ce mai poți face de-acum înainte ?

— Să urmăresc pe toți cei care au stat în apropierea victimelor și deci și a criminalului. E singura soluție. Undeva a greșit el sau un fleac va scoate la suprafață te miri ce amănunt esențial... Ce-ți face copilul ? își aminti Octav și întrebă tresărind, cu vădită curiozitate.

Dana avusese un caz urgent în urmă cu două zile : un copil în pragul unui blocaj renal. Părinții, crezînd că e vorba de o răceală sau gripă cu temperatură, l-au „tratat“ cu piramidoane și antigripale. O zi și o noapte, Dana nu se mișcase de lîngă el. Era un băiețel de doi ani. Telefonase acasă și-i spusese lui Octav că în noaptea aceea va rămîne la clinică...

— Bine. Azi a rîs și a vorbit cu maică-sa. Ce meserii avem noi : eu să vindec copii, tu să bagi oamenii la apă, se amuză ea.

— Frumoase, aprobă fals Octav și continuă : Aș vrea să te previn, să nu te sperii, că o să mă țin mult de una Ady. E o fîșneață de la miliție, ceva secretară, pe care eu o bănuiesc de o afacere ! Din prima crimă, ne lipsesc filmele. Toate, și cele făcute de mine și cele ale lui Predoiu. N-au ieșit ! Filmul a fost voalat, poate, intenționat. La el, în laborator, n-a intrat atunci decît comandantul, Oprescu, eu și Ady. Poate ea a distrus filmele. Zic poate fiindcă nu sînt sigur. O suspectez. Îi fac curte, beau cu ea cîte o cafea, așa că, nu-ți fă probleme.

— Bine. Dacă zici tu... Pînă cînd ?
— Ei, asta nu ştiu, zîmbi Octav.
— Ţi-e greu să joci teatru ? întrebă Dana.
— Nu, e vorba de meserie...
— Plăcută meserie, nu-i vorbă. Să te prefaci îndrăgostit. Şi ce-i spui ?
— Ei, gata, la ora asta nu se iau interviuri, nici interogatorii.
— Dar pentru ce e bună ora asta, rîse încetişor Dana, vîrîndu-şi degetele în părul lui Octav. Şi bărbatul stinse lumina.

8

Decembrie. Frig sec, uscat. Forfota şi lumea străzilor s-au mutat în cofetării, baruri şi braserii. Octav Vornicu străbătea singur, abătut şi îngîndurat, străzile pustii, zăbovea ceasuri lungi în cafenele şi restaurante, cerceta cu o atenţie pătimaşă şi neobosită chipurile diverşilor indivizi, aşteptînd cu o încăpăţînare ciudată să se întîmple *ceva*, să întîlnească pe *cineva*... Era tot mai uimit de galeria aceea bizară de chipuri acre, blazate ale unor tineri îmbătrîniţi fără vreme, secătuiţi fizic şi psihic parcă după o îndelungată trudă investită în van, de letargia în care zăceau seri la rînd sorbind plictisiţi cafele şi coniac. Unii erau pletoşi şi iuţi la vorbă, voiau să impresioneze prin păr şi ţinuta vestimentară, aveau în ochi cinism şi dispreţ, alţii, trecuţi prin această fază a entuziasmului morbid, erau apatici, scîrbiţi şi leneşi ca nişte animale înghesuite în dosul unor gratii.

„Parcă e opera unui pictor absurd", își spunea procurorul, studiindu-le gesturile, privirile, mutrele. Obsedat de crimele din vară, el continua să cerceteze și să spere că va descoperi autorul sau autorii. Credea tot mai mult că ei trebuie să fie oameni cu destulă experiență, absolut sigur din oraș și care ieșeau în fiecare seară și-și beau în liniște cafeaua sau coniacul ori mîncau și gustau vinuri vechi în restaurante luxoase, vorbeau frumos, emoționant chiar, despre nimicnicia vieții și-și îmbrățișau cu gingășie și tandrețe soția sau copiii, femeile, amantele ce le desfătau nopțile. „Ce monstruos este ca mîna aceea care a ucis să mîngîie, să dezmierde... Dar, la urma urmei, ce este viața, dacă nu o luptă înverșunată de la naștere pînă la moarte pentru adevăr ?" se consola privind acea frescă sumbră de portrete lesioase...

Obosit și pătruns de frig, intră la cofetăria-cafenea *Fetițele vieneze* și se așeză într-un fotoliu-scaun, scobit, incomod, dar modern. Aprinse o țigară, comandă o cafea cu coniac și trecu în revistă fauna. Niște puști, cu ochi lucind de pasiuni naive, vreo zece la două mese lipite una de alta, tulburau coniacul cu paiele de sirop, înveselind niște copile de vîrsta lor. Doi în vîrstă, între 45 de ani și moarte, un bărbat mîncat parcă de molii, șters, incolor și inodor și o femeie, fardată gros și fumînd greoi, își surîdeau rar și se strîmbau cînd beau coniac. El îi mîngîia pe sub masă genunchii mari și osoși, în timp ce femeia făcea vizibile eforturi să pară că cedează greu. Luminile de neon erau ascunse în plafon și în semiîntunericul intim și plăcut al cafenelei, un magnetofon răspîndea în surdină un șlagăr la modă, din care se înțelegeau doar frînturi. Doi studenți se pare, total indiferenți la lumea din afara lor, stăteau tîmplă

lîngă tîmplă, gurile lor se căutau lacome, se sărutau și apoi respirau des și brutal și cînd duceau cafeaua la gură mîinile le tremurau... Un domn bine, pudrat și cu dantură falsă îi spunea ceva celei mai drăguțe fete ce servea, ținînd-o de mînă și fixînd-o cu privirea... Octav privea transpus, ca un om care descoperă ceva nou și impresionant, dar această plăcere îi fu întreruptă de o femeie subțirică, elegantă, blondă, cu o aluniță — Ady !

— Bonjour, spuse ea țuguindu-și buzele. Singur ? E voie ? Și se dezbrăcă fără să mai aștepte vreun răspuns. Cineva lăsase ușa deschisă și răzbătea de-afară o boare plăcută de aer proaspăt și curat. Ady se așeză la masă, scoase tacticos țigările, bricheta și abia atunci constată că el avea o față foarte obosită și foarte tristă. Purta o bluză bordo, tricotată, care stăpînea cu greu doi sîni frumoși și obraznici. Octav îi admiră o vreme, ca un copil, ce privește un animal, fără curaj, dar cu dorința de a pune mîna pe el.

— Ce mai spui tu, Octave ? întrebă Ady, dînd fumul pe nas.

— Nimic.

Urmă o pauză lungă, Ady comandă un coniac mare cu sifon, iar bărbatul lăsă intenționat loc tăcerii, știind că femeia va vorbi.

— Octave, mi se pare că se întîmplă ceva cu tine ? ! întrebă ca și cum ar fi vrut să sublinieze că și cu ea se întîmplă ceva sau același lucru.

— Și mie mi se pare că se întîmplă...

— Tu erai un om așezat, un om de casă, cu principii conservatoare, disprețuiai cofetăriile, cafeneaua... Și-acum, seară de seară...

— Poate am motive !

— Doar n-ai vreun necaz... acasă... În familie... Vreau să zic... și Ady deveni curioasă.

— Ei... mai bine să discutăm despre altceva, o rugă moale Octav.

— Viața asta nu e decît o ciudată și inexplicabilă experiență pe care cineva o face cu noi. Sîntem un fel de cobai, sfîrși ea mulțumită că a aflat totuși ceva important.

— Măcar de-am fi niște cobai pe spinarea cărora să se stabilească niște mari adevăruri, completă Octav și o îmbie pe femeie să bea. Mai comandară apoi cîte un coniac mare cu sifon. Femeii i se cam urcase coniacul — băut dintr-o dată sau poate mai băuse undeva — la cap și vorbea cu exagerată poftă. Din două înghițituri sorbi și suta următoare și mai ceru un coniac, de data aceasta mic. Se vedea bine că e pornită și măcinată de niște necazuri ori dezamăgiri.

— Am fost și eu un cobai. Un cobai frumos. Fostul meu soț s-a căsătorit cu mine numai fiindcă eram frumoasă și aveam un corp „superb". Avea o deosebită plăcere să mă prezinte prietenilor, cunoscuților. Se dădea ușor la o parte, arăta cu mîna și spunea : „Vă rog să-mi permiteți, soția mea". Și privea cu mîndria geambașului... Era o brută...

— Bietul... a fost soțul tău.

— Stăpînul meu. Avea pretenția, la un moment dat, să-l spăl pe picioare... De fapt, ce să mai vorbesc toată viața mea a fost o parodie, o nebunie.

— Toți avem cîte un stăpîn, mai mic sau mai mare, și toți avem momente de nebunie în viață, cînd nu mai raționăm, cînd ne pierdem luciditatea și ne lăsăm pradă instinctelor..., spuse Octav cu voce ștearsă, joasă, ca pentru el și începu să se joace cu un inel masiv de aur

de pe mîna femeii. Ady îl privi mirată un moment, apoi acceptă jocul, îşi răsuci mîna uşor şi o lăsă toată în palma lui.

— Numai pe un bărbat mi-e ciudă şi-l urăsc îngrozitor, spuse Ady cu teamă şi mînie, amestecată cu silă şi regret. M-a minţit, şi-a bătut joc de mine şi m-a făcut de rîsul lumii...

— Nu ştiai că bărbaţii încep să vorbească prin a minţi, prin a nu fi ceea ce sînt ? întrebă absent bărbatul, răsucind în degetul femeii inelul.

— Vorbea prea frumos şi l-am crezut. Apoi, am avut şi neşansa să-l iubesc. L-am iubit ca o proastă...

— Cum te-a păcălit ? — şi vocea lui trădă o uşoară ironie.

— Superb. Eram în anul trei la engleză. Trăisem trei ani la T. ca studentă — un vis. O poezie... Jururi, baluri, petreceri. Aveam trecere şi mă ştiam distra. Unii m-au cerut în căsătorie şi în felul acesta m-am îndepărtat de ei pentru totdeauna. M-au scîrbit... Nu, nu eram sfîntă, nici nu mi-e ruşine s-o spun. Avusesem o frumoasă aventură cu un lector de la noi, de la filologie, apoi în anul doi cu un medic chirurg. Într-o seară, ieşind de la cantină am cunoscut un inginer din R. Venise să aducă o scrisoare unei fete din cămin. Ploua. S-a oferit să mă conducă. N-aveam umbrelă. Era înalt, subţirel brunet cu ochi negri, naiv şi sfios ca o fată. Aşa mi s-a părut. Şi era foarte elegant şi cu gust îmbrăcat. După cîteva zile, tot într-o seară şi tot pe ploaie, m-a aşteptat cu maşina. Avea un Wartburg. Mi-a deschis uşa din faţă, m-a invitat zîmbind tare trist. Am urcat convinsă că va zice să facem o plimbare, să mergem la vreo cabană şi începusem în sinea mea să-l dispreţuiesc

că a doua seară deja se gîndește la așternut. Spre surprinderea mea, m-a dus direct la Cămin și mi-a deschis ușa zîmbind la fel de trist. Atunci mi-a părut rău și mi-a fost ciudă că nu m-a plimbat. Aș fi vrut să merg cu el...

Ady își aprinse o țigară, ceru o cafea și continuă:

— Vreo săptămînă nu l-am mai văzut. Îmi era dor de el și nu știam de unde să-l iau... Apoi a venit. Cred că alegea dinadins serile ploioase... M-a căutat la cămin. Stătea zgribulit, sub streașină. „Vrei să facem o plimbare ?" m-a întrebat. Sigur că voiam, dar m-am uitat spre cer speriată, să nu fiu de acord chiar de la început. „Du-te și te îmbracă", mi-a spus el cu atîta liniște sau siguranță în glas încît mi-a părut bine. Mi-am strîns fîșul în talie, mi-am pus un batic legat sub bărbie și am plecat cu mașina, aiurea... Mă uitam cum plouă, auzeam zgomotul acela somnolent și monoton al ploii pe mașină și tăceam. O dată l-am surprins aruncînd o privire de animal lacom spre picioarele mele. Tăceam. Sus pe un deal ne-am oprit la un loc de parcare. Orașul era învăluit în ploaie. Neonul se vedea difuz, anemic în depărtare. Ne priveam în liniște. Apoi el m-a luat dintr-o dată, simplu, firesc, de parcă ne-am fi cunoscut de cînd lumea și m-a sărutat. Aproape o oră am stat acolo în deal, singuri, eu în brațele lui... Am trăit cu el de toamna pînă în mai. Deci tot anul trei. A fost o mică și superbă nebunie. Venea, mă lua cu mașina, mergeam la restaurante retrase, în bombe deocheate, la cabane și la R, la un prieten al lui. Îmi spunea că maică-sa e bolnavă și el o îngrijește, că a avut decepții în dragoste și că nu vrea să se însoare. Vorbea cu atîta căldură și înțelegere și mă impresiona, căci părea un

om singur, ca un cîine hăituit și flămînd. Realmente era un om însingurat, flămînd de dragoste, de viață, de prieteni... Așa părea... Ne potriveam atît de bine încît eram convinsă că pînă la urmă mă voi căsători cu el. Mă deranja însă un lucru : prea era lacom și niciodată sentimental ; încerca să fie, dar nu reușea ; era fals și rece. Adevărul a fost îngrozitor... De întîi mai, m-a invitat la el ; mi-a explicat că mama lui pleacă la țară și că vom fi singuri două zile. Era chiar în întîi mai, dimineața. Dormeam amîndoi, frînți, pe un recamier mare, lat... Acoperiți cu un cearșaf care noaptea s-a mototolit sub noi. M-am trezit brusc și m-am uitat la ceas, era șase și un sfert și bucuroasă m-am întors cu spatele spre el și m-am ascuns în brațele lui, cînd, mi-am dat seama că ne privește cineva : o femeie și un bărbat. Credeam că visez, am tras cearșaful și tot eu am întrebat, speriată : „Ce căutați, doamnă ?“ S-a trezit el... Scena a fost înfiorătoare. Femeia era nevasta lui. Aveau doi copii, o fată de șapte ani și un băiețel de cinci ani. Celălalt, bărbatul care venise cu soția, era fratele ei...

Mă mințise cumplit. Mamă-sa murise și nu din pricina ei, ci fiindcă era însurat nu mă putea duce acasă. S-a dat drept inginer și, de fapt, terminase ISEP-ul la București. Nevastă-sa era o femeie, culmea, foarte frumoasă și cumsecade, profesoară de geografie... S-a dus la decanat și m-a pîrît. Poate că și eu, în locul ei, procedam la fel... În fond, bine a făcut. I-a spus decanului că nu cere decît să mă avertizeze să-i las soțul în pace. Ba a cerut să nu mă exmatriculeze. Dar aveam „antecedente“, absențe, mustrări, și m-au exmatriculat. Acesta a fost începutul sfîrșitului...

— Fiecare avem dezamăgiri, căci se pare că pentru asta am venit pe lume, apăsă Octav pe aceeași coardă, mulțumit de ceea ce spusese femeia. Începutul e bun — reluă el în gînd — va trebui încet să spună totul. Apoi plăti consumația și ieșiră. Nu mai ploua. Sufla un vînt călduț de primăvară.

— Pot să te conduc ?

— Dacă nu te deranjează...

— Acum nu mă mai deranjează nimic.

Mergeau unul lîngă altul, cu același pas egal și lent, povestind, ca doi tineri ce abia s-au cunoscut și n-au curajul să se prea apropie...

— Nici pe tine nu te trage inima acasă, nu rezistă Ady să-și stăpînească curiozitatea.

— Ți se pare așa mare lucru ?

— A, nu, ziceam... Ah, și femeia găsi un prilej să-l prindă de mînă, să se sprijine pentru a sări peste o baltă, pe trotuar. O clipă el îi strînse mîna caldă, ușor transpirată, ea și-o trase încet, cu teamă ca el să n-o lase.

— Ce ai găsit tu la fostul tău soț înainte de căsătorie ?

— Îl cunoști ?

— Normal. De la fotbal. Nu ?!

— A, ai dreptate. Ce să găsesc ? Nimic. Popularitatea lui. Toată lumea îl saluta, îl respecta, avea o trecere grozavă peste tot și asta mă impresiona. În casă, era tot fotbalist : nu aveam ce discuta decît fotbal. Mînca bine, bea bine și dormea într-un sforăit continuu și obositor. După ce s-a lăsat de fotbal, s-a îngrășat. Și mie nu-mi plac ăștia grași, cu osînză, gălbejiți și moi.

—Ăștia ca Predoiu, aruncă absent procurorul, mulțumit că ajunsese acolo unde voia.

— O, dă-l naibii de bursuc. Atîta curte îmi face... Mă dezgustă bărbații mălăieți, care gem trei ore pînă să-ți spună ce vor...

— Așa cum e, se zice că-i afemeiat !

— O fi, dar pe mine mă lasă rece. Mă port drăguț cu el și-l las să mă piseze la cap, fiindcă îmi face întotdeauna poze, îmi developează filme...

— Și beți cafea împreună ?

— Și asta știi ?

— Și. Am văzut odată niște căni. Pe una erau urme de ruj.

— Mă invită la el, îmi dă șocolată, mă servește cu cafea, mă sărută sfios pe obraz deși eu știu că vrea altceva...

— Mîine ai ceva deosebit de făcut, un program, ceva ?...

— De ce ?

— Voiam să ne mai întîlnim !

Femeia tăcu — poate surprinsă, poate întrebîndu-se ce să răspundă. Traversau parcul orașului, prundișul aleii scîrțîia înfundat sub tălpile lor, copacii foșneau anemic și picuri mari cădeau de pe frunze. Octav privea îndrăgostiții otrăvindu-și sîngele cu sărutări pătimașe și se întrebă ce-ar fi s-o sărute pe Ady ?

— Mîine seară ?... Nu pot. Nu. Am o întîlnire. Trebuie să fac o vizită. Ady îl luă de braț, aproape se atîrnă de el, își culcă tîmpla pe umărul lui și chicoti : Nu ne vede nimeni, hai să mergem ca îndrăgostiții. Bărbatul se opri, îi întoarse ușor capul cu fața spre el și o sărută lung pe buze.

— Ce faci ? șopti ea mai mult de jenă și îi aranjă gulerul fîș-fîșului.

— Ce fac îndrăgostiţii... Doar tu ai spus... Şi se miră sau mai bine zis se amuză de răutatea lui şi, în genere, de cea a bărbaţilor.

Vîntul sufla mai tare şi era mai rece. Trecură podul peste rîu alături, tăcînd. Din turnul unei biserici vechi, un clopot cu sunet spart, dogit, bătea o jumătate de oră. Trei getaxuri trecură unul după altul şi ei aşteptară să poată traversa.

— A propos de getaxuri, spuse Ady, Iclodean, şoferul omorît din ancheta voastră, era pocăit. Ştiai ?

— Nu. Şi ce importanţă are ? păru indiferent bărbatul, deşi ideea i se părea foarte interesantă şi trebuia neapărat reţinută.

— Aşa... pocăiţii îs oameni ciudaţi, ambiţioşi, dar şi făţarnici şi perverşi... Colonelul Rotaru a urlat la un locotenent care voia să cerceteze îndeaproape persoana dispărutului, a lui Iclodean : „Omule, noi cercetăm crime, nu secte religioase. Dacă nu descoperim nimic pînă la 1 ianuarie anul viitor, ne pocăim amîndoi şi ne botezăm noaptea în rîu, ca ei..." Asta a fost prin septembrie. Acum sîntem în decembrie. N-au mult şi se pot pocăi că nu vor afla nimic. Dacă tu n-ai descoperit nici o urmă...

Se despărţiră. Octav îi sărută mîna şi-i promise că o va căuta la telefon, cu condiţia să fie totuşi cît mai discreţi ! Procurorul era mulţumit. De două luni se întîlnea mereu cu văduva, îi dăduse o serie de dovezi de afecţiune, o lăsase să creadă, şi o minţise chiar, că nu se înţelege cu soţia, o suspecta şi-i urmărea prietenii, se tutuiau şi mergeau destul de departe cu anumite... gesturi. Şi toate acestea fiindcă era convins că printre oamenii ce-au fost în apropierea crimelor, va trebui să descopere pe criminali.

9

Troleibuzele ce mergeau din centrul oraşului spre cartierul Belvedere erau aproape goale. La ora aceea, era aproape şase seara, lumea venea din cartier în oraş. Vornicu, mahmur, şedea singur şi nu putea scăpa de gîndurile sinistre ce-l urmăreau ca o umbră. Privea troleibuzele pline şi încerca să uite gîndurile acelea ce-l zgîndăreau şi-i aţîţau nervii, obosindu-l peste măsură. „Te pomeneşti că m-am zdruncinat într-atît încît am ajuns un obsedat, un maniac — gîndea el. Ori am început deja să mă ramolesc ?! De şapte luni umblu ca un apucat, bat la uşile oamenilor, îi deranjez, fac presupuneri, bănuiesc, dar nu descopăr nimic. Şi asta fiindcă sînt un idiot conştiincios. În locul meu, altul punea arma jos din clipa în care era anunţat că nu se mai ocupă de anchetă. Eu... În fond, dacă m-aş da bătut, ar fi prima mea mare înfrîngere. Cine ştie... Poate că sînt de mult un învins, dar mă zbat fiindcă nu vreau să recunosc, să cred că aşa este. Adevărul n-a fost încă descoperit, aşa că încă nu pot şti dacă sînt un învins".

— Cumpără ghiocei, boierule ! Ia un buchet. Numa' un leu buchetul.

Îşi ridică privirea şi văzu o ţigancă bătrînă cu un coş cu ghiocei în mînă. Zîmbi vag, cu părere de rău şi-i spuse că nu cumpără.

— Ia boierule, vine primăvara. Ghioceii aduc noroc !

O refuză din nou şi ţiganca se aşeză mai în faţă, pe banchetă. „Primăvara — murmură el — şi abia sîntem la sfîrşitul lui ianuarie". Merseră trei staţii. La a patra, după ce-l mai îmbie o dată, cumpără două buchete

de ghiocei ; le puse în buzunarul paltonului, cu grijă, să nu-i zdrobească.

— Să-ţi dea Dumnezeu noroc, boierule şi viaţă lungă, îi mulţumi ţiganca şi coborî.

Octav coborî la capăt, îşi ridică gulerul paltonului, era frig şi zăpada scîrţîia sub picioare, un vînt nervos şfichiuia faţa şi urechile, venind vijelios din susul rîului. Nu ştia nici el a cîta oară se ducea la Iclodean Nastasia, femeia şoferului ucis. Şi asta dintr-o logică ce i se părea extrem de simplă : Iclodean fusese singurul om care i-a văzut pe cei doi criminali în noaptea aceea de iulie, el i-a dus undeva cu maşina, deşi minţise cu neruşinare la interogatoriu. Apoi el a fost brusc suprimat două zile mai tîrziu şi nu se ştia de cine. În această situaţie, Octav lucra cu încăpăţînare ; asculta oameni, audia martori, lua declaraţii şi stătea, căuta pe cît posibil să facă acest lucru mai mult în apropierea celor părtaşi, ca martori şi victime la cele două crime. Nevasta dispărutului, o femeie măruntică, ageră, cu ochi cenuşii de pasăre de noapte, îl primea de fiecare dată tăcută şi indispusă. Îi oferea doar loc, răspundea simplu cu „da" sau „nu" şi, cînd procurorul îi cerea, cîte un pahar cu apă. Femeia se ţinea încă bine, nu arăta să aibă 55 de ani cît avea în realitate şi era extrem de rece şi de răutăcioasă. „Viaţa soţului ei trebuie să fi fost un chin lîngă un asemenea sloi", îşi spuse Octav odată, aşteptînd să-i deschidă. Şi nu mică i-a fost mirarea cînd a găsit înăuntru, la ea, un bărbat puţin cărunt, doar în pijama. Ea i-l prezentă drept „un frate" şi procurorul crezu şi nu crezu ce spuse femeia. Observă însă că faţa ei avea o altă culoare şi ochii ei erau nervoşi şi neliniştiţi. Apoi îşi aminti că pocăiţii sînt „frate" şi „soră" unul pentru altul.

Ajunsese la poarta cunoscută lui, vîrî mîna prin zăbrelele gardului, trase zăvorul, dar observă că era închisă cu cheia. Sună de cîteva ori şi nu-i răspunse nimeni. Nu era nici o lumină. Se plimbă cu mîinile la spate prin zăpada moale, privind casele şi locurile din împrejurimi. Intră în vorbă cu un bărbat înalt şi subţire, doar cu pălărie şi fular învîrtit în jurul gîtului, fără palton, care ducea o găleată cu apă.

— Iertaţi-mă că vă deranjez, aş avea o rugăminte.

— Poftiţi, spuse bărbatul înalt şi subţire punînd găleata jos.

— Locuiţi de mult aici, în cartier ?

— De... Cam de 20 de ani. Mai exact de 19.

— Aş vrea să discut cu dumneavoastră, cu cineva care cunoaşte bine familia Iclodean ; o să vă spun şi de ce, e o chestiune complicată şi nu doresc decît aşa, un fel de caracterizare, nişte amănunte... se încurca şi exprima anevoie Octav şi asta îl enerva.

— Ceva poate că aş putea să vă spun şi eu... Nu ştiu exact ce vă interesează...

— Tot ce ştiţi despre ei şi credeţi că-mi puteţi spune.

— Poftiţi atunci înăuntru, îl îmbie bărbatul şi se recomandă : Chioreanu. Am fost învăţător, acum sînt pensionar de boală şi, arătînd găleata, mă ocup de gospodărie.

Intrară într-o bucătărie unde o femeie cu părul alb croşeta şi apoi într-o cameră mai puţin încălzită unde, se vedea bine, nu dormea nimeni. Dezbrăcaţi, cei doi se simţiră mai uşori şi mai puţin stîngaci. Ba se găsiră şi pămînteni : erau din părţile Sălajului. Vorbiră de locurile natale, de colegi şi de studii, Octav îi explică apoi pe larg ce urmărea şi învăţătorul îi povesti urmă-

toarele, după ce soția lui, femeia aceea cu părul alb, le aduse cafele și o sticlă cu vin.

— În primul an, după ce-am terminat școala normală, am funcționat ca învățător suplinitor într-o comună, Țiganca-i spunea, pe Valea Someșului. Era prin octombrie, vreme frumoasă, copiii erau în recreație și se jucau. M-am dus în curtea primăriei, peste drum, unde vreo zece oameni săpau o fîntînă. Era destul de cald, oamenii lucrau numai în cămăși și primarul, cu mîinile în buzunare, fuma și se uita la ei. Văzîndu-mă că mă apropiu, nu știu ce i-a venit să întrebe: „— Ai auzit de pocăiți, domnu' învățător?" „— Am auzit", i-am răspuns. „Ce crezi dumneata, ce fel de oameni îs pocăiții, cine-s ei? m-a întrebat primarul, devenind curios. Și i-am răspuns: „Sînt bețivi, curvari, escroci care nu și-au putut stăpîni viciile, nu și-au putut înfrîna poftele și s-au pocăit". Ei, nu vă spun, că deodată au venit lîngă mine trei din țăranii ce lucrau la fîntînă cu lopețile în mînă, încruntați și mînioși, gata să mă lovească. „— Cum îți permiți să ne hulești astfel, mucosule?" mi-a aruncat unul cu nas coroiat și un zîmbet ironic pe față. N-am știut ce să răspund, m-am fîstîcit și-am roșit. Primarul a rîs. Ei bine, cel care vorbise, cu nasul coroiat și zîmbetul disprețuitor, era Iclodean. Așa ne-am cunoscut.

— Vasăzică e pocăit...

— Și încă din ăla înrăit. Noroc și sănătate, și învățătorul își îmbie oaspetele să bea din vin. E un vin propriu, din via mea. De doi ani îl am.

— Bun vin, se miră procurorul și goli paharul cu gîndul la pocăit.

— Atunci, în curtea primăriei, Iclodean m-a întrebat: „— Cu ce eşti dumneata mai bogat ca mine? Cu ce? Pe amîndoi soarele ne luminează deopotrivă. Am dreptate?" „— Aveţi, zic, dar nu sîntem chiar la fel, nu strălucim la fel în lumina lui. Uitaţi-vă, şura baronului — era o casă nu alta, cu geamuri mari, cu ziduri văruite, ca un palat — străluceşte la fel ca şcoala noastră?" Şi i-am arătat şcoala, o căsuţă veche cu paie de care se rezema o hazna căzută într-o rînă. Unii din oamenii ce ne priveau au rîs, alţii au tăcut încruntaţi. Pe urmă mi-a spus primarul să am grijă, că sînt mulţi pocăiţi în sat, că-s răi şi neiertători. Am stat un an în sat şi-am venit apoi dascăl în T. După zece ani l-am întîlnit pe primar din nou, întîmplător, la C. la chirurgie, operat de hernie. Eu aveam un frate acolo, operat de stomac şi, ducîndu-mă la el, l-am descoperit pe primar în patul vecin. Din una în alta, ştiţi cum e omul la vorbă, am ajuns şi la el, la Iclodean. Domnule, are o adevărată istorie.

Tatăl lui, Isidor îl chema, a fost beţiv. În cîţiva ani şi-a băut averea şi i-a făcut nevestei cinci copii. Odată s-a dus la tîrg cu doi boi, i-a vîndut şi o săptămînă a stat la oraş în cîrciumi şi bordeluri, a măcinat toţi banii şi s-a întors în sat beat, cu lanţurile boilor şi cu clopoţeii în jurul gîtului, plîngînd. Şi-a alungat nevasta, a bătut-o şi cîţiva ani mai tîrziu femeia a murit de gută. Isidor şi-a dus acasă cinci neveste, femei din satele învecinate, dar nici una n-a stat cu el. Era afemeiat şi rău la beţie. L-au dus pe front, în primul război mondial, şi s-a întors fără un picior. Toată lumea îl compătimea că s-a nenorocit pe front. Mai tîrziu a povestit singur că nici n-a apucat să vadă frontul: s-a îmbătat într-o pivniţă în timp ce afară se zguduia

pamîntul sub focul artileriei. Un proiectil a izbit peretele pivniței și un butoi s-a răsturnat și i-a zdrobit piciorul. Zice că era atît de beat încît rîdea, bea și le spunea celor ce-l priveau îngroziți: „Așa m-am îmbătat că nici picioarele nu mi le mai simt". După ce s-a întors acasă, în cîrje, cu un picior tăiat de deasupra genunchiului, a mai trăit un an și s-a spînzurat. Pe copii i-au luat neamurile și oamenii din sat. Cel mai mare, ăsta de-a murit, șoferul, avea 15 ani și-i semăna leit lui Isidor. Îi plăceau femeile, băutura fuma și era leneș. L-au luat să-l crească două văduve, ceva neamuri mai pe departe cu Isidor. Rele de muscă, văduvele au trăit pe rînd cu Ilie, așa-l chema, și-au făcut din el un neisprăvit. Era întreținut de femei. Ziua dormea și noaptea era a lui... Nimeni nu-și explica ce găseau femeile la el că era urît și rău, ori poate tocmai obrăznicia și brutalitatea lui plăceau. S-a îndrăgostit lulea de o fată, se spune foarte frumoasă, din alt sat și s-a însurat cu ea. În trei ani, la rînd, fata i-a făcut cîte un copil și el a început s-o urască, s-o bată și s-o umilească, fiindcă nu-i plăceau copiii. A dat apoi peste nevastă-sa asta, Nastasia, care era urîtă și noduroasă, dar după care bărbații mureau, nu alta. Femeile astea, unele, pesemne au pe dracu în ele. Nastasia era măritată cu un țăran avut și chipeș, dar nu se mulțumea cu el. Asta pînă într-o zi, cînd a dat peste Ilie. Nastasia era mai bătrînă cu 10 ani ca el și pocăită. Nastasia l-a pocăit, l-a făcut să se despartă de nevastă, să-și lase copiii pe drumuri... Într-o seară, bărbatul Nastasiei l-a găsit pe Ilie cu nevastă-sa în șură și a împlîntat o furcă în spatele lui. Ilie a luat o țepușă de la car, l-a lovit în cap, omorîndu-l pe loc, apoi a căzut și el în nesimțire. Ilie a fost condamnat atunci la cinci ani pen-

tru omor fără voie şi, ieşind doi ani mai tîrziu, după o amnistie, s-a întors în sat, la Nastasia, pe care a găsit-o cu unu', a luat-o şi-a venit aici în '45, şi-a cumpărat casa pe banii ei şi s-au izolat de lume. Vipera asta, aşa bătrînă cum era, l-a trişat şi aici, mereu, mai ales cu un predicator spîn, bătrîn şi tuberculos.

Băură vin, Octav, impresionat, nu comentă, mulţumindu-se să întrebe:

— Ce-o fi găsind în femeia asta?

— Cine ştie...

— Copii n-au?

— Ba da. Au o fată, măritată la Bucureşti. Nu-i pocăită şi nu seamănă de loc cu tat-su. De fapt, tat-su n-a putut-o vedea în ochi niciodată.

— Ciudaţi oameni pocăiţii ăştia... Procurorul ceru voie să-şi aprindă o ţigară.

— Vedeţi, eu abia la spital, cînd primarul mi-a povestit toate minunile astea, am înţeles de ce-a venit Ilie cu lopata la mine atunci cînd săpa în curtea şcolii... Fără să-mi dau seama, spunînd că-s beţivi, curvari şi oameni de nimic, l-am lovit exact unde-l durea mai tare.

— Aici, ca vecini, aţi discutat cu el, vorbeaţi cînd vă întîlneaţi?

— Nu ştiu dacă în 20 de ani am schimbat mai mult de 10 cuvinte. Pe mine nu mă putea suferi... Mă ura.

Octav plecă tîrziu, mişcat de noutăţile aflate, hotărît să insiste, s-o descoase pe femeie pînă va ceda, întrebîndu-se cum ar putea-o întîlni pe fată! Şi regretă că nu l-a rugat pe învăţător, care şedea la a cincea casă de Iclodean, pe partea cealaltă, să-l anunţe dacă o va vedea cumva. Frigul se înteţise. Căută în buzunar ghioceii, îi pipăi să vadă dacă nu i-a turtit şi urcă în

troleibuz mulţumit că nu umblase degeaba şi că îi va face o surpriză Danei.

Din ziua aceea, Octav Vornicu se interesă mai îndeaproape de pocăiţi, căută cărţi pe această temă. Voia să afle cine sînt ei şi ce vor. Nu ştia exact de ce, dar îl bănuia şi mai mult pe şofer, credea, şi era aproape convins că el ştiuse ceva despre criminali. E adevărat, acel ceva putea fi aproape neglijabil sau, dimpotrivă, un fapt esenţial şi hotărîtor. Cîteva zile refăcu din nou tot itinerarul celor două crime, confruntă toate declaraţiile, mărturiile şi probele pe care le deţinea, reciti toate însemnările şi hîrtiile unui dosar destul de voluminos, avu o întrevedere lungă cu colonelul Lică Rotaru, rămasă fără rezultat. Colonelul nu acceptă nici în principiu ipotezele lui Vornicu, era decepţionat şi iritat, căci nu înaintase cu ancheta decît extrem de puţin, îşi pierduse vremea urmărind nişte indivizi care şi-au cumpărat în acea vreme case sau maşini şi se dezvinovăţea şi încerca să se consoleze cu ideea că, dacă lucra el în cauză, de la început, la ora asta, adică la şapte luni după crime, n-ar mai fi avut probleme.

Într-o zi, la început de februarie, după ce în alte două rînduri îl mai vizitase pe învăţător, sună iar la poarta de lemn a casei Nastasiei Iclodean. O poartă vopsită în verde, cu un rătez pus pe dinăuntru, dar în ultima vreme mereu închisă cu cheia. Spre surprinderea lui, veni să-i deschidă o doamnă, avea verighetă, cam la douăzeci şi ceva de ani, urîţică şi slabă, cu figură inexpresivă. Înţelese imediat că-i vorba de fata văduvei şi-i păru bine.

— Bună ziua, spuse tînăra femeie deschizînd poarta. Pe cine căutaţi ?

— Stimată doamnă, sînt de la procuratură şi aş dori să stau de vorbă cu dumneavoastră. Poate nu e cel mai potrivit moment, nu m-am anunţat, dar vă rog să mă înţelegeţi...

— Mă rog, spuse femeia şi zîmbi larg. Poftiţi ! S-a încălzit şi e aşa o apă. Şi zicînd acestea, femeia o porni pe alee, ocolind băltoacele, urcă cele cîteva trepte de beton şi bărbatul o urmă, spunînd :

— S-au schimbat şi iernile... Acum la început de februarie e cald ca în aprilie... Sînteţi fiica doamnei Iclodean dacă nu mă înşel ?

— Da.

Femeia îl pofti în camera dinspre stradă, părea încîntată chiar, cu o faţă mai senină şi mai deschisă, de om oricum de înţeles. Nu avea acea mină rece şi rea, a maică-si. Îi semăna doar fizic şi după trăsăturile feţei...

— Fireşte, acum trebuie să vă spun de ce am venit, începu familiar Octav, în timp ce femeia se aşeză la masă, în faţa lui.

— Dacă vreţi, adăugă ea.

— Vă cer o mînă de ajutor. Am să vă explic despre ce este vorba. În vară, au avut loc în oraş două crime. Victima uneia din ele a fost tatăl dumneavoastră. Îmi e neplăcut să aduc acest subiect în discuţie, dar n-am încotro. (Spre surprinderea lui, observă că faţa fetei rămase inexpresivă, nu trădă nici un sentiment la auzul celor spuse de el. Şi continuă). Înainte cu o zi de a fi suprimat, am stat de vorbă cu tatăl dumneavoastră. Trebuie să vă spun că anchetasem toţi soferii de pe getaxuri care au fost de serviciu în noaptea primei crime, i-am rugat să ne spună ce clienţi au transportat, unde şi la ce ore. Ei bine, tatăl dumneavoastră nu mi-a spus unde a fost între orele 1 şi 3, ba a căutat să ne

ducă în eroare susţinînd că a avut un defect... Ştiţi foarte bine că ambele crime sînt o enigmă pentru noi. Tatăl dumneavoastră ne-ar fi putut fi de mare folos, dar...

— Am să vă spun tot ce ştiu, spuse femeia, rece. regret că n-am ştiut, poate veneam eu la procuratură... Atunci eram în concediu cu soţul meu la C. El a plecat pînă acasă, în satul părinţilor, iar eu am rămas la ai mei. Ce ştiu este că în noaptea dinainte de a muri, l-am auzit spunîndu-i mamei cu glas tremurat, îngrijorat, neobişnuit pentru el, că are impresia că a dus cu maşina doi indivizi suspecţi care, probabil, au săvîrşit o crimă, dar că el nu va spune nimănui nimic. Aici e o altă chestiune : tata, şi mama la fel, erau pocăiţi. Din tinereţe. Au încercat să mă pocăiască şi pe mine, dar n-au reuşit şi pentru asta m-au urît. Şi nu numai pentru asta. E o poveste lungă... Tata era de principiul că niciodată nu trebuie să-i faci nimănui rău, că tot ce se întîmplă cu omul e datorită voinţei adevărului şi a binelui, şi a lui Dumnezeu. Era încăpăţînat... Puteai tăia lemne pe el, că dacă îşi punea ceva în cap, nu i-l mai scotea nimeni. Vedeţi, acum îmi explic cum a murit, cît de absurd...

— Vă rog să repetaţi, să vă amintiţi exact ce-a spus, n-a vorbit despre ei, despre cei doi indivizi, nu i-a descris, n-a luat nimic de la ei ?...

— Atîta reţin, exact, cum v-am spus. Părea îngrijorat, speriat chiar, şi a precizat că a dus doi şi că impresia lui era că ei fuseseră autorii unei crime. Apoi au discutat despre altceva. Eu eram aici şi mă făceam că dorm.

— Aveau cu ei vreo sacoşă ?

— Asta nu ştiu.

— A pronunţat „indivizi" sau chiar „doi", vă amintiţi bine ?

— Doi. Exact aşa a spus. Femeia se gîndi o clipă, îşi aminti ceva şi spuse, desenînd pe masă : în noaptea aceea cineva a uitat în maşina lui o emblemă a unui hotel din Cuba ; un hotel cu 30—40 de etaje, frumos, cu palmieri în jur. A adus-o şi a pus-o ca semn de carte într-o culegere de poezii şi cîntări pocăite. Fusese lipită probabil pe un geamantan şi a căzut...

— Mai există undeva ? întrebă procurorul şi simţea o emoţie, ca un licean cînd fumează pe ascuns.

Femeia căută prin cărţile de pe un dulap în stil vechi, cu vitrine şi oglinzi, şi, spre surprinderea lui Octav, o găsi şi i-o aduse. Era într-o carte. O privi şi nu găsi pe ea nici un alt semn. În carte, lîngă emblemă, erau nişte versuri :

Cîte vedem ici pe pămînt
Toate sunt trecătoare
Toate se schimb ca un vestmînt
Şi'n urmă's fără valoare :
Ceasuri, zile, anotimpuri,
Ba şi anii trec mereu,
Nimic nu stă, numai singur
Cuvîntul lui Dumnezeu
Acest adevăr e vecinic...

„Ce versuri !" se miră şi cercetă cu atenţie semnul. Întrebă :

— Sînteţi sigură că în noaptea aceea l-a găsit în maşină ?

— Sigur. I-a spus mamei şi i l-a dat dimineaţa, după ce s-a spălat.

— Ar fi putut rămîne chiar de la cei doi, ce credeţi ?

— Asta nu mai ştiu...

Femeia coborî storurile şi-şi servi musafirul cu cafea.

— Credeţi că din cauza ideilor, a crezului său, tatăl dumneavoastră era în stare să tăinuiască o crimă ?

— Cred că da. Era un om rău. Mă ura. Şi eu îl uram. De fapt, eu nu sînt fata lui. Mi se pare că şi el ştia. Nu sînt însă sigură. Mie mi-a spus o soră de-a mamei, care nu e pocăită, că mama m-a făcut cu un pocăit care a murit într-un accident de tren. Tata nu iubea copiii, era ursuz şi afemeiat. Nu-i vorbă că nici mama nu era uşă de biserică. Iertaţi-mă că vorbesc aşa de părinţii mei, dar nu merită să-i apăr. Viaţa mea a fost un chin, o tortură... Pînă la zece ani, m-au crescut bunicii, la ţară, apoi tata şi mama... Am avut şi un frate... copil al lui taică-meu... S-a dus într-o zi pe rîu, să se dea pe gheaţă. Era iarnă. Nu s-a mai întors. Eu şi nişte copii l-am căutat... Tata s-a dus pînă la marginea rîului, nu l-a găsit şi s-a întors. Şcoala şi vecinii au anunţat poliţia. L-au căutat fără să-i dea de urmă. Tata dormea. Pe fratele meu, avea 12 ani, l-au găsit cîinii îngheţat sub zăpadă. Se crede că a căzut şi a leşinat, lovindu-se la cap. Apoi a îngheţat. După două zile a nins. Ştiţi de ce nu l-a căutat tata şi nici n-a anunţat poliţia ?

Octav o asculta şi uneori se întreba dacă femeia nu minte. Dădu din umeri şi sorbi din cafea.

— Fiindcă el zice că dacă a dispărut, dacă a murit, a fost voinţa adevărului, a lui Dumnezeu, aşa trebuia să fie. Închipuiţi-vă, ce îngustime, ce absurditate...

— Hotel Royal — Havana, citi Octav pe emblema dreptunghiulară şi se întrebă în gînd, notînd o altă idee la ordinea zilei : „Cine a fost în Cuba ?"

— Mai aveţi speranţe ? întrebă femeia, răsucind pe deget o buclă de păr negru ca smoala.

— Ce să fac? Datoria mea e să cercetez și să sper. În privința pocăiților, mărturisesc sincer, eram foarte naiv. Adică, nu-i cunoșteam... Ca să nu facă nimănui rău, preferă să tacă și să nu spună ceea ce știu, nici cînd se cere... Ce spuneți dacă vă iau această emblemă?

— Nimic. Vă rog... Dacă v-ar folosi...

— Bine, doamnă, vă mulțumesc. Vă rog să vă gîndiți, poate vă mai amintiți și alte amănunte. Aș vrea mîine să vă mai răpesc un ceas.

— Cum doriți... Dar nu aici. Va fi mama acasă și în prezența ei nu putem discuta nimic.

Octav își luă rămas bun de la femeie și o invită a doua zi la procuratură. Ieși în stradă, adia un vînt călduț de primăvară, mirosea a pămînt reavăn și pentru prima dată după luni de zile, se simți din nou cel dinainte, calm, sigur de sine și optimist.

10

Trei săptămîni, cele care mai rămăseseră din luna februarie, Octav și le consacră cercetării meticuloase a celor care au fost în Cuba, a neamurilor și prietenilor lor. De la sectorul de pașapoarte al miliției, încă în dimineața ce-a urmat discuției cu fata lui Iclodean, primi lista cu cei ce fuseseră plecați în Cuba în urmă cu un an. Erau opt oameni: doi medici, un biolog, un ziarist, un profesor universitar, un inginer și doi muncitori. După îndelungate analize, ajunse la concluzia că singurul care prezenta anumite amănunte nu lipsite de interes era inginerul Vladimir Boghiță. El se întor-

sese în iunie, deci cu o lună înaintea crimei, şi avea un frate, Leon, fără meserie, de două ori condamnat pentru delapidare, pentru uzurpare de titluri. Leon Boghiţă, om fără căpătîi, afacerist incorigibil, trăiă din învîrteli, nu lucra nicăieri, era văzut prin restaurante şi cafenele însoţit de amici sau de femei. Ultima dată, Leon, aflîndu-se la Constanţa şi găsind un buletin, a dat un telefon, în numele unui şef mare de la organul local al puterii de stat, la I.A.P.L. şi l-a rugat pe director să angajeze pe un nepot al său ca gestionar sezonier şi să-i dea salariul şi o primă de instalare. Ceea ce Leon obţinu, iar cu banii sustraşi astfel petrecu două săptămîni la Sinaia... Procurorul socoti că trebuie mai întîi să stea de vorbă cu fratele lui, cu inginerul Vladimir Boghiţă.

Primindu-l la procuratură îi ceru scuze pentru deranj şi-i explică în mare despre ce este vorba. Nu suflă un cuvînt despre crime, căci asta ar fi însemnat iar vîlvă în oraş şi nu dorea, sub nici o formă, aşa ceva. Trebuia să lucreze în ascuns, să dea necunoscutului „adversar" totala impresie că nu mai e urmărit, să-i lase astfel timp şi linişte să se relaxeze şi, eventual, cine ştie prin ce mijloc sau întîmplare, să comită o mică greşeală şi să dezvăluie un fir, un simplu fir din ţesătura enormă a faptelor. De aceea, îi preciză inginerului că urmărea un furt de bani şi nu era vorba de vreo bănuială, dar că Leon fusese mereu văzut în anturajul unui individ bănuit. Vladimir, un bărbat masiv, chel, între două vîrste, grav şi negricios, asculta calm, apoi explică cu voce uşor iritată :

— Fratele meu e, din nefericire, un ratat şi un escroc. Nu pot ascunde, şi n-ar avea rost, adevărul. Ştiu prea puţine despre el. Nu ne vizităm, nici nu simţim lipsa.

M-a făcut prea mult de ruşine. Uneori, nici pe stradă nu ne salutăm. Din cînd în cînd, vine pocăit cu cîte o ciocolată de 10 lei pentru copii şi-mi cere, mie, douătrei sute de lei să iasă dintr-o încurcătură. Vă mărturisesc sincer că-i dădeam şi, ceea ce mă surprindea, întotdeauna aducea banii la data promisă. Alteori, vine să mănînce la ore cînd ştie că eu nu sînt acasă. Mă ocoleşte că eu îl fac cu ou şi cu oţet.

— Cum vă explicaţi naufragiul lui Leon ?

— Cred că numai într-un fel. Fiind student, asta în urmă cu opt ani, a locuit în gazdă, într-o cameră, cu nişte studenţi agronomi, golani de speţă aleasă, afemeiaţi, cartofori şi beţivi. Nopţi la rînd, jucau poker pe bani sau aduceau femei, le escrocau şi le alungau. A rămas repetent, l-au exmatriculat, pe doi din colegii de cameră i-au condamnat pentru huliganism. Şi-au bătut un conferenţiar...

Şedeau în fotoliile de piele. Inginerul fuma obosit, focul ardea somnolent în sobă şi discutau ca şi cum ar fi comentat un spectacol. În apropiere, sunau trist clopotele catedralei.

— Aţi adus din Cuba nişte embleme din acelea ce se pun pe geamantane ?

— Am lipit cîteva pe geamantane.

— Nu vă amintiţi, aţi împrumutat cumva fratelui vreun geamantan ?

Vladimir trase adînc din ţigară, fumul îi ascunse faţa în ceaţă şi răspunse după cîteva clipe de gîndire :

— A fost într-o zi pe la noi, mi-a spus soţia, şi i-a cerut un geamantan. Zicea că pleacă la Bucureşti, la Silvia. Avem acolo o soră. Nu ne-a mai adus geamantanul şi mi-a fost necaz, fiindcă fusese un geamantan bun, de piele, nu prea aspectuos, dar practic.

— Nu v-a spus ce-a făcut cu el ?

— Parcă mai spune el ce-a făcut. L-o fi vîndut... Zicea că-l are acasă...

Octav îl rugă pe inginer să nu discute cu nimeni despre această întrevedere şi să nu vorbească nici cu fratele său. Cîteva minute mai tîrziu, după ce inginerul plecă, ceru alte informaţii, fotografii ale lui Leon şi-l rugă pe colonelul Oprescu, care-l cunoştea bine pe Leon (îl mai anchetase), să-l caute şi să-l aducă la el. La unu şi un sfert, Oprescu îl aduse pe bănuit direct dintr-o cafenea. Leon era subţirel, blond, cu un aer de uşoară plictiseală, flegmatic. Să tot fi avut treizeci de ani.

Octav îl servi cu ţigări, Leon se aşeză sigur de el în fotoliu, încîntat parcă pentru această invitaţie, cu calmul omului care ştie că n-a făcut nimic.

— Domnu' Leon, îl luă moale procurorul, avem o întrebare pentru dumneata.

— O, cu plăcere. Vă rog, se oferi gentil Leon, aprinzînd bricheta. Şi-o întinse şi procurorului care se juca cu o ţigară.

— Poţi să ne spui unde erai anul trecut, în mai ? şi Octav avu sentimentul, presimţea că nu merge pe drumul bun.

— Cam complicat. Păi, unde eram ? Aşa, mai... La Bucureşti la soră-mea, la Silvia.

— Nu ţi s-a furat nimic pe tren, la Bucureşti ?

— Mie ? se miră Leon.

— Întrebam serios dacă nu vi s-a furat ceva ? reluă Octav şi întîlni privirea derutată a lui Oprescu.

— Nu, dom'le. Nu mi s-a furat în viaţa mea nimic, se încruntă Leon.

— Ai împrumutat cuiva un geamantan ?

— A ! Ştiu. Frate-miu s-o fi plîns că i-am luat un geamantan. E adevărat. O să i-l dau. Pentru asta e păcat să facă atîta caz. Cînd îl găsesc, am să i-l duc imediat acasă. Doar nu-şi închipuie că am nevoie de geamantanul lui.

— Unde-i geamantanul, l-ai dat cuiva, că doar singur nu putea să dispară ?

— Asta-i bună. Trei oameni serioşi ne ocupăm de fleacuri. De un geamantan... Dă-l dracului, îi cumpăr două. Promit !

— Nu-ţi aminteşti, nu cumva ţi-a fost furat ? întrebă Octav întorcînd discuţia cum îi convenea lui.

— Nu, tov. procuror. Ştiu unde e. Mi l-a luat un amic să-şi ducă hainele la spălat. Pe urmă mi-a spus ca să i-l las, că nu ştiu unde se duce. Şi nu mi l-a mai dat nici azi. Zice că e la o soră a lui la Timişoara. Zău, geamantanul ăsta mă surmenează.

— Amicul dumitale are un nume, o adresă, ceva ?

— Îl cheamă Ciceu şi prietenii îi zic Cik.

— Unde lucrează ?

— Şomer, zise Leon şi stinse ţigara în scrumiera de pe birou. Fără ocupaţie.

— Unde v-aţi cunoscut ?

Leon se jucă cu degetele pe masă, se uită în pămînt şi răspunse încet :

— La penitenciar.

— A fost condamnat şi el ?

— Da.

— Pentru ce ?

— Zicea că a făcut ceva învîrteli de bani şi falsuri de acte. Vindea diplome de liceu şi certificate de absolvire a VIII sau X clase. A cîte aveai nevoie, se învioră Leon. „Colabora“ cu un director de şcoală. Pe urmă l-au prins.

— Şi cui vindea diplomele ?
— Oho ! Avea încă prea mulţi clienţi. 5000 de lei o diplomă ! Ieftin.
— Dumneata lucrezi ?
— De o lună. Da nu ştie nimeni.
— Unde ?
— La termocentrala ABCD-ului.
— Ce faci acolo ?
— Electrician de precizie. Am două meserii : electrician şi zidar.
— Ai urmat vreo şcoală sau ai învăţat în penitenciar ?
— Ce şcoală ?... La şcoală nu se învaţă ! În penitenciar. Şi engleza am învăţat-o. Vorbesc perfect. Azi-vară am făcut pe ghidul la O.N.T.
Leon plecă înclinîndu-se şi salutînd respectuos.
— Ce puşlama, spuse Octav. Un om cu un fond bun pe care se poate lucra. Dar ce folos că nu e cine... Şi zicea că lucrează, iar tu l-ai găsit în cafenea ?
— Nu, e de noaptea. A lucrat azi-noapte, adăugă Oprescu.
Un ceas, Octav îi explică amănunţit toată situaţia, toată munca lui ascunsă de luni de zile şi-i ceru sprijin colonelului. Se despărţiră tîrziu, după ce colindară împreună toate magazinele, să cumpere mărţişoare nevestelor.

Se simţea în aer o primăvară răscolitoare şi senzuală. Venise prea devreme, tandră şi cotropitoare, de parcă nu fusese niciodată iarnă. Octav o însoţea pe Dana să facă diverse cumpărături.
Aerul proaspăt mirosind a pămînt şi zăpezi topite îi dădea sănătate şi curaj, se simţea mai puţin ostenit şi mai optimist. Nu-i făcuse nicicînd plăcere să se învîr-

tească după Dana prin prăvălii, să se oprească în fața fiecărei vitrine, să rătăcească în neștire prin viermuiala aceea de oameni. De data aceasta, ideea i se păru de-a dreptul formidabilă, căci acasă se simțea legat, închis între gratii. Femeia se uita în vitrine, intra în magazine, el o urma tăcut, uneori o mai întreba cîte ceva, îi arăta un furou sau o bluză cu care i-ar sta bine, și se gîndea captivat la ancheta lui. În dimineața aceea se „familiarizase“ cu Traian Ciceu, îl văzuse în fotografii, o figură pocită care cerea pumni, un om scund, greoi în mișcări și în vorbă, cel puțin după aparențe. Fusese de trei ori condamnat : pentru bigamie, pentru furt calificat și pentru fals în acte publice și uz de fals. „Dacă e el, mîine la prînz i-l duc șefului, gîndea Octav. Dacă nu, mai cercetăm“, și un fior rece i se furișă de-a lungul spinării. În centru, Dana îi aranjă gulerul cămășii și-i spuse, ghicindu-i gîndurile :

— Gata ! Mă duc acasă că nu mă mai țin picioarele. Tu dacă vrei, mai rămîi...

O conduse pînă la autobuz și se întoarse în centru, hotărînd în sinea lui să-și scoată mașina din garaj și să înceapă să umble cu ea. Rătăci prin mulțime furat de întrebările ce-l frămîntau, privind atent doar mutrele bărbaților.

Nu mai ținea socoteala celor pe care-i bănuise și anchetase în această cauză. Urma Traian Ciceu. Al cîtelea era ?! Procurorul socoti că e bine să fie prevăzător și să lucreze cu mult tact. Dacă intervenea brusc, începea pe loc interogatorii, se descoperea fără să vrea și asta i se părea o greșeală capitală. Urmăriți și urmăritori acționau în liniște, neștiuți, necunoscuți, într-o lungă noapte. Dacă l-ar fi reținut pe Ciceu și el ar fi fost

într-adevăr vinovatul, celălalt ar fi știut imediat și s-ar fi apărat. Un lucru era cert : fuseseră doi. Pe de altă parte, au lucrat foarte bine, cu un sînge rece uimitor și cu o exactitate de mari profesioniști. În aceste condiții, Octav se mulțumi să strîngă date și informații despre Traian Ciceu, să-l urmărească cu grijă pretutindeni. Asta dură aproape o lună de zile. Timpul i se păru mult prea lung și ajunse la marginea răbdării. Mizase că în cercul de prieteni ai lui Cik va putea descoperi, sau bănui cel puțin, pe amicul cu care înfăptuise crima. Și mai aștepta un lucru posibil ! Ceea ce, de altfel, se și întîmplă. Cik își petrecea serile prin cîrciumi și cofetării, umbla după femei, bea noaptea tîrziu... Procurorul îl cunoștea acum perfect, ba îi cunoștea și hainele și pantofii cu care umbla, locurile preferate, femeile pe care le curta. Îl enerva însă faptul că al doilea vinovat nu apărea, de parcă ar fi intrat în pămînt. Cik nu lucra nicăieri ; de meserie era măcelar. Avea 41 de ani, fusese căsătorit, își părăsise nevasta cu un copil. În tinerețe, făcuse puțin box și probabil din această pricină avea fața tăbăcită și diformă. Suferise mai multe condamnări, dar în ultima vreme arăta mai potolit, mai calculat și mai elegant ! De unde avea bani ?

Octav se plimba fără țintă prin oraș, era o vreme superbă pentru tinerețe și dragoste, iar el refăcea în cap, analizînd fiecare gest, fiecare fapt și mișcare, crima, asemenea jucătorilor de șah cînd își rejoacă și studiază partidele să vadă unde au greșit sau în ce variantă mai bună puteau continua. Era îngrijorat și din pricina lui Ady. Își juca rolul cu atîta abilitate și falsă sinceritate încît femeia se îndrăgostise și s-ar fi culcat cu el. Sim-

ţise asta în două, trei rînduri, fusese şi la ea acasă, dar hotărî să slăbească puţin acest joc, să nu intre în cine ştie ce încurcătură. Şi ca atare, pretextînd că primăvara îl supără ulcerul, se întîlniră mai rar.

Ceea ce aştepta să se întîmple — şi zilele acelea au fost pentru el un chin, văzîndu-l mereu, stînd la mese aproape de el ziua sau seara, călătorind în acelaşi troleibuz, plimbîndu-se pe strada lui — s-a întîmplat în noaptea de 2 spre 3 mai. După un chef lung pornit la 1 mai, Cik şi încă patru prieteni au violat două fete. Ele veniseră din M., erau cu bilet în circuit prin ţară, se opriseră în oraş şi doi dintre ei le cunoscuseră la restaurant. Pe la şapte seara, le-au dus acasă, la unul din ei, au cumpărat băutură, au pus muzică şi-au început petrecerea. Celor doi bărbaţi li s-au mai adăugat încă trei, printre care şi Cik, în vădită stare de ebrietate. Cik a adormit, iar ceilalţi, patru, le-au violat, le-au luat hainele şi s-au lansat într-o orgie. Pe la două noaptea, una din fete a fost lăsată afară, la rugămintea ei, fiindcă se simţea rău. Au lăsat-o să iasă în pielea goală, iar bărbaţii o priveau pe geam... Aşa goală, femeia a fugit în stradă, ţipînd, apoi a intrat într-un bloc unde a văzut lumină şi a telefonat la miliţie. Cei patru plus Cik au fost arestaţi dimineaţa, la ora cinci, unii de acasă, alţii din restaurantul gării ; singur Cik fusese găsit sforăind la locul faptei, întins pe o canapea.

Află abia după două zile că Cik, pe care nu-l mai văzuse prin locurile lui preferate, fusese arestat. Şi asta îi convenea procurorului şi se felicită că a avut atîta răbdare şi nu s-a năpustit asupra lui, descoperindu-se. „Acum, pot să lucrez în cea mai perfectă linişte şi discreţie, fără să las nici o bănuială". Avu grijă imediat să ceară reţinerea lui pentru cercetări, deşi era singurul

nevinovat dintre cei patru, căci el dormise mai tot timpul.

În 5 mai, Octav se plimba prin biroul invadat de soare. Dimineaţa era înaltă şi calmă, geamurile deschise, şi un aer proaspăt şi reconfortant umplea încăperea. Cik fu adus de un miliţian. Apăru transfigurat, obosit, parcă mustrat adînc de fapta sa, în costumul gri de tergal pe care Octav îl ştia. Procurorul îl rugă pe miliţian să aştepte la uşă, pe Cik îl servi cu ţigări şi lăsă să treacă, intenţionat, cîteva minute lungi. Apoi îl invită să ia loc şi se aşeză la birou.

— Ce ai de spus ? întrebă absent, dezinteresat, jucîndu-se cu o cutie de chibrituri, cercetîndu-l atent prin ochelarii de soare pe care-i purta pentru prima oară şi intenţionat în dimineaţa aceea.

— Nimic. Nu ştiu nimic...

— Adică ?

— Nu-mi amintesc. M-am îmbătat şi am adormit.

— Sigur ?

— Întrebaţi-i şi pe ceilalţi ! Nici nu ştiu bine ce-au făcut.

— Parcă ai vrut să te culci cu una din fete, nu-ţi aminteşti ? Eu te ajut, poate mă ajuţi şi dumneata...

— Da, da, eram foarte beat şi n-am făcut nimic.

— Domnule Ciceu, nu lucrezi, da ?

— Nu.

— De ce ?

— De ce să lucrez ?

— Să trăieşti şi dumneata ca oamenii...

— Şi dacă oamenii trăiesc rău ?

— Crezi că trăieşti mai bine ca ei, îţi închipui cumva o lume cu oameni numai ca dumneata ?

— N-am spus că aia ar fi mai bună. Dar pentru 1000 de lei nu se merită să lucrez și mai ales să mă pipăie ăia la poartă de cîte ori ies din abator.

Ciudat, gîndi Octav. Are dreptate. Pe ăia care fură milioane din buzunarul statului nu-i pipăie nimeni, dimpotrivă, lumea se înclină în fața lor și le spune „Să trăiți". Apoi spuse cu glas sigur :

— Dar sînt atîtea meserii, profesii pe lumea asta.

— Cel mai mult mi-ar fi plăcut să fiu procuror, spuse cu sarcasm Cik. Atunci anchetam și eu pe alții. Lumea stă de o parte sau de alta a legii. După cum sînt timpurile. Se împarte. Unii anchetează, ceilalți dau socoteală. Firește, în principiu. Uneori regula jocului se schimbă.

— Cu alte cuvinte, diferența între noi — lui Octav îi plăceau indivizii arțăgoși, energici, care se băteau și-i prefera lașilor care plîngeau și cedau din prima clipă — este doar locul unde ne aflăm, de care parte a legii sîntem...

— A, nu, nu asta voiam să spun. Așa a fost inițial. Dar, prin faptele noastre ulterioare, ne-am întărit poziția socială mai de voie, mai de nevoie, iar acum sîntem pe picior de „război". Două rotițe într-un angrenaj complex cu roluri bine definite.

— Bun. Să zicem că ai dreptate. Și ce ne rămîne de făcut ?

— Simplu : eu să mă feresc, dumneavoastră să apărați legea și să cercetați. Angrenajul nu se mișcă din voința noastră, ci noi ne mișcăm cu el... Sîntem siliți s-o facem...

— Dumneata ești un om destul de înțelept. Ce crezi, de ce un om, de pildă, comite o crimă ? Cum îți explici pornirea aceasta bestială de a-ți suprima semenul ?

— Dacă aş fi ucis, mi-ar fi probabil mai uşor să vă răspund, şi procurorul observă tremurul accentuat al mîinii lui Ciceu ducînd ţigara la gură. Am stat în închisoare cu tot felul de indivizi, de criminali şi ucigaşi, dar nici unul nu mi-a spus de ce a ucis.

— Dumneata ce părere ai ? De ce ucid ?

— Unii, fără voie, dintr-un acces de furie, la beţie sau din răzbunare. Alţii ucid pentru că nu mai cred în nimic... Sînt nişte bolnavi... sau nişte înţelepţi. Depinde de ceea ce spuneam : unde stau, de care parte a legii !

— Adică ?

— E simplu, domnule procuror, şi Cik mai ceru o ţigară şi o aprinse. O crimă făcută de un rege poate fi superbă, onestă şi aplaudată ; aceeaşi crimă pusă în cîrca unui birjar beţiv, bunăoară, va fi odioasă... Nu găsiţi ?

— Mă mir că un om ca dumneata, care ştie atît de multe şi e în stare să înţeleagă fenomene şi să le interpreteze, poate duce o viaţă de...

— De escroc, de borfaş. Spuneţi, nu vă sfiiţi, rîse celălalt. Înainte nu judecam aşa. După ce am umblat niţel prin închisori, am început să văd altfel lumea. Niciodată la închisoare nu stau numai vinovaţi, tot aşa cum în viaţă nu sînt liberi numai cei nevinovaţi.

— Cinstit, ce credeţi, locul dumneavoastră unde e, sau unde ar trebui să fie ?

— E o întrebare la care, de obicei, răspundeţi dumneavoastră, observă maliţios Cik.

— De data aceasta prefer să tac.

— Cu permisiunea dumneavoastră, şi eu ! Toată vina mea e că am dormit, beat fiind, lîngă patru descreieraţi şi două vagaboande...

— Aş vrea să vă pun o întrebare despre ceva mai îndepărtat în timp...

— Cu plăcere! Vă rog...

— Aţi împrumutat *cuiva* sau *de la cineva* un geamantan în vara anului trecut?

Se scurseră cîteva minute. Cik părea că nu se gîndeşte la nimic. Ridică din umeri.

— Poate e bine să vă ajut? întrebă Octav şi Cik rămase mirat. Încă nu se dumirise despre ce e vorba.

— Nu-mi amintesc...

— Un geamantan de piele, cam vechi, dar încăpător şi elegant, aţi fost cu el la o soră...

— Da. Sigur, am fost la...

— ...Timişoara, la sora dumneavoastră, vru Octav să-l prevină că de fapt ştie tot, deşi, în realitate, nu cunoştea nici un alt amănunt. Ba mai mult, nici acesta nu era sigur.

— Mi l-a dat un cunoscut şi mi-l tot cere. Îmi amintesc, da' nu-l mai am. I-am spus că l-am lăsat la sora-mea...

— Ce s-a întîmplat cu el?

— Mi l-a furat cineva din tren. Înainte de a pleca din gară...

— Ce aveaţi în el?

— Haine, albituri...

— În ce lună?

— În mai sau iunie trecut.

— Altceva nu vă mai amintiţi din lunile acelea?

— Nu, spuse Cik convins, negînd cu capul.

— Domnule Ciceu, mie nu-mi place cînd oamenii se mint, riscă Octav, forţînd nota pe un teren total necunoscut, şi mai ales pentru fleacuri. Pentru un geamantan...

— V-am spus adevărul, se apără acuzatul și ochiul fin, versat al procurorului, îl dibui că minte după felul cum răspundea și după stînjeneala cu care ședea aproape pe marginea fotoliului...

— Mie mi-ați spus că vi s-a furat, prietenului care vi l-a împrumutat, că l-ați uitat la sora... Prin urmare, o minciună există oricum. Dar, dă-mi voie să merg mai departe : ambele versiuni sînt neadevărate !

— Dacă știți, atunci de ce mă mai întrebați ? Ne pierdem vremea pentru un geamantan.

— Eu nu-mi pierd vremea. Nu obișnuiesc ! Meseria mea este să ascult oamenii povestind de zece, de douăzeci de ori același lucru. Să stabilesc un adevăr. Dar adevărul trebuie verificat, argumentat... Te rog, mai ia o țigară. Îi întinse bricheta și-i urmări mîinile, buzele, ochii... căci numai de aceea îi oferise încă o țigară.

— Bine, vă spun, dar explicați-mi și dumneavoastră ce are a face geamantanul cu chestia asta cu femeile ?

— Nu știu. O să vedem !

— Atunci de ce m-ați adus aici ?

— Pentru cercetări ! O să afli totul. Nu ești prima oară aici și știi, cred, că procurorul îți aduce la cunoștință toate probele din dosar înainte de a fi trimis în judecată. Dar să revenim la geamantan...

— L-am vîndut pe piața de vechituri...

— Cui ?

— Unui individ.

— Nu-l cunoști ?

— Nu.

— De ce l-ai vîndut ?

— Aveam nevoie de bani.

— Dar nu era al dumitale !

— Asta mai conta ? Cînd n-ai bani...

— Şi cînd l-ai vîndut, cam în ce perioadă ?
— În iunie, începutul lui iulie.

Octav părea de un calm desăvîrşit deşi, ca niciodată, avea emoţii, un trac teribil, şi făcea eforturi vizibile să nu se dea de gol. Nu ştia, n-avea nici o probă, numai simple bănuieli, dacă are în faţă pe unul din criminali sau un om nevinovat. Acţiona cu maximă prudenţă într-un domeniu nesigur şi necunoscut. „Dacă n-a greşit atunci, cînd a comis crima, autorul va greşi, trebuie să greşească acum. Totul e să-i las impresia că ştiu mai mult ca el şi să-l fac să-mi dezvăluie el tot ceea ce eu nu ştiu". Simţise după ezitări că Cik minţise şi a doua oară. Apoi, bănuitul spuse că a vîndut geamantanul în iunie, începutul lui iulie, deci înaintea crimei. Normal, era o greşeală. Alibiul era prea copilăresc.

— Scrieţi vă rog o declaraţie succintă ; cînd, unde, cui, în ce dată aţi vîndut geamantanul. Vă cred, am nevoie însă de o declaraţie. Se duse la geam şi aerul îi răcori faţa uşor transpirată. Îşi descheie nasturele de la gît, slăbi nodul cravatei. „E el sau nu ? — iată întrebarea." Cik scria la măsuţa mică din faţa fotoliilor, surprins de întorsătura lucrurilor. Octav îi mai ceru să dea o declaraţie cum să dormise toată noaptea şi n-a ştiut ce s-a întîmplat în camera cu femeile şi beţivii. Şi cu asta îl derută şi mai rău pe Cik. În sfîrşit, ca să-l încurce total, îi spuse :

— În luna trecută am avut un furt de bijuterii şi aur... Am urmărit un om care avea un geamantan de piele, cam vechi... Apoi citi prima declaraţie şi mai aruncă, după o vorbă a lui, un cîrlig : Declaraţia o păstrez, nu de alta, dar am să ţi-o dau să citeşti ce-ai

scris cînd vei nega unele lucruri din ea. Pentru că probabil nu sînt prea adevărate...

— Bine, dar...

— Sigur, nu-l lăsă Octav să vorbească, trebuie și dumneata să te aperi. Nu văd însă de ce să te aperi ducîndu-mă pe mine în eroare...

— Nu vă duc, domnule procuror. Vă spun ce-mi amintesc. Nu mai știu exact luna și ziua cînd am vîndut geamantanul.

— Înțeleg să nu vă amintiți ziua și luna... Mai merge... Dar locul, sau cui l-ați dat... Octav era convins că dacă Cik furase banii cu acel geamantan cu atîta artă, nu putea fi capabil de o asemenea prostie : să se ducă cu geamantanul, obiect de mare importanță în cercetare, pe piața de vechituri, în văzul atîtor oameni. Și-apoi, bani avea !

— Aveți dreptate, spuse Cik frecîndu-și fruntea, dacă bine țin minte l-am dat unei femei ; ea vindea duminică de duminică vechituri și mi-a spus mai tîrziu că l-a vîndut... Banii încă nu mi i-a dat.

— Vor fi necesare vreo trei declarații — și Octav o arătă pe prima — pînă restabilim adevărul. Apoi îl lăsă să se gîndească și ieși pe coridor. „Despre geamantanul ăsta o să vorbim cam două săptămîni", se neliniști procurorul. Îi făcu semn milițianului să aștepte și se rezemă de perete în ușa unei săli unde stăteau cei ce urmau să fie anchetați. Dictafonul era deschis ușor, și intenționat îl lăsă singur pe Cik. Oricum, ăsta e cel mai prost dintre cei doi, constată Octav și așteptă zadarnic ca Cik să încerce să dea un telefon, să-și pună prietenul în gardă. Circumspect, el se apăra, deși nu bănuia exact pentru ce era acolo și mai ales ce i se pregătea.

11

Liliacul incendiase orașul și Octav se plimba amețit de mireasma lui. Seara coborîse lin, dar orașul fremăta și trăia intens pînă noaptea tîrziu. Aproape de un an — chibzuia procurorul privind furnicarul de lume — de cînd trăiesc ca un schimnic numai pentru credința mea, pentru ideea căreia i-am căzut victimă. Se simțea ca un om aruncat într-o lungă și obositoare beție din care, în ciuda eforturilor, nu se putea smulge nicicum. Știa că e undeva aproape de adevăr, dar cu atît i se părea mai îndepărtat drumul ce-l avea în față. Două săptămîni, zi de zi, îl tortură pe Cik cu geamantanul și cu alte cîteva amănunte! Era convins că are în mînă pe unul din asasini. Dar voia o certitudine să poată odată respira în voie, mulțumit și liniștit. De două săptămîni se afla în aceeași situație critică și complicată, asemenea pescarilor, cu peștele agățat, ascuns în adîncurile apelor, trudindu-se să-l obosească pentru ca să-l poată scoate, sleit, la mal. Exact așa proceda și Octav. Declarase deschis un război al răbdării. El trebuia să afle ceea ce nu știa. Celălalt, în febra rece a îndoielii, neștiind ce știe și ce nu știe procurorul, era silit să ascundă ceea ce făcuse și totul se rezuma la forța, la rezistența pe care o avea. Ceea ce îl supăra pe Octav era faptul că nu putuse încă stabili cine a fost colegul de crimă a lui Cik. Oricum, nu putea fi decît un prieten, căci doi străini nu se apucă așa, tam-nesam, să omoare un om. Aici era vorba de un cuplu bine sudat, condus de un cap cu mult sînge rece și multă experiență. Firesc, ei se fereau acum unul de altul tocmai pentru a nu se da de gol. Lucrurile

se simplificaseră în bună măsură : era limpede că cei doi au vrut să fure banii, dar n-au avut, sub nici o formă şi nici o clipă, intenţia de a ucide. Totul a fost o întîmplare. Ei n-aveau de unde să cunoască amănuntul de mare importanţă că bătrînul Sîngeorzan era cardiac. A doua crimă putea fi atribuită lor şi explicată sau motivată prin faptul elementar că voiau să suprime ultimul şi unicul martor. Ceea ce au şi reuşit, de altfel.

Octav intră la restaurantul Gambrinus să bea o bere rece şi să mănînce nişte mici. Aerul din local era cald şi înăbuşitor, cu toate că majoritatea meselor erau goale. Un chelner mai în vîrstă, chel şi umil, se repezi la masa lui. Îl cunoştea.

— Ce doreşte domnu' procuror ? Să trăiţi ! se înclină bătrînelul.

— Bună, nene Fărcaş, dă-mi nişte bere şi vreo patru mici.

O orchestră ciudată, de oameni tociţi de vreme, ţinuţi parcă mult timp într-un geamantan unde moliile i-au ros fără milă, cînta cu destul suflet romanţe vechi. Procurorul se aşeză într-un colţ de unde vedea toată sala, iar aproape, prin dreapta lui, pe după un stîlp ornamentat, se afla intrarea. Aşa că putea urmări în voie tot ce se întîmplă în local. Bău berea şi mîncă micii cu poftă, căci era şi însetat şi flămînd. Gabrinusul era localul lui preferat, chelnerii îl cunoşteau, se afla la doi paşi de locuinţa lui şi mai la o parte de forfota din centrul oraşului. Sfîrşind ultimul mic, văzu un picior splendid. Admirîndu-l dădu cu ochii de bărbatul ce însoţea femeia. Un domn distins, cu un costum elegant, la trei nasturi, gri-petrol, cărunt, cu o faţă fină şi rea, cu piele subţire, străvezie, cam apatic şi tandru în gesturi. Îl deranjă faptul că o asemenea femeie se

afla în anturajul unui om cam de 50 de ani. Poate chiar mai mult. Procurorul rămase încremenit, apoi se trase după coloană, femeia se așezase cu spatele la el și, deci, nu mai era nici un pericol. „Așadar, domnișoaro, cu asemenea bărbați," își zise Octav recunoscînd-o pe Ady. Cîteva minute după aceea îl întrebă pe chelner :

— Nene Fărcaș, cine e femeia de la masa aceea ?

— Nu știu, răspunse bătrînul după ce privi acolo. Ăla e domnul doctor Raul Lefter.

— Ce medic e ?

— De dinți.

Mai tîrziu, Octav plăti consumația, dădu o fugă pînă acasă și găsi în cartea de telefoane : dr. Lefter Raul str. Copernicus nr. 10, 11622. Se urcă în mașină și după două minute opri pe partea opusă, ceva mai departe de restaurant. Apoi intră într-o cofetărie, ceru o cafea și se așeză la geam de unde vedea intrarea la Gambrinus și o bună parte din stradă. Nu-și bău nici jumătate cafeaua, el socotea că va avea mult de așteptat, cînd doctorul și Ady ieșiră și urmă o altă surpriză : urcară într-un Opel alb. Îi pierdu pe drum, dar avînd adresa merse la loc exact. La numărul 10 se afla o vilă cu două etaje. Lăsă mașina pe o străduță laterală și veni pe jos, încet, ca într-o plimbare. Vila se afla la vreo zece metri de poartă, în fața ei era o grădiniță cu flori, iar pe gardul din sîrmă verde o firmă : Medic stomatolog, dr. Raul Lefter. Consultații zilnic între orele 12—14 și 16—19, în afară de duminica. Și dedesubt, în paranteză : Parter, apartamentul nr. 1. Geamurile dinspre curte erau deschise și luminate. Se mai plimbă încet pe stradă, apoi, cînd cineva trase obloanele, intră în curte și ascultă atent. Voia să se con-

vingă dacă Ady va înnopta sau nu la doctor. Pentru mine, analiza el situația, „prietenia" aceasta pe care Ady o trecuse sub totală tăcere ascunde ceva. Ady îi povestise tot felul de intimități, de lucruri și dezamăgiri din viața ei, dar nu-i spuse un singur cuvînt despre doctor! De ce? Putea doar să-i amintească de el în treacăt. Prietenia aceasta, oricum, era mai veche, dovadă absoluta intimitate a celor doi. Dacă Ady rămînea la doctor, însemna că se cunosc *ceva* mai de mult! Cît reprezenta acel ceva, asta era cu greu de stabilit deocamdată. Se opri sub geam, cercetă împrejurimile și se asigură că nu poate fi văzut de nicăieri. În cameră se auzea muzica de la radio și procurorul observă că fuseseră închise numai obloanele, nu și geamurile. În spatele vilei se auzeau pomii foșnind, căci se întindea o grădină mare. Se duse pînă în colțul casei, în spate nu era nimeni, nu se auzea nimic. Se întoarse, temîndu-se că Ady nu se afla la doctor. Cînd ajunse din nou în dreptul geamului, observă după umbre că cineva se dezbracă; era Ady.

Bine că mi-am vîrît încă o idee în cap, se înveseli procurorul și porni încet spre casă. Abia după o bucată bună de drum își aminti că de fapt venise cu mașina. Și se întoarse.

Vreo trei zile, Cik refuză să vorbească. Pînă la urmă, n-avu încotro. Disputa era aspră și periculoasă. Cik înțelese că se află în mîna procurorului, lupta cu disperare căci hotărîse, în nopțile lungi fără somn, să reziste pînă la ultima picătură de energie și abia atunci să arunce chinta royală pe masă. Unica lui șansă era, așadar, o simplă mărturisire. Blestema, naiv, ziua în

care i-a cunoscut pe cei patru şi că s-a îmbătat, convins că din prostia aceea i se trage toată beleaua.

Era ora 12, amîndoi obosiseră după două ceasuri de anchetă şi Octav se decise : forţă din nou nota. „E bine să dai acuzatului cîte puţin, cu mult tact şi măsură, din ceea ce ştii, dar întotdeauna să ai o mică rezervă". Şi el ajunsese la rezervă. Şedea la birou, privea absent zborul rîndunicilor şi deodată îşi surprinse brusc clientul :

— Domnule Ciceu, n-aţi purtat azi vară, cînd umblaţi cu geamantanul, mănuşi din acestea ? şi scoase o pereche de mănuşi exact aşa cum îi fuseseră descrise de Lucreţia Pop.

— Deci mă bănuiţi, făcu ochi mari, crispaţi, Cik.

— Nu, nici poveste. Vă întreb doar, vreau să mă conving, dacă e posibil bineînţeles, de contrariul.

— De mănuşi nu mă tem, zîmbi triumfător Cik, amintindu-şi că mănuşile le-au aruncat în rîu şi că, deci, i s-a întins o cursă.

— Nici nu e cazul. Dar aţi avut asemenea mănuşi, se corectă Octav, înţelegînd din siguranţa bruscă a celuilalt că greşise puţin.

— Probabil să fi purtat vreodată, în tinereţe...

Amîndorura bătăile pendulei le păreau insuportabil de tari şi ascuţite.

— Poate vă amintiţi de unde au fost cumpărate sau vi le-a cumpărat altcineva ? întrebă Octav şi sublinie ultimul cuvînt.

Cik făcea eforturi supraomeneşti să pară plictisit, neinteresat, cît mai în afara discuţiei. Emoţiile îl copleşeau căci se temea să nu se dea de gol dintr-o neatenţie mai ales că procurorul îl împingea în tot felul de capcane.

— Nu ştiu, răspunse, deşi cunoştea exact prăvălia...

— Mi se pare că au fost cumpărate de la magazinul din str. Doja... De la Elegant.

Cik tăcea şi simţea cum îl năpădeşte transpiraţia, cînd rece, cînd fierbinte. Nu răspunse.

— Vă e cald ? observă procurorul.

— Şi dumneavoastră vă e..., sublinie oarecum mulţumit Cik.

— E şi normal : lucrăm împreună. Nu sînt de la „Elegant“ ?

— Nu, dădu din cap Cik cu convingere şi Octav se enervă şi lansă ultima lovitură :

— Nu te speria, nu eşti singur vinovat. N-ai lucrat singur, ci în colaborare...

— Ştiţi totul, pară Cik. Dar nimic nu e sigur şi la obiect.

— Domnul meu, zarurile au fost aruncate. E cald, transpirăm amîndoi pentru aceeaşi cauză. Ar fi timpul să vorbeşti şi dumneata !

— N-am despre ce, nu ştiu ce. V-aş spune... Cik îşi juca bine rolul, dar era tîrziu. Tot ceea ce-l chinuia era întrebarea : Intrase singur în horă sau era arestat deja şi celălalt ? Neştiind exact situaţia, socoti că e momentul să pună la bătaie argumentul hotărîtor. Şi el se gîndi în felul următor : dacă celălalt e necunoscut, problema se încheie, dacă e arestat totul s-a sfîrşit... Îşi şterse faţa şi fruntea, hotărît să încerce ultima carte.

— Domnule Ciceu, vreau să-mi răspunzi da sau nu. Într-un fel, dar am nevoie de un răspuns.

— Nu ştiu nimic.

— Bine. Atunci va trebui să te mai gîndeşti...

— N-am la ce mă gîndi, dar mă rog... Fie cum ziceţi. Dacă doriţi, mă puteţi şi condamna. Nu-i mare lucru... Cik tăcu puţin, ridică mirat din sprîncene şi continuă calm : Vreau să vă pun şi eu o întrebare, domnule procuror.

— Întrebările, din păcate, le pun eu. Dar fac şi această excepţie pentru dumneata.

— Vă mulţumesc şi vă rog o ţigară, dacă e voie. Octav îi dădu pachetul, cumpăra două pachete zilnic, unul pentru el, şi se rezemă cu spatele de geam. În ce noapte a fost făcută spargerea şi crima ?

— Asta trebuie să precizezi dumneata !

— S-ar putea să jigniţi un om nevinovat, domnule procuror. Poate nu sînt eu acela de care aveţi nevoie, pe care-l căutaţi.

— Mi-ar părea foarte bine să te jignesc, să nu fii dumneata autorul.

— După cîte îmi amintesc, nici nu eram în oraş atunci...

— Dar unde ?...

— Fusesem într-o excursie de trei săptămîni în Polonia, Cehoslovacia şi Ungaria.

— În cît aţi plecat ?

— În 23 iulie, după-amiaza.

— Cu ce ?

— Cu autocarul.

Procurorul rămase descumpănit, în marginea disperării. Ca să nu se vadă teama ori spaima pe chipul lui, ieşi din încăpere, avînd în el senzaţia dureroasă a unui nou eşec. Te pomeneşti că-l bănuise pe nedrept, se mustră. Se spălă la chiuvetă pe mîini şi pe faţă şi se şterse cu batista. Cînd se întoarse, miliţianul îi spuse că deţinutul a vorbit cu cineva, că i-a auzit vo-

cea. „O fi vorbit la telefon, conchise Octav, și dictafonul e închis. Uite ce gafe pot să fac. Îl las să se pună și în gardă..."

Sfîrși ancheta prăbușit, tot mai mult convins că a greșit. În ciuda aparențelor, a amănuntelor descifrate pe fața lui Cik în 18 zile de interogatorii, nu părea să fie el vinovatul. Dădu telefon la O.N.T. și într-o jumătate de oră i se raporta că a plecat în excursie în ziua de 23 iulie. Întărîtat, ambiționat și mai mult, timp de două zile luă declarații de la cei 12 turiști din oraș cu care Cik fusese în străinătate. Reieșea clar că omul plecase cu ei, că a plătit seara bere la Oradea la o grădină de vară și că a doua zi dimineață au trecut frontiera. Octav se simțea ostenit, îmbătrînit și copleșit de îndoiala că e martorul unei mari și neașteptate înfrîngeri.

Dana făcea paturile, Octav fuma în fața unui geam deschis și vorbeau.

— Cred că nu mă mai țin nervii, spuse el blazat. Simt eu, ca niciodată pînă acum, că nu mai am răbdare și, mai grav, nici încredere. Parcă mi-a jucat cineva o farsă.

— Atunci predă-te, spuse Dana. Poate îți vine mai ușor.

— Asta e și mai greu.

— Atunci nu ne rămîne decît să ne apărăm, zise Dana privindu-l și în clipa aceea i se păru că soțul ei a îmbătrînit mult.

— Ce e ? întrebă el. De ce mă privești așa ?

— Ai îmbătrînit, ai încărunțit...

— Închipuie-ți că nu-mi spui o noutate. O cuprinse cu brațul pe după umeri și priviră afară, în noapte.

Cel puţin am mîngîierea, reluă bărbatul, că am îmbătrînit frumos şi înţelept, fără să fac prostii mari...

— Şi fără să fugi, sublinie Dana.

— Fără — şi rîseră amîndoi. Căci Octav avea o vorbă, de fapt nu era a lui, ci a lui Napoleon : În dragoste, în iubire singura mare victorie este fuga. În dragoste, recunoscu Octav, întotdeauna tu ai învins !

Femeia îi mîngîie obrazul. „Vai ce bărbos eşti", îi aruncă în glumă şi-şi văzu de treburile ei. Rămase singur să-şi sfîrşească ţigara. „Uneori, un bărbat, sigur cazurile sînt destul de rare, nici nu poate şti cît îi datorează unei femei. Spunea asta fiindcă el ştia că luni de zile o neglijase pe Dana, o făcuse părtaşă la necazurile lui, că într-o familie adevărată durerile şi dezamăgirile, ca şi bucuriile şi mulţumirile, nu pot fi niciodată numai ale unuia... Ea îl înţelegea ca nimeni altul şi-l încuraja printr-o vorbă, gest sau printr-o privire ce mustra uşor în clipe de tristeţe şi-atunci simţea că Dana îl preţuieşte şi-l iubeşte mai mult decît îşi închipuia şi mai mult decît la început. Adevărata, ideala dragoste trebuie să crească în intensitate pe măsură ce trece timpul".

— Auzi, Dana, ceea ce mă deranjează şi mă ţine într-o stare încordată, sînt alibiurile astea pe care le au. Ăsta, Cik, a fost în excursie. Mai fă-i ceva, combate-l ? Am luat şi-am recitit dosarul crimei birjarului de-acum 15 ani. Se vorbeşte de un doctor, Raul Lefter — şi el se sperie de cuvinte amintindu-şi că l-a văzut, că i-a admirat vila — dar şi ăsta a fost într-o excursie, semnătura lui a fost găsită în condica muzeului... La opt luni după crimă, m-am documentat, doctorul şi-a deschis cabinet nou şi şi-a cumpărat vila. Mi se pare cam suspect... Dar din nefericire n-am alte

probe, date, n-am cu ce să-l încerc. Sînt legat de mîini și de picioare — și începu să se dezbrace.

— Știi ce părere am? vorbi Dana, aranjînd albituri într-un dulap. Să ieșim puțin din oraș, să ne recreăm și să facem o plimbare pînă la Castelul Huniazilor. O zi de relaxare și liniște ți-ar prinde grozav de bine, sfîrși ea mulțumită că a găsit o idee bună să-l liniștească puțin.

— Mă întreb dacă are rost o plimbare pînă acolo? se îndoi Octav.

A doua zi, pe la amiază, sosiră la castel. Îl vizitară într-o lene vizibilă, zăbovind prin camere imense, pe sub arcadele înalte, admirînd fărîma de trecut zăvorîtă în zidurile și în aerul clădirii. Înainte de a pleca, Octav avu o idee absolut întîmplătoare: să vadă și el iscălitura lui Lefter în cartea sau în condica în care semnează oaspeții... Un muzeograf bătrîn, cu ochelari, vestă, deși era cald, și cravată îi aduse după un sfert de ceas un caiet gros, îngălbenit și plin de praf. Găsiră ușor data și semnătura. O priviră îndelung, răsfoiră și celelalte pagini.

— Aici e o greșeală, spuse bătrînul cu glas pițigăiat, punînd degetul acolo unde scria: „18 decembrie" și dedesupt: *„Vestigiu lăsat nouă de înaintași prin vrednicia și pasiunea lor pentru frumos, castelul oferă vizitatorului clipe de autentice emoții spirituale și de aleasă reculegere. Vizitînd muzeul te simți copleșit de imensitatea trecutului și a oamenilor săi și te desparți cu regret dar îmbogățit spiritual și moral de această adevărată operă de artă"*. Semnat dr. Raul Lefter.

— De ce? întrebă procurorul.

— Fiindcă 18 a fost luni, chicoti bătrînul mulţumit de descoperirea lui, uitaţi-vă 19 marţi şi 17 duminică. Şi rîse, icnind subţire şi straniu.

— Şi ? se miră el aplecîndu-se asupra registrului, lăsînd-o pe Dana de mînă.

— La noi, lunea nu e deschis niciodată, spuse grav bătrînul.

— Poate atunci era, interveni Dana.

— Nu, domnişoară, nu era, şi cei doi soţi rîseră cu poftă. De douăzeci şi doi de ani sînt aici. Lunea întotdeauna e închis.

Octav răsfoi registrul şi constată că în tot anul acela în nici o zi de luni muzeul nu fusese deschis.

— Bibicul, spuse Octav Danei, a fost aici cu o zi în urmă şi şi-a creat un alibi. Foarte inteligent, nu-i vorbă, dar a comis o eroare neînsemnată la prima vedere, dar altfel uriaşă.

— Şi dacă a greşit data ?

— Probabilitatea e foarte mică. El avea sus data zilei de duminică, mai jos pe cea de marţi ; apoi a trecut din instinct data în care ştia că s-a „întîlnit“ cu birjarul. Şi cu asta stopase o anchetă.

Se urcară veseli în maşină şi Octav, ruşinat, avea din nou curaj, dar nu voia să mărturisească. O lăsă pe soţie să conducă.

— Ce ciudată e viaţa, spuse el, şi-i veni s-o îmbrăţişeze pe Dana pentru ideea ei de a merge la castel şi a ieşi o zi din oraş. Cauţi un vinovat şi dai peste altul. Şi cînd asta ? La 15 ani de la data crimei. Şi totul datorită unei greşeli care a avut nevoie de atîţia ani pentru a ţîşni la suprafaţă. Dar dacă totuşi nu e Lefter autorul ? !

A doua zi la procuratură.

— Bîjbîi ca un orb, dar bîjbîi bine, se amăgi el. Citise încă o dată dosarul vechi, prăfos, din urmă cu 15 ani și repetă în gînd : Crima cu birjarul și cu cea a șoferului seamănă bine : amîndoi omorîți, duși pe străduțe întunecoase și puțin circulate ; s-a lucrat perfect, fără urme și corpuri delicte. Alibiul cu castelul seamănă însă cu cel al lui Cik : și el a plecat într-o excursie. S-ar părea că o singură mînă și o singură minte a lucrat în toate trei ! Cine Dumnezeu poate face lumină în această cauză ? Deocamdată, Cik rămînea arestat. Procurorul șovăia. Să-l bîzîie în continuare pe Cik ? Face sau nu o greșeală ? N-avea curajul să continue ancheta, căci el se îndoia puțin de vinovăția lui, dar se aștepta la o cursă care, probabil, i se întinsese cu abilitate.

De cîteva săptămîni, Octav sta închis în birou, seara străbătea orașul. Renunțase la șuetele cu colegii, la cafea... A doua alternativă era să-l lase în suspensie pe Cik și să se ocupe de Lefter. „Cu alte cuvinte, procedez ca bărbații la femei. Nu merge cu una, încerc la alta. Undeva tot trebuie să meargă". În orice caz de un lucru era sigur : o va descoase pe Ady. Femeia era o cheie a problemei !

Își aminti întîmplător că Dana îi ceruse în urmă cu cîteva zile, cu toată moara care era în capul lui, să se ducă la dentist să-și plombeze două măsele. Și el hotărî să se ducă la policlinică în speranța că se va mai liniști și pentru că-i promise Danei. În stradă, cumpără un ziar de la un vînzător ambulant și porni agale spre policlinică, cu oarecare regret că nu putea evita o asemenea treabă neplăcută. În centru, se opri în fața librăriei și-i fu rușine cînd își aminti că de cîteva luni nu mai intrase înăuntru. Vru să intre, dar

în aceeaşi clipă o idee căzută de undeva ca un fulger, îl pironi locului. „Ce-ar fi să-mi repar dantura la Lefter ?" Şi ideea i se păru inspirată. Se uită la ceas. Era 11. Lefter primea bolnavi de la 12. Avea de pierdut cam un ceas. Şi intră în librărie.

O oră mai tîrziu, procurorul deschise poarta aceea pe care o cunoştea, străbătu aleea, trecu pe sub geamul sub care se ascunsese în seara cînd o urmărise pe Ady, urcă cîteva trepte şi intră într-un hol mare. În faţă, o uşă albă pe care scria cu litere negre: Cabinet stomatologic. Ciocăni discret în uşă, o deschise şi observă că e o sală de aşteptare mică, cochetă, cu o măsuţă cu ziare în mijloc. Mai aştepta o bătrînă şi o elevă în uniformă, urîţică, din ultimele clase de liceu. Salută, luă loc şi un ziar şi se prefăcu că citeşte. Cîteva minute mai tîrziu, uşa se deschise şi din cabinetul propriu-zis ieşi o cucoană gros fardată şi cam multă. Medicul o conduse pînă afară pe scări, salutîndu-l pe Octav. Cînd se întoarse se opri în faţa lui şi-l întrebă :

— Cu ce vă pot fi de folos ?

— Am nişte carii, două parcă, spuse Octav lăsînd ziarul.

— Bine, poftiţi dumneavoastră, să vă văd. Fata, şi o bătu amical pe obraz, cum bat birjarii caii pe crupă, mai aşteaptă, iar bunica la fel, că am mult de lucru cu dînsa. Şi deschise uşa. Un cabinet elegant, extrem de curat, luminos. Doctorul era de o frumuseţe stranie, un blond-roşcat care încărunţise, buze groase cu piele subţire şi roşii, faţă rotundă şi bine întreţinută, ochi reci, cenuşii, fără adîncime.

Octav se aşeză pe scaun şi cînd Lefter puse mîna moale şi rece, bine îngrijită pe fruntea lui, începu să

transpire. „Oare aceste mîini au ucis într-adevăr ?" și simți un val de răceală coborînd greu pe șira spinării. Broboane de sudoare îi acoperiră fruntea și Lefter se miră :

— Vă e atît de frică ?

— Nu. Nu-mi place freza aia. Dacă aș fi stomatolog, aș muri numai din cauza ei. N-o suport...

Ajunseră și la freză. Lefter îi găsi două carii mici și o „dantură frumoasă". Dantura doctorului era urîtă : dinți subțiri și rari, înnegriți de tutun. Spre bucuria lui Octav, Lefter avea o mînă extrem de ușoară și lucra delicat și cu răbdare.

— În ziua de azi, replică Lefter, omul se îngrijește de toate, cu o singură excepție : sănătatea. Și dacă stăm drept să judecăm, sănătatea e cea mai mare avere pe care omul o are în lume.

— Sînt de aceeași părere, exclamă Octav mai mult ca să respire și să întîrzie introducerea frezei în gură. Lefter apăsă de două ori pe pedală, ridică scaunul mai sus și continuă :

— Numai că și sănătatea e legată de ceva, de ceea ce e legată întreaga noastră ființă. De destin. Nu știu, dacă în cîteva cuvinte aș putea să vă explic exact ceea ce înțeleg prin destin. Dar există, fiecare din noi avem un destin... Doare ? !

— Puțin.

— Punem un pansament și mîine veniți din nou. S-o vedem și pe cealaltă. A, da... Asta o plombăm pe loc. E foarte mică. Freza suna enervant în creierul procurorului, apoi medicul mestecă cu răbdare pasta aceea și o îndesă în carie.

— Vorbeam de destin, reluă în timp ce fixa plomba, fiindcă zilele trecute mi-a murit cel mai bun prieten. A avut leucemie... Și era un om cu atîta bun simț,

modest, cumsecade... Unui vicios, hoţ, nenorocit ce-şi pierde viaţa în beţii, nu i se întîmplă aşa ceva. Dumnezeu se răzbună parcă dinadins pe oamenii de treabă.

— Într-un fel şi un vagabond, un vicios este tot un om bolnav, tot un om pe care s-a răzbunat natura, Dumnezeu.

— Exact. Aşa e, îi dădu Lefter dreptate, cu interes şi entuziasm. Şi ei sînt nişte bătuţi de soartă. Vă rog să-mi spuneţi cum vă numiţi şi adresa — şi medicul se aşeză la o măsuţă lîngă geam, pe care avea un registru.

— Marius Bucşa, minţi Octav. Str. Universităţii 60.

Lefter îl conduse galant pînă la uşă.

— Cît mă costă şi cînd plătesc ? întrebă Octav.

— La sfîrşit ! Vă aştept mîine, şi o luă pe după umeri pe elevă şi o duse în cabinet.

Octav plecă tulburat. În cariera lui nu mai avusese o asemenea experienţă. Tot ceea ce făcea i se părea depăşit şi imposibil să fie adevărat. Parcă citea un roman poliţist, făcut şi nu întîmplat aievea. Îşi aranjă nodul cravatei şi se îndepărtă toropit de căldura plăcută a amiezii.

Urmară alte patru zile în care Octav îşi tratā cariile la cabinetul medicului Lefter. Între timp, strînse toate informaţiile posibile la acea oră, despre medicul său. În urmă cu cîţiva ani, fusese anchetat într-o cauză de inversiuni sexuale cu corupere de minore. Scăpase nu se ştie cum... Mai tîrziu, îşi ceruse paşaport pentru Italia, dar i se respinsese cererea. Avea o clientelă obişnuită, era însoţit mereu de femei, de cele mai multe ori de studente. În sfîrşit, avea un Opel alb.

Într-una din zile, Octav, posac şi plictisit, din întîmplare, se plînse de viaţă.

— Nu merită să vă gîndiţi la viaţă, spuse medicul cu glasul său melodic-piţigăiat. Toată viaţa noastră nu e decît un lung proces în care unii încearcă să-i convingă pe ceilalţi că numai ceea ce fac ei e bine şi în slujba raţiunii, a ţării, a viitorului dacă vreţi. Oamenii se împart în două, după locul pe care-l ocupă în faţa legii. Căci întotdeauna legea apără pe unii şi-i condamnă pe ceilalţi. Domnul meu, e o părere personală. Lumea stă de o parte sau de alta a legii. După cum sînt timpurile...

Octav închise ochii şi căuta să-şi imprime exact în memorie cuvintele şi să pară cît mai blazat cu putinţă. „Ce descoperire am făcut, formidabil! Iată de unde proveneau înţeleptele idei ale lui Cik." Descoperirea era senzaţională. Îl aprobă şi îl stimulă pe ascuns:

— Aveţi dreptate. Îi condamnăm pe cei ce greşesc, ne dezicem de ei, îi pedepsim, dar nu ne întrebăm şi nu stăruim cu răbdare să vedem de ce au ajuns pînă acolo. De ce, bunăoară, un om ucide?

— Sigur, stimate domn. Lumea secolului XX, în ciuda marilor descoperiri, are ca o caracteristică de bază — superficialitatea, lipsa de profunzime. Zburăm în cosmos şi nu ştim, nu putem înţelege de ce, cum aţi spus, un om îl ucide pe altul. Eu cred că din două motive: ori e bolnav, ori e un înţelept. Şi-apoi crima poate fi odioasă sau superbă. Depinde cine a înfăptuit-o. Un rege sau un birjar...

Procurorul stătea nemişcat, iar doctorul îl credea incomodat de freză. Recunoştea în întregime ideile lui Cik şi tăcea socotind că e bine să se mulţumească, deocamdată, cu puţin. În viaţă totul este să nu pierzi măsura, se calma el, neştiind cum să plece mai repede şi să-i explice Danei hotărîtoarea sa descoperire. „Înseamnă că cei doi criminali sînt ei: ăsta şi cu Cik."

Şi transpiră iar ca în prima zi, tremura şi-i era groază de cîte ori vedea mîinile lui Lefter apropiindu-se. Lefter îi întinse o bucată de tifon să se şteargă. Octav achită tratamentul, iar Lefter îl rugă să mai treacă peste cîteva zile să vadă cum se simte.

— La revedere, izbuti să spună Octav, gura fiindu-i încleştată de emoţie şi nu stînjenită de plombă.

— La revedere, domnule, se înclină reverenţios Raul Lefter.

12

Bucuria lu Octav fu de scurtă durată. Căci alte întrebări şi presupuneri veneau să le explice sau să le complice pe cele vechi. Existau temeiuri să se creadă că pe birjar, în urmă cu 15 ani, l-a omorît Raul. Cum putea fi verificată această ipoteză ? Procurorul dormea puţin, mînca şi mai puţin, analiza clipă de clipă situaţii, ipoteze, fapte... Din nefericire, nu avea nici un argument hotărîtor, nici o probă concretă şi limpede de vinovăţie a unuia dintre ei. În schimb, îl mulţumea faptul şi trăia cu certitudinea că drumul ales era cel indicat şi necesar într-o astfel de împrejurare. Acum se cerea din partea lui mai multă răbdare, mult tact şi luciditate. Nu spusese nimănui nimic despre truda de un an întreg. Lunga şi chinuitoarea lui trudă, la adăpostul rece al tăcerii, se apropia de sfîrşit. „Datoria mea nu e decît să restabilesc un adevăr, să descopăr un vinovat. Pe urmă, nimic nu mă mai interesează !"

În dimineaţa aceea, se duse la ştrand, intenţionat, să

stea de vorbă cu Ady. O găsi acolo, șezu o vreme pe pătura ei și se jenă căci era alb ca laptele și femeia rîse de el, dar nu putu vorbi cît de cît ceva serios cu ea din pricina numeroșilor cunoscuți și prieteni care o acostau și schimbau cîte o vorbă cu Ady. De aceea, procurorul se invită la ea acasă pentru seara aceleiași zile, femeia acceptă cu plăcere și, Octav, așteptînd să treacă timpul, se plimba și plănuia cum să înceapă o discuție tare. Dar socoteala de acasă, cum zice românul, nu se potrivește cu cea din tîrg...

Fu primit de Ady cu tandrețe și afecțiune. Femeia purta un capot înflorat, strîns în talie, arăta splendid și în clipa aceea Octav se temu pentru prima oară să nu facă vreo prostie. După toate aparențele, ea ar fi cedat ușor, dar el nu voia atît, ci viza lucruri mult mai grave pe care femeia nici nu le bănuia. Ea locuia într-o garsonieră mobilată cu gust, în stil popular, cu farfurii de pămînt, oale și ulcioare pe pereți.

Femeia închise ușa cu cheia, trase storurile, deschise radioul, pregătindu-se cu dezinvoltură pentru o scenă destul de intimă. Aduse vin și pahare.

— Octav, se maimuțări turnînd în pahare, sînt tare ambetată și, vorba lui Caragiale, vreau să-i tragem un chef. La ce bun viața asta ?

— Ai dreptate, asta zic și eu. La mulți ani !

— Servus ! spuse femeia și se așeză în genunchi pe canapea, dezvelindu-și picioarele și goliră amîndoi, parcă înțeleși, primul pahar.

— Tu te-ai bronzat chiar plăcut, constată bărbatul.

— Ahî ! făcu Ady.

— E atît de plictisitor să fii mereu singur, zise Octav umplînd paharele.

— Să nu mai vorbim despre asta, îl rugă Ady și închinară iar.

— Sîntem prea singuri și prea pustii... N-ai încercat să te rupi de această singurătate ?...

— Orice faci, adevărul e că tot singur rămîi.

— Într-o seară mi-ai spus pe îndelete prima parte a vieții tale. Nu vrei s-o continui ? intră Octav direct în discuție, conștient că altfel femeia nu era dispusă să vorbească despre ea.

— Astă-seară nu pot... Și nici n-aș avea mari lucruri de spus...

— Chiar nimic ? E prea mult ? Ziceai că ai atîtea de spus...

— Nu valorează doi bani. Sînt lucruri, necazuri banale, cunoscute...

— Ce prieteni buni, apropiați ai tu ?

— Te pomenești că ești gelos ? Asta ar fi culmea.

— Nu. E vorba de altceva.

— Am destui. De ce „de altceva ?"

— O să afli mai tîrziu !

— Vreau acum. Pe urmă îți răspund tot. Dacă e posibil.

— Te-am întrebat, ce prieteni ai ?

— Mulți, dar sînt de părere să ocolim subiectul. E înjositor pentru o femeie să facă un inventar al bărbaților. Nu știu ce ți-a venit... Ady trecu în bucătărie și peste cîteva minute se întoarse cu cafeaua.

— Vorbesc foarte serios. Vreau să-mi spui ce prieteni ai, cine sînt, cu ce se ocupă, care e viața lor ?

Femeia fu derutată, apoi îl privi lung și înțelese că la mijloc trebuie să fie vorba de lucruri mai grave.

— Pur și simplu nu sînt dispusă să dau interviuri la ora asta, și strînse capotul pe ea, dezamăgită că seara a luat o cu totul altă întorsătură.

— Sînt totuși silit să te întreb — și Octav deveni sobru, preocupat, așa cum de mult nu-l văzuse femeia.

— Tu vorbești serios, se tîngui ea între farsă și adevăr.

— Pe cuvîntul meu. Am neapărată nevoie de niște informații pe care tu mi le poți furniza. Dacă vrei...

— E vreo încercare ?

— Nu. Fii bună și crede-mă, și el se mută de pe canapea la masă, după ce luă un album cu fotografii de pe o noptieră. Sînt silit să ți le cer.

Ady își aprinse nervoasă o țigară și sorbi din cafea. Fața ei se crispă și dispăru de pe ea frumusețea aceea senzuală. Chipul îi devenise întunecat și concentrat.

— Nu pot să-ți spun nimic.

De data aceasta procurorul observă o nesiguranță în glas.

— Trebuie să poți, sublinie aparte Octav și deschise albumul.

— Bea cafeaua, zise ea și veni lîngă el încercînd să fie drăgăstoasă și se sprijini cu brațul și cu pieptul de umărul lui. Procurorul nu auzise sau se prefăcuse. „În noaptea asta, scot totul din ea. Nu mă mișc de aici pînă nu spune tot. E imposibil să nu poată preciza nimic..." Și o mîngîie discret pe mînă și pe față.

— Gata, spuse el, du-te acolo pe canapea că ești rea. Femeia își luă cafeaua și bău încet, rușinată.

— De ce sînt rea ?

— Nu-mi spui cine sînt prietenii tăi ! Cine e Raul Lefter, doctorul acela cărunt ? întrebă apoi brusc și o privi fix.

Lovise la țintă. Instinctiv, femeia ridică dintr-o dată mîna, își acoperi ochii și se prefăcu că-și aranjează părul. Lui Octav îi fu de-ajuns. Și răsfoi încet albumul.

— Nici nu-l cunosc.

— Sigur ? !

— Sigur !

— Femeilor le stă bine cînd mint, dar cu măsură !
— Nu-l cunosc, îngăimă Ady și tot chipul ei fin și senzual căpătă o paloare străvezie ; părea obosită și dezorientată.
— Ba îl cunoști.
— L-am văzut, așa, de cîteva ori.
— Mănînci cu el la masă, să zicem la restaurant, și nu-l cunoști ? !
— Îl cunosc, dar nu îndeaproape, se bîlbîi femeia și procurorul privea tăcut în album, simțindu-se stăpîn pe situație. Nu avea nevoie decît de o dovadă, de un argument, de un capăt de ață cu ajutorul căruia urma să desfacă întreg ghemul. Era calm, convins că femeia știa ceva.
— Chiar nu-l cunoști ?
— Zău. Așa, din văzute. Ne salutăm doar...
— De răbdare nu duc lipsă niciodată ! Poate nu-ți amintești.
— E stomatolog, atîta știu despre el.
— Ce superb minți ! Așa sîntem noi, oamenii : ne mințim unul pe altul cu atîta seninătate, încît te apucă scîrba. Îl cunoști pe medic de ani de zile, aveți relații strînse, îl vizitezi...
— Nu-i adevărat ! țipă Ady cu lacrimi în ochi, trădînd o inexplicabilă spaimă.
— Chiar trăiți împreună, fu neiertător Octav.
— Te-a mințit. S-a lăudat.
— De obicei dormeați, adică făceați dragoste, spuse bărbatul fără jenă și fără milă, pe recamier, în odaia dinspre curte.
— Vă lăudați toți bărbații, și femeia începu să plîngă, acoperindu-și fața cu mîinile. Toți boșorogii se laudă că au cucerit femei tinere.
— Apără-l ! N-ai decît. Medicul însă nu s-a lăudat.

Femeia plîngea într-o parte a canapelei şi vorbea înghiţind noduri, emoţionată :

— Ce vrei, sînt singură, văduvă... Trăiesc cu cine îmi place... Voi, bărbaţii, sînteţi atît de mîrşavi... Vă lăudaţi, vă povestiţi unul altuia cum cuceriţi femei, cum faceţi dragoste... Sînteţi dezgustători, vulgari... Umiliţi... şi n-aveţi pic de tact şi înţelegere.

— Eşti o proastă ! Te rog nu mai plînge, du-te şi te spală. Ţi-am explicat frumos că am nevoie de nişte informaţii. Tu m-ai silit să fiu atît de brutal... Raul Lefter are un amic implicat într-o cauză. Vreau să ştiu cine sînt, de cînd se cunosc...

— Am să-ţi spun tot, cedă femeia şi ieşi să se spele.

Octav luă o fotografie şi o studie cu atenţie. Se ridică în picioare, apropie fotografia de lustră şi o privi. Lefter lîngă Ady, cu un ziar în mînă, undeva la ştrand, în costume de baie. Medicul avea şi ochelari de soare, iar sub ochiul stîng se vedea clar o zgîrietură. „Evrika !" vru să strige şi ascunse imediat poza în buzunar. Apoi se sperie : dacă n-o fi din anul trecut ?! Şi o îndoială dureroasă îi copleşi tot corpul. Ady intră zîmbind :

— De ani de zile, nimeni nu m-a făcut să plîng.

— Iartă-mă, îşi ceru scuze bărbatul, dar tu m-ai obligat. Spune-mi, cine e prietenul lui, un individ mai mic ca el, cu faţă de boxer ?

— Unul Cik. Nu ştiu exact cum îl cheamă. De fapt, nu ies decît foarte rar împreună. Mai demult, făceau afaceri cu aur. Dar, Octav, am o rugăminte, să nu sufăr din cauza asta !

— Tu n-ai nici o vină. Poate numai aceea că te-ai culcat cu un individ uns cu toate unsorile, ca Lefter.

Ea turnă vin şi-l îmbie să bea, sperînd să schimbe întrucîtva atmosfera. Şi băură. Procurorul se duse la geam, îl deschise şi privind afară, întrebă :

— Ce fel de om e Lefter ?

— Îmi pare rău, dar trebuie să-ţi spun că mă culcam cu el fiindcă avea bani, era curat şi manierat şi, în plus de asta, trăiam cu convingerea că va păstra toată discreţia.

— Trebuie să fac o precizare, şi te rog să mă crezi : nu mi-a spus un cuvînt despre tine.

— Atunci ? şi veni lîngă el, pierdută.

— Altădată... Tu ai fost cu el la mare, la ştrand ?

— Nici poveste. Nu voia el. O singură dată, anul trecut, în iulie, am fost la ştrand, l-am întîlnit de fapt acolo şi un fotograf ambulant ne-a făcut o fotografie.

— Nu ştii cam în ce zi a fost ?

— Habar n-am. În orice caz, spre sfîrşitul lui iulie. Scrie ceva pe spatele fotografiei. Dacă vrei, s-o căutăm.

— Nu, nu e nevoie, şi Octav o strînse pe după umeri şi-i spuse drăgăstos : Eşti o mică ticăloasă, dar îţi mulţumesc totuşi. Noapte bună, Ady !

— Noapte bună, Octav.

Femeia rămase în uşă pînă cînd bărbatul coborî scările. Sub primul stîlp cu neon se opri, mai cercetă o dată fotografia şi se uită pe spatele ei să vadă ce scrie : o ştampilă ovală „Foto Bauer".

A doua zi, de dimineaţă, procurorul, răvăşit şi obosit, cu cearcăne adînci, se plimba prin faţa atelierului fotografic *Sami Bauer*. La opt fix, cînd o tînără despletită deschise, el fu primul client şi se duse direct înăuntru, în laborator. Îi explică lui Bauer despre ce este vorba. Mic, grăsuţ şi curtenitor, acesta scoase o mulţime de cutii dintr-un dulap.

— Cam în ce parte a lunii ? întrebă Bauer, supus.

— Din 20 încolo.

— Iunie sau iulie ?

— Iulie.

— Ştiţi, nu le ţin pe zile, se scuză fotograful şi căută în mulţimea de filme aşezate în rînduri dese, unele lîngă altele. Octav îl urmărea tăcut, cu emoţie. Pentru el, filmul putea fi proba capitală. Prin faţa ochilor lui, defilară o mulţime de filme şi imagini, pînă cînd procurorul recunoscu fotografia căutată. Luă filmul şi-l puse în aparatul de mărit, mări fotografia pînă la formatul unei coli ministeriale. Se învîrti roată, cercetă imaginea şi observă că Lefter avea în mînă Sportul, îndoit în jos, cu cronica meciului Brazilia-România 4:4. Luă filmul cu el.

Făcu cîteva fotografii, unele mici, altele mari, cît un dosar şi descifră şi data scrisă sub capul ziarului : 25 iulie. Ţopăia prin laborator în întuneric şi respira ca scăpat dintr-o mare încurcătură. „În concluzie, n-avem decît să împărţim crimele, să vedem care a cui e. Se pare că, în sfîrşit, de-acum încolo lucrurile vor fi mai simple". Îi telefonă imediat colonelului Oprescu şi-l invită să vină pînă la el. Apoi începu să citească Sportul, aşteptînd să se usuce fotografiile.

13

— Bună dimineaţa, domnu'Ciceu, îl primi zîmbind Octav pe omul bănuit. Ca de obicei, miliţianul rămase afară, iar Octav îl servi cu ţigări ; gesturile erau fireşti, intraseră în obicei căci ei se cunoşteau şi „lucrau" de multă vreme împreună.

— Să trăiţi, răspunse deţinutul, oftînd la gîndul că iar va începe o zi grea.

— Domnul meu, ia loc, începu fără introducere procurorul. Ascult.

— Din păcate, îmi pare rău, dar nu vă pot spune nimic.

— Cum ai rezolvat cu cealaltă cauză, cu violul ?

— Complice.

— Gata ancheta, tot ? !

— Aproape.

— Ascultă, Cik, vrei să pui la încercare răbdarea mea. Nu că n-aş avea-o, dar e păcat de timp. Îţi iau ultimul interogatoriu, apoi vom face o recunoaştere cu martorii. Am să te pun faţă în faţă cu omul cu care ai lucrat, şi cu o femeie.

Cik trase o jumătate de fum şi stinse pe neaşteptate ţigara aproape întreagă. Afară era un soare orbitor, cer senin şi undeva se auzea un radio. Cik privea mut pe geam.

— Nu-ţi place ţigara ? întrebă Octav.

— Prea de dimineaţă, nu. Mi-e gura coclită.

— În concluzie, zici că nu ai avut mănuşi şi nu au fost cumpărate de la Elegant ?

— Nu.

— Mai departe, zici că erai în excursie ?

— Da.

— Că geamantanul l-ai vîndut la începutul lui iulie ?

— Da.

— Nimic nu mă întristează mai mult decît atunci cînd un om îl minte pe altul, pe faţă, fără cruţare, prosteşte...

— Nu vă mint...

— Înţeleg să te aperi, dar cu puţină loialitate şi în cazul, mai ales în cazul cînd are sens. Ştiu totul şi tu mă minţi.

— Dar... şi Cik se opri şi abia atunci observă că Octav era foarte calm şi senin, că se juca liniştit cu un aparat de fotografiat Flexaret.

— Am descoperit pînă şi de unde vin ideile dumneavoastră despre felul cum se împart oamenii, după partea în care stau faţă de lege, despre crime şi criminali.

Cik nu pricepu despre ce este vorba.

— Exact lucrurile astea mi le-a spus, printre multe altele, prietenul dumitale, medicul stomatolog Raul Lefter şi aparatul ţăcăni.

Două pete galbene îi apărură în obraji şi privirea i se opri, fixă, ca hipnotizată în ochii lui Octav, trădînd o cumplită sfîrşeală. Colţul buzei tremura abia perceptibil.

— Mă cunoaşte pe mine, silabisi Cik, medicul ? !

— Medicul mi-a spus tot, l-am confruntat cu femeia, căci femeia n-a murit, şi ea l-a recunoscut — şi de data aceasta procurorul simţea o uşoară durere difuză în stomac pe care o avea rar, în cazuri extreme, cînd era ceva deosebit de înfăptuit şi asta din pricină că, printr-un şiretlic de anchetă, spuse cu ceva mai mult decît ştia.

Cik lăsă privirea în pămînt, împietrit. Se temea ca celălalt să nu-i audă inima bătînd şi-l ura pe doctor că trădase atît de uşor. Şi procurorul crescu teribil în ochii lui, şi asta din mai multe motive : fusese un adevărat om cu el, răbdător şi înţelegător, lucra întîi cu inima, aflase pînă şi suportul ideilor lui, deci era şi foarte inteligent. Apoi Cik îi dădea dreptate : căuta un vinovat, îşi făcea meseria.

— Daţi-mi totuşi o ţigară, vă rog, domnule procuror. Şi Cik o aprinse şi continuă. Eu l-am omorît pe bătrîn. Dar n-am vrut, vă rog să mă credeţi : nu am vrut, nici o clipă nu mi-a trecut prin minte aşa ceva. Nici nu-mi explic cum de el a murit şi femeia a rămas...

— Îţi mulţumesc, domnule Ciceu, tot trebuia să mărturiseşti, mai devreme sau mai tîrziu.

— Vreau să vă spun ceva, începu Cik şi în ochii lui se vedea un licăr de teamă că nu va găsi îngăduinţă şi de aceea parcă se rugase. Ţigara îi părea mai bună, mai liniştitoare. Pentru mine, continuă el, viaţa a fost un vîrtej din care n-am înţeles nimic. Părinţii mei au fost nişte oameni nenorociţi. Tata venea beat, o bătea pe mama, urlau amîndoi ca înconjuraţi de foc şi eu fugeam la poartă şi ceream ajutorul trecătorilor, ţipam şi tremuram de spaimă. Tata şi-a lăsat nevasta primă, şi un copil şi-a luat-o pe maică-mea, care era o fată de 18 ani şi avea sifilis. Ca să se poată însura, au aranjat ei că au dus sîngele de la altă femeie la analiză... Sîntem şase fraţi. Adică am fost. Trei au murit ; unul din ei s-a spînzurat... O soră de a mea e singura femeie la locul ei, cu familie şi doi copii. Mai am un frate, Sandu, hoţ de buzunare, cu care m-am întîlnit în penitenciar. Interesant este cum m-am transformat : la 15 ani bătăile din casă mă amuzau. Îi priveam chiar cu plăcere. Apoi, maică-mea a murit. La 16 ani, l-am bătut eu pe tata şi-am fugit de-acasă. Tata era măcelar şi toată ziua bea şi se îmbăta şi la beţie era ca un animal. M-a dus cu el la abator şi m-a învăţat meseria. O meserie scîrboasă... În privinţa băuturii nu l-am moştenit pe tata...

La 20 de ani m-am însurat şi un an mai tîrziu mi s-a născut un băieţel. Nevastă-mea tocmai născuse şi era în spital. Pe atunci lucram la abator şi stăteam într-o cameră cu chirie, eram aproape goi şi strîngeam bani să ne putem face casă pe o grădină a lui socru-meu. Într-o seară, a venit la mine o nevastă tînără din satul soţiei s-o las să doarmă că n-avea unde. Muiere pietroasă şi ageră. Am lăsat-o. Ce era să fac ? Pînă la urmă, m-am culcat cu ea... Era prima oară că-mi înşelam

nevasta. Ţăranca a stat încă o zi la mine şi m-a găsit mama-soacră cu ea. Şi cu asta mi s-a dus familia... Furios, m-am lăsat de serviciu şi m-am alăturat unor geambaşi de cai şi cîştigam la un transport de cîte 100—150 de kilometri mii de lei. Luam vitele cu un preţ dintr-un tîrg şi le vindeam în altă parte mai scump. Oamenii cu care lucram mai şi furau cîte o vită, cîte un cal. Eu am ştiut, dar am zis că n-au decît, eu şi aşa nu fur. Am ajuns complice şi pe urmă la închisoare. Acolo, ce să vă mai spun, ştiţi şi dumneavoastră, mi-a fost greu o vreme, plîngeam după nevastă ca un copil, apoi am învăţat toate relele pămîntului. Viaţa mea a fost murdară, teribil de murdară... În loc s-o apăr, am murdărit-o mereu...

Urmă o pauză lungă, Octav mai cugetă la cele spuse de Cik, deprimat în faţa unui asemenea destin sau cum trebuie numită o astfel de viaţă ? Cik se aşeză comod, totul fiindu-i indiferent, într-unul din fotoliile acelea de piele cu arcuri moi.

— Bine, domnu' Ciceu, dar să revenim la ale noastre. Cum vreţi, scrieţi o declaraţie amănunţită sau îmi spuneţi totul verbal şi scriem pe urmă ?

— Azi nu vă spun nimic. Mîine însă vă explic totul. Şi Cik încercă încă o dată, aşa cum fac oamenii cînd cred că unul îl are pe celălalt în mînă, să se convingă de omenia anchetatorului.

— Bine, domnule Ciceu. Atunci ne vedem mîine. Sînteţi liber.

Cik, impresionat de simplitatea şi corectitudinea procurorului, spuse :

— Totul s-a terminat. Frumoase, dacă se poate spune aşa ceva, sînt clipele dinaintea oricărei fapte, emoţiile, teama, dorinţa aceea pătimaşă, ambiţia, riscul şi totul

pînă cînd ești descoperit. Pe urmă nu mai ai decît o senzație amară, de dezgust și scîrbă...

Octav cunoștea bine psihologia infractorilor și ceea ce căuta de fiecare dată, era să și-i apropie și să nu-i bruscheze. Cel puțin lui, întotdeauna i-au mers incomparabil mai bine asemenea anchete. Și poate de aceea i s-a întîmplat ca, nu o dată, infractori pe care-i anchetase cu ani în urmă, să vină după ce s-au eliberat, să-l viziteze. Nici nu era sigur că în dimineața următoare Cik va mărturisi totul. Deocamdată a recunoscut în treacăt. Mîine putea nega cu toată seriozitatea. Mai ales că anchetau zile în șir fără să scrie nimic sau foarte puțin. Știa, însă, că pînă la urmă deținutul nu va rezista și va spune totul. El mizase pe ceea ce-i spusese femeia și o nimerise : medicul — el ar trebui să fie — o imobilizase pe ea și Cik pe bătrîn. Și iată că era adevărat. „Deci domnul Lefter trebuie arestat !“ Colonelul Oprescu, civil, cu care Octav lucra de cîteva săptămîni zi de zi, se duse să-l invite pe medic la procuratură să dea ceva amănunte, dacă cunoaște, în legătură cu niște vînzări de aur. I se arunca o falsă bază de discuții, pe care, probabil, Lefter n-o credea chiar sigură. „Deci, crima din 23 iulie, cu bătrînul Sîngeorzan, e a lui Cik. Rămîne de văzut unde sînt banii ? Cine l-a omorît pe Iclodean, șoferul de pe getax, și cine pe birjar ? Lefter să aibă două crime sau una ? !“

Apoi Octav simți cum mulțumirea aceea a faptului împlinit, că descoperise totul, scade și dispare ca o ceață de vară și cum în locul ei se lasă regretul amestecat cu tristețea pentru faptele celor doi.

Cînd Lefter intră, pe Octav îl izbi eleganța lui deosebită : un costum gri perfect lucrat, cravată bordo, cămașă albă, pantofi împletiți, de 400 de lei. Cei doi se priviră contrariați.

— Chiar cu dumneavoastră am onoarea ? întinse Lefter mîna.

— Chiar, replică procurorul, privind ochii aceia reci, fără adîncime.

— Îmi permiteți să iau loc ? ceru voie Lefter și-și scoase o batistă, ștergîndu-și fața și fruntea.

— Vă rog, spuse Octav și se așeză în fotoliul alăturat.

— Nu prea am timp, se scuză Lefter, așa că am să vă rog — și arătă spre ceas.

— Bineînțeles, voi căuta să fiu scurt, dar chestiunea e destul de complicată. Și totul depinde de dumneavoastră.

— Cu atît mai bine.

— Firește. Și Octav pricepu că se afla în fața unui om sau criminal foarte rafinat, în stare să întoarcă totul peste cap și să încurce cîțiva anchetatori.

— Vă mai supără dantura ? se interesă medicul curtenitor.

— Nu. De loc. Dar nu despre asta e vorba.

— Dar sînt convins, domnule procuror..., și Lefter îl servi cu țigări Diplomat.

— Acum am stins-o, refuză politicos Octav.

— Vă ascult forță discuția medicul, aprinzîndu-și țigara.

— Chestiunile sînt foarte delicate și vă cer întîi scuze pentru că insist asupra lor... Meseria mea...

— Vă înțeleg, îl asigură celălalt, fără să-și poată închipui de unde și cum va fi luat.

Tactica lui Octav era cea mai potrivită. De departe spre aproape, de la general la particular. „Adică, zicea el, să-mi lovesc adversarul ca la box — acolo unde nu se așteaptă sau se așteaptă mai puțin".

— Domnule doctor, aţi fost oarecum implicat într-o cauză de omor acum 15 ani. Era vorba de un birjar...

— Nu-mi mai amintesc, răspunse Lefter cu alt glas, uimit de întrebare. De fapt, a fost la mijloc o confuzie... S-a şi lămurit de altfel.

— Au fost nu una, ci mai multe confuzii. Ce ne puteţi spune despre ele ?

— Ciudat, zîmbi Lefter cu o linişte revoltătoare — deci, acum eu sînt clientul dumneavoastră. Rolurile s-au inversat !

— Puţin. Aşa e în viaţă, uneori rolurile se mai schimbă...

— Scuzaţi-mă, dar nu văd de ce sînt silit să răspund, să mi se ia un interogatoriu, aici... Aici !

— Legea vă obligă sau ne obligă pe amîndoi !

— Perfect. Nu-mi amintesc nimic.

— Se poate, surîse, şi ironic şi încurajator Octav, tocmai ca să cîştige un pas avans în cursă, căci ştia că de data aceasta are în faţă un individ de care nu se poate apropia cu inima.

— Nu am ce să vă spun. Dacă doriţi unele precizări, vă rog să mă întrebaţi, şi în măsura în care voi putea, vă voi răspunde.

— În iarna aceea, ştiţi care, a fost ucis un birjar. Da ?

— Da.

— Dumneavoastră l-aţi cunoscut ?

— Nu.

— A fost găsit mort în drum... Fusese împuşcat.

— Aşa se pare.

— În ziua aceea însă dumneavoastră nu eraţi în C. !

— Zău, nu mai ştiu, mi-e imposibil să-mi amintesc.

— Nu vă cred, domnule Lefter. Vă amintiţi. Sau nu vreţi să vă amintiţi şi asta este altceva.

— Sînt 15 sau 16 ani de atunci. Ce-ți fi dorind de la mine? M-au pisat și atunci cîteva zile la rînd. A, da, mi-aduc aminte, nici nu fusesem în oraș în ziua crimei ! ? !

— Nu. Știu și eu. Ați vizitat Castelul Huniazilor !

— Exact, o aruncă Lefter, ca și cum ar fi zis „ce atîta zarvă".

— Și ați scris în registrul acela pentru oaspeți ?

— Da.

— Un lucru pare ciudat : rîndurile dumneavoastră poartă exact data zilei în care s-a înfăptuit crima : „18 decembrie".

— Și ce vedeți rău în asta ?

— Înseamnă că în ziua aceea ați fost acolo ?

— Absolut.

— Dar 18 decembrie a fost *lunea ? !*

— Și ? !

— Ați scăpat din vedere faptul că *lunea* muzeul nu e deschis pentru turiști. În anul acela n-a fost niciodată deschis pentru turiști.

— Oi fi greșit data, se miră Lefter făcîndu-și vînt cu batista. Mare lucru...

— Și dacă n-ați greșit-o ? !

— Ce vă determină să credeți ?

Octav se ridică și se dădu cu un pas în spatele fotoliului, punînd mîinile pe spătar :

— Crima aceea seamănă foarte mult cu o alta, din vara trecută.

Lefter întoarse brusc capul. Ochii lui cenușii tremurau.

— Și ce are a face una cu alta ?

— Seamănă : atunci un birjar, acum un șofer, atunci crimă, acum crimă, pe aceleași străzi vecine, una seara, una noaptea...

— Nu mă interesează !

— Deocamdată.

— N-am ştiut că am fost chemat să pierd vremea...

— Birjarul mi se pare a trecut pe la dumneavoastră înainte de a fi asasinat.

— Nu e adevărat.

— Îl durea o măsea...

— Nici poveste. Sînt calomnii...

— Pe care i-aţi extras-o. Birjarul era beat şi mirosea îngrozitor, duhnea... Din cînd în cînd privea pe geam jos, în stradă. Era cu sania...

— Ceea ce spuneţi dumneavoastră e o simplă poveste.

— N-aţi spus-o şi dumneavoastră cuiva ? !

— Eu ? !

— Da. Dumneavoastră.

— Greşiţi profund, domnule procuror.

— Dar plecarea dumneavoastră la castel nu credeţi că seamănă cu o excursie, bunăoară, în Ungaria, Cehoslovacia...

— Nu vă înţeleg ce spuneţi, bolborosi Lefter, constatînd că i s-a întins cea mai subtilă şi cumplită cursă din viaţa lui. Şi consideră necesar să nu recunoască nimic.

— La şase luni după ce birjarul a fost împuşcat — Octav lucra pe mai multe planuri, pentru a-şi dezarma complet victima se duse la masă să-l aibă în faţă şi observă că buzele lui sînt vinete, şi ca să-l umilească, să-l plece şi mai mult, îi oferi un pahar cu apă pe care Lefter îl refuză însă — dumneavoastră v-aţi cumpărat o vilă şi aţi deschis un cabinet cu tot utilajul medical nou !

— Nu-mi spuneţi o noutate. Primisem o moştenire de la un unchi din Germania.

— Chiar atunci ?

— Chiar.

— În vara trecută ați dat o lovitură care v-a și reușit. E vorba de niște bani.

— Nu permit, țipă isteric, ridicîndu-se, medicul, să mă tratați ca pe un criminal și un hoț. Ceea ce faceți dumneavoastră e o bătaie de joc. Nu permit.

— Scuzați-mă, îl liniști Octav, v-am rugat să povestiți dumneavoastră totul, să vă amintiți. Ați refuzat. Atunci v-am amintit eu.

— Sînt minciuni !

— În acest caz nu văd de ce vă supără ? !

— Pentru că nu avem argumente, probe, pentru că discutăm în vînt !

— Așa e, aveți dreptate. Să trecem la probe. În vara trecută, în iulie, ați avut o zgîrietură sub ochi ?

— Cine a mai scornit-o și pe asta ?

— Da sau nu ?

— Să fim serioși, domnule procuror. Umblăm după zgîrieturi...

— Nici nu vă închipuiți ce valoare mare poate avea uneori o simplă zgîrietură. Vă amintiți sub ce ochi ați fost zgîriat și de cine ?

— De nimeni ; n-am fost. Și doctorul bău totuși apă.

— Poftiți, și Octav întinse fotografia făcută la ștrand în vara trecută alături de Ady.

— Poate o fi fost ceva pe film...

— Nu cred, și Octav scoase vreo patru fotografii de diferite mărimi și i le întinse.

— Interesant, eu nici nu-mi amintesc. Pur și simplu n-am știut pînă azi că am avut această zgîrietură. În fotografiile mărite rana se vedea limpede.

Octav simți o senzație de greață și răceală aducîndu-și aminte cum mîinile acelea fine, bine îngrijite, moi și reci, ca niște moluște, care au ucis — era sigur acum — îl mîngîiaseră pe obraz. Și continuă :

— Poate ştiţi cine v-a zgîriat ?

— Nu, răspunse calm medicul.

— Vă spun eu : o femeie.

— N-o cunosc, nu ştiu, nu admit nimic.

— O să v-o prezint. Vom face o recunoaştere.

— Nu recunosc pe nimeni !

— Nici pe Cik ?

— E aici ? vorbi moale, învins, doctorul. Toată eleganţa şi aerul de masivitate din persoana lui pierise. Părea mic şi gîrbov. Nu se aşteptase să fie luat atît de repede şi precis.

— Probabil !

— Mă rog, n-aveţi decît... Eu n-am nici o vină. Descurcaţi-vă cu el... se linişti medicul.

— Cu amîndoi, de ce numai cu el ?

— El a ucis.

— Îţi trădezi aşa uşor prietenul ?

— Vine o vreme cînd toţi trădăm. Probabil şi el a trădat şi bestia aia blondă. Am ştiut eu că întotdeauna blondele trişează....

— Nu e vorba de nici o blondă, îl asigură Octav.

— Dar nici nu mă interesează. Bănuiţi că noi sîntem autorii loviturii ? Credeţi ?

— Din păcate, eu pun întrebări. Nu cred, constat, nu bănuiesc, sînt convins.

— Bine, şi atunci unde sînt banii ? Ca să ne acuzaţi, trebuie să existe banii, argumentul... Unde sînt ?

— Asta nu ştiu. Vă repet : eu întreb, dumneavoastră răspundeţi. În concluzie, dumneavoastră o să ne lămuriţi unde se află.

— Nu sînt, fiindcă nu i-am luat şi nu ştiu nimic din tot ce afirmaţi aici, din tot ce susţineţi.

— Singur, deocamdată e primul interogatoriu, amical. Vedeţi, n-am scris nimic. Avem răbdare şi vom continua !

— Pînă cînd ?
— Pînă cînd vom clarifica lucrurile.
— Poate vă înşelaţi ?!
— Tocmai de aceea.
— Dar nu aveţi dreptul să mă reţineţi !
— Asta ştiu eu şi tot eu hotărăsc.

14

Octav nu mai avea îndoieli : Cik îl suprimase, fără să vrea, pe Sîngeorzan, celelalte crime rămînînd în sarcina medicului Raul Lefter. Îl interoga, fără să scrie, pe Cik, care se împăcase cu ideea.

— Şi dacă azi neg tot ce am spus ieri ? întrebă Cik, curios ca un adolescent.

— Mîine recunoşti din nou. Mi s-au întîmplat asemenea lucruri de foarte multe ori. N-ar fi o noutate.

— Bine, făcu Cik. Atunci cum îmi dovediţi mie că l-am ucis pe bătrîn ?

— Simplu. Prin probe şi cu martori. Unul din ei este Raul Lefter. Pistoalele cu care i-aţi speriat pe cei doi, le am ! Mănuşile, nu. O să-mi spuneţi unde le-aţi pus. Banii îi avem, dar nu toţi, minţi Octav...

— Deci ştiţi totul, şi de bani şi de pistoale. Atunci de ce mă torturaţi ore întregi în interogatorii ?

— Ca să verific dacă e aşa sau nu. Ţi-am mai spus !

— E şi asta o idee.

— De pildă, hai să stabilim cum aţi venit din Oradea înapoi în noaptea aceea... Căci excursia a fost alibiul cel mai convingător cu putinţă...

— N-am venit !

— Doctorul are un Opel alb. Uiţi, domnu' Ciceu, acest lucru. În plus, a doua zi şi el a fost la băi la Oradea. Să spun tot ?

— Nu. Dacă ştiţi... !

— Eu ştiu, vreau să văd dacă tu eşti de acord. Aş putea să-ţi dau numărul getaxului cu care aţi fugit atunci noaptea, îl puse la încercare procurorul.

— Eu l-am uitat...

— 4 013.

— Mi se pare că ăsta a fost. V-a spus Raul tot ? !

— Asta n-are importanţă. Uite, şi Octav scoase o declaraţie a lui Iclodean în care, de fapt, nu scria nimic interesant şi i-o arătă de la oarecare distanţă, şoferul ne-a spus toată ruta... Şi asta fiindcă Raul l-a ucis prea tîrziu. Cu o zi mai tîrziu. Am vorbit mult. Acum e rîndul tău.

Cik ceru un pahar de apă. Apoi spuse :

— Domnule procuror, vă povestesc tot, dar încă nu scrieţi. Nu scrieţi nimic.

— Evident, surîse Octav şi se aşeză în fotoliul alăturat, după ce-şi aprinse o ţigară.

— Doctorul spunea că va trebui să lucrăm perfect sau aproape perfect. Pregătisem lovitura luni de zile. Nopţi la rînd, doctorul a urmărit din geamul apartamentului unei amante, ce se afla vis-à-vis de biroul cu bani, cum pleca miliţianul şi venea apoi, de la colţ, alături de responsabilul, care aducea o servietă mare, din piele galbenă de viţel. Ne-am făcut rost de măşti pentru ochi, de mănuşi...

— Cumpărate de la Elegant, din str. Doja, interveni procurorul.

— Da. Eu am rămas afară, el a intrat înăuntru şi le-a cumpărat. Tot el a adus tifon, vată şi cloroform, pistoalele, dar fără gloanţe. Eu am vrut să luăm gloanţe,

ca, la caz de nevoie, să tragem, să ne apărăm. Lefter era însă foarte şmecher. M-a lămurit imediat: „Ar fi o prostie — a zis el. În primul rînd că nu am putea trage. Ne aflăm doar în plin centru al oraşului, ne-ar descoperi, în cel mult un sfert de oră am fi reţinuţi. În al doilea rînd, chiar dacă, spre neşansa noastră, vom fi prinşi, avem un argument hotărîtor: voiam doar să luăm banii, să intimidăm, nicidecum să ucidem!" Şi i-am dat dreptate. O altă discuţie am purtat pe seama banilor. Raul zicea că-i lasă în gară, la bagaje, sub ochii „lor". Mie mi se părea o nebunie, lui un lucru înţelept. „Nu uita că lumea are nevoie şi de nebuni. Nici prin cap nu-i va trece nimănui că noi am lăsat cîteva sute de mii de lei sau un milion în magazia bagajelor de mînă a gării".

— V-aţi hotărît înainte şi cîţi bani să luaţi?

— Nu, despre sumă n-a fost vorba niciodată. Raul mai susţinea că „dacă vom fi prinşi, nu vor găsi asupra noastră banii, că, fără ei, ne vom putea mişca în voie şi scutiţi de orice surprize".

Cik se opri o clipă, aprinse o ţigară, ceru puţină apă şi străduindu-se să spună cît mai amănunţit şi exact totul continuă urmărit de procuror cu atenţie, dar şi cu teamă să nu inventeze ceva, să-l ducă în eroare şi să încurce din nou lucrurile:

— Raul îmi spusese cu două zile înainte că în noaptea aceea va ploua. Reumatismul nu-l înşela niciodată. Şi aşa a şi fost.

Plecasem la Oradea, conform planului nostru, cu excursioniştii. Raul era acolo de dimineaţă. Se dusese cu o fată. Totul era perfect pus la punct. Seara, la nouă şi jumătate, doctorul mă aştepta cu Opelul lui alb pe strada Horea în dreptul casei cu numărul 10. Am pornit înapoi. Era înnorat şi fulgera. Cînd am ajuns în oraş, ploua.

Părea, că din moment în moment se va dezlănţui un potop. Am lăsat maşina lîngă parc. Ne-am pus şepci pe cap, în ele aveam măştile pentru ochi, am luat eu geamantanul şi el sacoşa. Hotărîsem, pentru a deruta, să intrăm şi cu sacoşa şi să ieşim numai cu geamantanul. Aveam galoşi, călcam moale cu ei şi în buzunare pistoale.

Ne-am oprit la ora fixată în colţul străzii. Priveam curioşi, lăsînd impresia că nu sîntem din oraş. Ne-am ascuns sub un balcon. O streaşină hîrîia enervat şi simţeam aşa o vagă senzaţie de ură şi teamă. Raul, probabil ca să se liniştească, mi-a spus distrat: „Într-o noapte ca asta, acum vreo douăzeci de ani, împreună cu un belgian am evadat dintr-un lagăr din Germania şi am fugit în Franţa, trecînd graniţa, la miezul nopţii pe o ploaie torenţială". Şi, deodată, după ce pierdusem speranţa şi eu şi el, am auzit roleta de fier ridicîndu-se şi apoi coborînd. Cizmele miliţianului loveau greoi asfaltul. Uneori, cei dinăuntru închideau uşa. În ultima vreme însă, dracu ştie de ce, nici nu cred că se gîndeau că ar fi bine să facă aşa ceva. Am pornit încet, luînd aminte la tot ce se întîmpla în jurul nostru, la trecători, maşini şi geamurile caselor. Ne-am uitat în vitrina magazinului cu pantofi şi ne-am strecurat înăuntru cu pistoalele în mîini şi măştile pe ochi. Bătrînul a rămas neputincios în scaun, dar femeia, crezînd că e o glumă, a rîs la început, apoi a avut un acces de isterie şi doctorul a lovit-o şi s-au răsturnat peste un scaun. Raul a pus banii, eu i-am ţinut sacoşa, cei doi dormeau pe jos, am găsit pe un fişet cheia de la uşa aceea de jos, am ieşit prin spate, după ce am trîntit uşa şi am luat cheia cu noi. Ne-am lovit de pereţi. Era întuneric beznă şi mirosea a W.C. Am traversat toată curtea aceea. În gang, ne-am scos măştile şi le-am pus într-o pungă de nylon, ca şi

cheia de la yale. De pe pod am aruncat în rîu galoşii şi punga de nylon, apoi ne-am continuat drumul.

— Şi mănuşile ? interveni din nou procurorul.

— Uitasem, se scuză Cik, uimit cît de perfect ştia totul procurorul, deşi despre mănuşi habar n-avea unde dispăruseră ; le-am pus tot în pungă şi le-am dat drumu' în apă. Am oprit un getax care ne-a dus la gară. Şoferul, un individ nesuferit cu un surîs ironic în colţul buzelor, ne-a cam mirosit. Mergea încet şi noi auzeam deja fluierele nervoase ale miliţienilor. Raul i-a pus ţeava în tîmplă — că el tot se uita la geamantan şi voia să oprească. I-a luat actele şi i-a spus că ori el, ori nevasta moare pînă în zori dacă va sufla o vorbă. (Cik omise aici să precizeze că şi el a scos pistolul). Raul a rămas la gară, eu l-am dus pe şofer în cartierul vechi şi i-am poruncit să nu se mişte pînă după ora trei de-acolo. Să se prefacă în cel mai rău caz că are o pană la motor. L-am urmărit. Stătea şi-şi făcea de lucru la motor. Cu un getax, m-am dus pînă în parc. L-am aşteptat pe Raul. A venit calm şi senin şi înainte de ora trei, conform „planificării", am pornit spre Oradea. Eram convins că niciodată nimeni nu va afla nimic. Beam coniac şi cafea din termos. Raul conducea. Afară mirosea plăcut a cîmp ud. Apoi am făcut o frumoasă excursie în străinătate.

— Despre filmele lui Predoiu ştii ceva ? !

— Nu. Nu cred că Lefter s-a „ocupat" de ele. Or fi fost voalate...

Două ore mai tîrziu, Octav se afla în biroul locţiitorului, deprimat şi dezamăgit că şeful mare era plecat în străinătate, iar Alin, prost şi îngîmfat, nu concepea că ar putea exista un altul în tribunal mai deştept, mai priceput în meserie şi mai inteligent decît el. Alin era surescitat fiindcă nu-şi găsea maşina de tăiat unghiile,

forfecuţa aceea, şi fără ea nu putea lucra nimic. Transpirase căutînd-o. Octav îl ruga, căuta să-l convingă de o jumătate de oră să semneze mandatul de arestare al doctorului Raul Lefter.

— Dragul meu, vorbea Alin subţire, aranjîndu-şi perciunii, nu putem face una ca asta. Nu avem probe ! Unde sînt banii ? Dar pistoalele ? Probele ? Trebuie să aşteptăm, şi sună nervos după secretară. Te rog — îi spuse femeii cînd deschise uşa — tovarăşa Ionescu, caută-mi forfecuţa de unghii, poate am lăsat-o la dumneata.

— Tovarăşe locţiitor, într-o săptămînă am toate probele gata. Nu-l pot ancheta în libertate într-o cauză ca asta. E vorba de trei crime.

— Da, dar nu e sigură nici una.

— Cum nu ? Avem trei cadavre !

— Fără autori însă.

— Dimpotrivă, au autori. Vă rog să staţi de vorbă cu ei.

— Imposibil. E un om de cultură, medic... Dacă e o greşeală şi blamăm un asemenea om ? !

— A recunoscut ! Recunoaşte, pentru Dumnezeu.

— Atît numai nu e suficient.

— Atunci îi las în pace. Să plece sănătoşi şi să-şi vadă de treabă. Să facă crime sub oblăduirea procuraturii.

— Cum îţi permiţi ?

— Nu eu. Dumneavoastră vă permiteţi !

— Nimeni nu m-a jignit în halul ăsta. Te rog să-ţi măsori cuvintele. În 10 ani, de cînd conduc procuratura, nu mi s-a întîmplat aşa ceva. Am să aduc la cunoştinţa organelor...

— De zece ani vă tăiaţi unghiile şi aduceţi la cunoş-

ținta organelor diverse lucruri neimportante, se mînie Octav și părăsi încăperea trîntind ușa.

— E un neghiob, un necioplit, se mînie și răcni în urma lui locțiitorul. „Dacă l-aș aresta cu încuviințarea organelor... atunci da. Ar fi o soluție ! Dar pe răspunderea mea ? Să-mi risc funcția ? Ce rost are ? În două, trei zile nu piere lumea". Și se bucura ca un copil, găsind forfecuța aceea chinezească sub un dosar și începu să-și taie tacticos și satisfăcut unghiile.

15

Două zile maî tîrziu, Octav Vornicu, revoltat și deprimat, era la ștrand cu Dana și cu copiii. N-avea chef de nimic, era morocănos, răsfoia un ziar asupra căruia revenea cu o insistență plictisitoare, enervantă.

— Cîștigătorul nu ia nimic, spuse Dana, acoperită cu un batic pe față, auzindu-l pe Octav frămîntîndu-se pe ruia revenea cu o insistență plictisitoare, enervantă.

— Eu n-aveam nevoie de nimic. Îmi făcusem datoria și atît. Din nefericire, am dat însă peste un bou care fiind bou nu m-a putut înțelege.

— Ce frumos vorbești, rîse Dana, căci îi părea curios să-l audă exprimîndu-se astfel.

— Nici măcar n-ar merita să vorbesc despre el. Cînd o să moară, am să-i pun în loc de flori pe mormînt o forfecuță. Pe lumea aialaltă e timp suficient pentru tăiatul unghiilor.

— Gata, nu mai discutăm că ești răutăcios și Dana îl mîngîie pe frunte și pe piept. Tu știi foarte bine că nu

sînt vremile sub om, ci bietul om... Ce frumos a spus-o Miron Costin.

— De teorii şi maxime omul se pare că n-a dus niciodată lipsă.

— Hai să facem o baie, şi Dana se ridică. Ne răcorim şi o să ne simţim mai bine.

Dar Octav îi ceru scuze Danei, o lăsă să se ducă singură la bazin, îşi luă ziarul şi plecă în direcţie opusă, căci la cîţiva metri de el, pe o pătură, singură, făcea plajă Ady.

— Bună, duduie, spuse el şi Ady îl privi vădit incomodată.

— Bună, Octav.

— Te rog să-mi ierţi seara aceea. Era vorba de o anchetă grea şi complicată.

— Am auzit. Ştiu. L-ai arestat pe Raul... Aşa-i trebuia. Ştiam multe despre el, dar nu mi-am putut închipui că un om de eleganţa şi prestanţa lui e capabil de crimă.

— Nu numai cei mici şi săraci, plini de vicii şi necazuri, sînt în stare să fure şi să ucidă. Crima îmbracă uneori haine elegante şi are mîini fine şi parfumate. Ştii ce mi-a spus Raul şi Cik ? Că o crimă poate fi frumoasă sau odioasă. Depinde de cine o săvîrşeşte, un cerşetor sau un rege.

— Interesant, silabisi Ady.

— De cîte ori mulţimile nu sînt silite să aprecieze şi să se bucure de o crimă !

— Tu ştii, Octav, că Raul nu e doctor, adică nu are diplomă de medic ?

— Cum ?

— În 1942 el a fost în Germania într-un lagăr. Într-o noapte a fugit în Franţa, cu un belgian. Acolo a găsit o diplomă de medic pe numele Raul Lefter, a unuia care a murit. E drept, în tinereţe fusese tehnician dentar şi

învăţase ceva meserie. Cu diploma şi-a schimbat numele, şi-a deschis cabinet şi a devenit „domnul doctor". A fost căsătorit cu o femeie mai tînără cu 12 ani ca el, au trăit patru ani şi femeia l-a lăsat şi a fugit în Franţa cu un fost chestor de poliţie din oraş care, întîmplător, era cel mai bun prieten al său. Într-o seară, la o beţie, Lefter mi-a povestit că în urmă cu 15 sau 20 de ani, împreună cu chestorul au urmărit un birjar care cîştigase 250 de milioane la loto. Era vremea milioanelor. Chestorul l-a împuşcat, i-au luat banii, i-au împărţit şi apoi, ca să i se piardă urma, chestorul a fugit cu nevasta lui Raul în Franţa. Atunci nu l-am crezut. Eram convinsă că minte, că vrea să mă pună la încercare să vadă cum reacţionez... Acum însă înclin să-i dau dreptate. Se îmbătase probabil prea tare...

Urmă o pauză lungă. Se auzea zgomotul acela intens de voci şi apă la bazin ; în apropiere, un grup de tineri jucau volei şi mingea izbea înfundat pămîntul.

— Îl condamnă pe Raul ? întrebă Ady, întorcîndu-se pe spate.

— Ce crezi ?

— ? !

— Am impresia că nu va fi condamnat.

— De ce ? şi Ady îşi luă mîna de pe frunte şi-l privi atentă.

— Citeşte. Şi Octav îi întinse ziarul, se întoarse şi plecă spre bazin, unde o găsi pe Dana cu copiii jucîndu-se cu mingea.

Ady citi în ziar : *„Medicul Raul Lefter a fost găsit mort, ieri seară, la domiciliul său din str. Copernicus nr. 10. După toate aparenţele, medicul s-a sinucis cu barbiturice. Procuratura a deschis o anchetă".*

Redactor: VIORICA MARII
Tehnoredactor: A. CAMPEANU

Apărut 1971. Comanda nr. 340. Coli tipar 11,5. Hîrtie tipar înalt B 63 g/m². Format 70×100/32

Tiparul executat sub comanda nr. 1083/1970 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București, Republica Socialistă România